

310266 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9.

చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ జూలై నెల 3-వ తేది సోమవారము

No. 79

సంపుటము ౯

మండుభినామ సంవత్సరము, ఆమాసమాస శుద్ధనవమి.

సంచిక ౭౯

శనివారము.

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహర కస్తూరిమూత్రము గుణములు నాకును నాకడకు కచ్చు లోగులకు అతిక్రమింపక నున్నది.
2. కె. విశ్వానాథ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాల్గోబజారుపీఠి రంగూను, బర్మా.
3. లోకామయహర కస్తూరిమూత్రము బలము గలుగు సకలవిధ లోగములను పూర్తిగా బాగుచేయును.
4. 250-300 మూత్రములను సేసిన 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సేసినవరకు రూప 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు బలము నిచ్చు ఔషధము. మొదలు దుర్బలము, వర్షా, కలకడీమి, మలబద్ధకము, అకలితేటండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలలోగము, స్వప్నస్థలము, క్షుధ్యము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన కుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించును. ఇది మానవకోటికి గొప్ప శరీరసాదము. 20 దినముల ఔషధముగల బుడ్డి 1 కి రూ 1-0-0.

శుభ్రమునందు:—మా కాతాకారుల సోకార్యమై వాగులకుటే మద్రాసు, నెం 881 కంబుకెట్టిపీఠిలో మా ప్రాంచీని తరచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సాహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్థులు మద్రాసు ప్రాంచీనుండి శంకరదత్తు. (801-594) పాశ్చాత్య ఔషధాలచల కండితులు శ్రీశీతారామన వైద్యశాల మెనూరు.

క్రొత్త గారాబడిన

జర్మనీ దేశపు

సీమకమలములు

ఆహారామయ సీమకమలములు యిదివరలో లేదు యిప్పుడు జర్మనీ దేశమునుంచి అగ్రము కమలములకు బదులుగా రాలినవి. ఇవి ప్రతివారము పరిశీలించి చూడవలయును. అగ్రము కమలములనున్న యీ కమలములనున్న కనిపెట్టడమునకు శక్యముకాని మదింపు కలిగియుండును. ధర నిండా సరసము నుంచున కట్టబడునటులంటి నగలు అడ్డగిలు నెక్కిలీను గొట్టగామలు కచ్చులు, పోగుల, చేసెలలు, ముక్కుగొట్టములు, చంపనములు బిడ్డలకు చెవులలో వేయుటొంగటములు క్రొత్తకమల వుంగరములు యింకా అనేక విధములైనటుల వంటి నగలు అప్పుడం శవరంబంగారుతో గారంటిగా తయారుచేసి యివ్వబడును. తయారు చేసినవి. రేడిగా అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. తపాలములముగా వీటిగా పంపబడును. నగలుధరలు వివరములు.

కచ్చులు జత ౧ కి రూ 20 × 45	చంప సరాలులు జత ౧ కి రూ 45 × 65
పోగులు జత ౧ కి రూ 20 × 35	వుంగరము ౧ కి రూ 20 × 60
పెన్నలు ముక్కుగొట్టం ౧ కి రూ 3-8 × 0	క్లాసు జత ౧ కి రూ 10 × 20
చేసెల ౧ కి రూ 12-8 × 15	అడ్డగిల ముక్కుగొట్టము రూ 1½ × 2½
బులాకు ౧ కి రూ 12 × 15	కొండబిల్ల ౧ కి రూ 50 × 100

జి. బి. రామన్న అందు కంపెనీ, 69 నారాయణ మొదలి పీఠి.

ఆగ్రముసమయము ఉదయం 6-10 గంటలవరకు సాయంత్రము 5-8 పోస్టుబాక్సు 271 మద్రాసు.

బహుమూసము

వైద్యవిద్య

అయురారోగ్యైశ్వర్యములకు మార్గదర్శి అన్ని భావలలో దోహదము.

రాజవైద్య సారామణి శేషవతి,

(8198)

27, చీనాబజారులో, మద్రాసు.

(3081) "కత్తికట్టలు"

వైద్యశ్రీ గిరి గణము పొడుగు ౫.౫. పొడవు. 1-కి రూ 4-8-0.

దేశము కొనువారికి ఒకటి ఉచితము. పోస్ట్జిల్లములచేత కలయికవారు అర్హులతో ఒకరుపాయి అమ్మమ్మ పంపవలెను. వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో.

కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc.

పెద్దాపురం. (గోదావరికట్ట)

కెలిగ్రాఫిక్ అడ్రెసు: "ఇంద్రప్రస్థ" పెద్దాపురం.

ఆతంగనిగ్రహబౌషధాలయం

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ బౌషధాలయపు ప్రసిద్ధి జెందిన

ఆతంగనిగ్రహమాత్రాలు

వీటిని సేవించి మేలుపొందిన ఆశీసులు పలుమారు వివరక కోరుచున్నాను. గాన ప్రతిఫలము విూరు కూడను పొందవలెను అటుల చూకోవక - ప్రశుతం- తపాలు ఖర్చులు కూడను కోరిక పంపబడు మాయొక్క జాబితాలకు గాను దయాచేసి వాయును.

ఆతంగనిగ్రహబౌషధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరారుకు వ్రాసేడి.

పలువిధ సాదాబంగారు

ఉంగరములు కంపులు, పువ్వరాగములు చేర్చి కట్టబడిన

ఉంగరములు మావద్ద తయారుగా నున్నవి. వివాహ సమయములందు, బ్రాహ్మ, సర్వము, మున్నగు వాటిలో నుండు ప్రదర్శన

కులకు బహుమాన సవరం బంగారుకు ముగా నిచ్చుటకులెగినవి పూచీ నివ్వ గును.

ఉమ్మడి రామయ్య శైలి గురుస్వామి శైలి (1842) అందు కంపెనీ, నగల వర్తకులు (2) 649 వైవాహికసోద్య, మద్రాసు

వనాపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తమయొక్క పరిశుద్ధతను పోషింట్లు ఉండు చేతిన్నిక గాంచినది ధర 1-12-6 ఇండియా సిలోగ్రాఫును ఎచ్చటిలైనను కలెక్షనాబుద్ధి ఉండుగా పంపబడును. (2378)

నిలొనము పి. డి. సానంత్

కెం 1144 శనభవాడి, బొంబాయి

మెటల్ పాలిషు నిప్పు

తగిలినను రగులదు

C. Y. Iyer.

Sole Distributor for Madras Presidency

Post Box 128, Madras

Stocked by Messrs.

Sarasvathi & Co.,

Broadway, MADRAS.

జాబులు

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా జాతీయ సంఘము

ఈ సంఘసభ జూలై 9 తేదీ (9-7-22) ని మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కొత్తూరులో సమావేశమైనది. ఆందు ఆజ్ఞోల్లంఘన కమిటీకి రిజి. సంవత్సరమున నివేదికను గూర్చియు దీనిని నిర్వాహమును గూర్చియు యింకా యితర ముఖ్య విషయముల గూర్చియు ఆలోచించి బహుశా గాన తీర్మానము సభ్యులందఱు ఆప్తుక దయచేయ ప్రార్థింతులు. కార్యదర్శివాక సభ కూడ ఆదిమనవనే జరుగెను.

యేలూరు, } యర్రమిల్లి-మంగయ్య, } కార్యదర్శి
80-6-22.

ఏలూరు, అన్నదానసమాజము.

(మూలభవము)

ఏలూరు అన్న దాన సమాజము విద్యాదానసమాజమునకు యాదిగన విరాళములు కృతజ్ఞతతో సందుతున్నాము.

జి 1-7-1922 ప్రచురించిన, సమాజము ప్రతుల దర్శి లాను, కడ్డిపట్టి, కాశ్యతముగ అన్నదానము జరుగుటకు మూల భవముక్రింద వసూలు వివరం—వెర 2 రు 660.

శ్రీ కాశీమండ్రు కళ్యాణము సందర్భమున, ము. బొమ్మ రత్నం క్రేషిగాడు, (భవన నిర్మాణ కర్త) రు 60. మ. యతిరాజుస్వామిజియ్యగారు, మూడు రోజులకు రు 180, బుద్ధుడొక్క వెంకటేశ్వయ్య అండు సకను, స్వతః రు 60, బుద్ధుల కొట్టవారు రు 60, తులబందు సుబ్బయ్యగారు రు 60, పోలికెట్టి గోపాలస్వామి, తులబందు సుబ్బయ్యగారు రు 60, యాచకలత్తుమ్మగారిపేర రు 60, పోలికెట్టి గోపాలస్వామి గారు 60, యా వారాణరావు గారిపేర రు 60, యారం నాయకులుగారి పేర రు 60.

జాతీయ విద్య.

గుంటూరు జిల్లాలోగల జాతీయవిద్యాలయములలో విద్యా విధానము గతవత్సరమునందు యెట్లుండెడిదో, జాతీయ విద్యా క్షేత్రమున ఎట్లుండవలసిదియు చర్చించి, పాఠాభివృద్ధి మేర్పరచుటకు గుంటూరు జిల్లాలోని జాతీయపాఠశాలలయందు పనిచేయుచున్న ఉపాధ్యాయులసభముకి జరిపుట యావశ్యకమనితోచి, ఆట్టి యుపాధ్యాయసభయొక్క జూలై నెల ౧౮ వ తేదీ నుంకలవరము గోజున సాయంత్రము 2 గంటలకు ప్రారంభించి గుంటూరు స్వరాజ్యాలయములో జరుపవద్దయినది. పాఠాభివృద్ధి ప్రతిరోజుకీ, ప్రతిపదనీ మాంకమునకును సంపూర్ణముగా నేర్పడువరకు, అనగా అవసరమైనవో వరము రోజులవరకు ఉపాధ్యాయులందఱు పనిచేయవలసివచ్చును. గుంటూరు జిల్లాలోని ప్రతిజాతీయ పాఠశాలనుండి ఇద్దరుయొక పాఠ్యములు (ప్రధానోపాధ్యాయుడును, ఉపాధ్యాయులును) చేసి తెన్నుకొనవలెనని యిదియొక నిర్ణయము. ఈ సభకు దయచేయ చేతు ముగ్గును.

కొండిపల్లి వీరభద్రాచార్యులు

వడ్లమూడి లక్ష్మీనారాయణ

గుళ్లపల్లి రామకృష్ణయ్య.

దగ్గిరాల వార్తలు

ప్రాత గ్రామమునకును రైలు పేటకును మధ్యనున్న కొమ్మమూరు కెనాల్ లోకు ఛానల్ తుంపుదగ్గర మిద దాదాపు ముప్పై వేల రూపాయల వ్యయముతో నొకవంతెన కట్టబడుచున్నది. నగదు భాగము పనినెఱవేరినది.

బోర్డు హామ్యులన కగు వ్యయమును గవర్న మెంటు వారు 2 1/4 భాగము భరించునట్లు లుత్తరు విడుదలైనది. ఈ పాఠశాలలో గవర్న మెంటువారి యుత్తరువు ప్రకారము ఆరవ ఫోను, (స్కూల్ డైరెక్ట్ క్లాసు) 27-6-22 తేదీ సాయంకాల ముప్రారంభము చేయబడినది. చేరదలచిన విద్యార్థులు వెంటనే వచ్చిచేరవచ్చును.

ఈ యూరిలోని భూమిలివాడికింకను పుస్తకభాండా గారము కొన్ని యినివాజ్యములచే కొలదికాలము మూయబడి యుండిన సాగుగు మానముల నుండి తిరుగ తెలుపబడుచున్నందు కానందించు త్వరలో నీ గ్రంథాలయమును పూర్వస్థితిమునకు దెచ్చుటకు ప్రయత్నింప నీ పురపాలక ప్రార్థింపుచున్నాడను.

పురవాసి.

కాంబోడియా ప్రతినిధులు

4 రోలు వీత 1-8 రు 0-4-8 వలయువారు ఈ క్రింది దిరువాడుకు వ్రాసి తెప్పించుకొన వచ్చును. ప్రతిగ్రామము యొక్క ఆవరణలోను ముఖ్యముగ వేరువలసినది కాంగ్రెసు ముఖ్యోద్దేశ్యము. విత్తులు కల్లు తరుణము సమించుచున్నది. త్వరపడడు.

బండరు, } భో. పట్టాభి సీతారామయ్య,
30-6-22. } తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కా. గ్రామ సంఘ కార్యదర్శి

ఆంధ్రదేశములో హిందీ ప్రచారము

రాజమహేంద్రవరములోని హిందీ ప్రచారాశ్రమమును ఇక జరుపుటకు గాని, లేక కొత్త ప్రచారాశ్రమ మారంభించుటకుగాని ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయమునకు పీలుకాక యున్నది. వీలైతే మరుసటి సంవత్సరము ౧౦, ౧౧ విద్యా దులతో నొక ప్రచారాశ్రమము తెరువబడును. రాజోవు సంకల్పమున ఆశ్రమము నారంభించుటను గురించి మేము పుత్రికల ద్వారా నూచించిన కిర్యాతనే ప్రార్థనాపత్రములు పంప బడవలయును.

రాజోవు పెద్దబురుసెల ౧౧ వ తారీఖున నొక ప్రచారక పరీక్ష జరుగును. అందులో ననేకులు కృతార్థు లగుదురని నమ్మబడుచున్నది. మా కార్యాలయముయొక్క ప్రమాణపత్రము (రెగిస్ట్రేషన్) గలవారిచే ప్రచారకులుగా నియమింప వలయునని మేము జనలను ప్రార్థించుచున్నాము. ఏలనన హిందీని ముఖ్యముగా నభ్యసించిండున వీరే ఉపయోక్తులై యుండురని మా నమ్మకము. ప్రచారకులకు ఇవ్వవలసిన జీతములో ప్రతిమాసము ౨ 1/2 రూపా లేక 3 ౦ రూపా ఇచ్చిన చాలును. ప్రచారకులు కొరు వారు మేనేజరు, ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము నెల్లూరు అని వ్రాయవలయును.

హిందీ పుస్తకములు

మా దగ్గ నుండి కమిషనుకు పుస్తకములను తెప్పించుకొని వ్యాపారులు, ఆ పుస్తకములను చాల ఎక్కువభాగము అమ్ముచు న్నారని తెలియుచున్నది. ఇందుచే జనలకు కలుగు కష్టము నకు మేమెంతయు చింతించుచున్నాము.

ఇటువంటి కష్టమును నివర్తించుటకొరకు మేము ఇకమిద మా పుస్తకములకు నూటికి 20 కమిషను మా ప్రచారకులకును మా పుస్తకములను ఒకేసారిగా కొను ఇకనవ్యాపారులకును ఇవ్వ నిశ్చయించుకొనినాము. మా ప్రచారకులకు వచ్చులాభమును వారు హిందీ భాషాప్రచారముందు వ్యయము చేయుదురు గాన ప్రజలు హిందీ పుస్తకములను వా దగ్గరకొని మేలు. పుస్తకములపై ప్రకటించబడిన భాగములకు ఎక్కువభాగము ఇవ్వవలెను. ఏ వ్యాపారియైనను ఎక్కువభాగము పుస్తకముల నమ్ముకొంటు మాకు తెలిసిన ఆ వ్యాపారికి పుస్తకముల సంపుటను అప్పియుము.

ఆంధ్రదేశమునుండి పుస్తకములు పరీక్ష వీనిని తప్ప ఇతర విషయమును గురించి వ్రాయగోరువారు మేనేజరు, ఆంధ్ర హిందీ ప్రచార కార్యాలయము నెల్లూరు అని వ్రాయవలయును. రాంభరోసే.

గుంటూరు

వద్రాసు గవర్నరుగారి స్వాగతము

మా పురపాలక సభాధ్యక్షులు, పురపాలకసంఘము వారు చేసినటువంటి స్వాగత తీర్మానమును పురస్కరించుకొని ౨౮-౬-౨౨ తేదీన పురజనులమహాసభ సమకూర్చి సంతకించి పురజనులకు అప్పవములుంపెను.

ఆ సభ 5 1/2 గంటలకు ఆరంభించెదమని 6 1/2 గంటలవరకు చేచియుండినను ముప్పదిమందికన్న ఎక్కువ రాకపోవుటజూడ ప్రజలయొక్క యభిప్రాయము చెప్పకనే చెప్పుచున్నది. ఆసభకు శ్రీయత చీమకుర్తి బసవయ్యచెట్టి, నాగింకరావుగారు మొదలగు సభ్యులు నిరాకరణావలంబులు వెల్లిరి. గవర్నరుగారిని ఆహ్వానించుచు తీర్మానము సభలో ఉపపాదించినయడల తాము దానికి వ్యతిరేకముగా మాటలాడవలసినయ్యని చైర్ మన్ గారిలో చెప్పిరి. దానికి సభలో ఏమియుతీర్మానములుండవనియు భయము వసూలుచేయుటకై సభ గావించబడినదనియు చెప్పిట వలన వారాసభకు పోవుటమానిరి. ఆసభకు హాజరైనసభ్యులు దొరతమువారి ఉద్యోగములు, ఫించనుదార్లు. (ఒక విలేఖరి)

ఎన్నడు, కల్వరాడు పొన్నూరి కాలికట్టు సరిహద్దులలోనికి ఆర్యమాజపు సభ్యులు, పోగుడవనిమలదారు జిల్లా మేజస్ట్రేటుగారు ఈ రోజు పు జేసిరి.

పురోహిత బ్రాహ్మణులు కావలెను

శ్రీ మహారాష్ట్రదేశమందలి శ్రీ ఆర్యవైఖ్యులచే స్వభావ సంరక్షణముకొరకు స్థాపించబడిన శ్రీ అఖిలభారతీయ శైశ్వ సమాజముయొక్క ప్రధాన కార్యాలయము (సెక్రటరీ ఛాంబ్) అనగా మధ్యప్రాంతములయందలి న్యూపసిద్ధయన (ఛాంబ్) అనగా చంద్రపురమునే పత్తవందు స్థాపించబడినది. యీ పత్తవందు అన్ని విధములచేతను నివాసమునకు అనుకూలముగావున్నది. యిక్కడ వైఖ్యులకు వేదోక్తముగా హాడకకర్మలను చేయించుటకు సమర్థులున్న యోగ్యులయిన యిద్దరు బ్రాహ్మణులు కావలసివున్నారు. వారు కుటుంబసహితముయొక్క డవు రావలసివుందురు. వారికి కుటుంబసహితముగావచ్చుటకు రైలుఖర్చులు యివ్వబడి ప్రత్యేకముగా నె 1 కి 50-0 0 యే బది రూపాయలు జీతం యిస్తూ నివాసమునకు గృహముకూడా యివ్వబడును. యింకను నా 1 కి నియమముగాని కొంత వచ్చుబడి కూడా దొరకును. కుటుంబమందులైన దరిద్రబ్రాహ్మణులకు యేవిధమయిన మహాశ్రమపడనక్కరలేయే సుఖమయిన గౌరవ జీవనము జరుగును. ఇచ్చమయినవారు యీ ప్రకటన చూచిన వారమురోజులలో యీ క్రింద నుదాహరించిన తగు మనుష్యులచేతను జవాబును తెలిసికొని ఆంధ్రభాష వ్రాయించిరి జిప్తురుచేయించి పంపవలయును. శిష్యులు ఖర్చులు పంపు వారే భరించవలయును. ముందుగా పుత్తరములను పంపించిన వారి విషయమై ఆలోచనమిదను సదరుపని మంజూరుచేయబడి మిగతా వారి పుత్తరములు మైలులోనుంచి అవసరం వెలుదిని ఆలోచించవచ్చును. నియమించబడినవారికి రైలుఖర్చుల విషయమై సొమ్ము సదరు ఘరానా మనుష్యులద్వారా పంపబడును గాన వారే వచ్చు వారికి సరిగా టిక్కెట్లను యిప్పించుదురు గాన నియమితులు తగు మనుష్యులవలన పుత్తరములను తీసికొని యిక్కడకు చేరువరకు రైలుఖర్చులకు పంపించిన సొమ్ముకు మాకువచ్చును రాకుండా సదరు తగు మనుష్యులకు నియమితులు తగిన జవాబుదారీ యివ్వవలసివుందురు.

ఘరానా మనుష్యుల శ్రేష్ఠ

- 1 బెజవాడ:—గుడూరి లక్ష్మణరావు పంతులుగారు.
- 2 బండరు:—అత్తూరి జగన్మోహనరాయలుగారు.
- 3 బండరు:—పండిత వెంకటాద్రి వెంకటసుబ్రహ్మణ్య కాన్పులుగారు, కేవలం కాతేజి తెలుగుపండితులు.
- 4 పిప్పర:—యంగిపూడి వెంకటకృష్ణగారు.
- 5 కడలి:—చెరుకుర్తి కామేశ్వరగారు.
- 6 విస్సాకోడెరు:—ప్రయోగ వెంకటాద్రి భట్టుగారు
- 7 రాజమండ్రి సత్యనారాయణ రైసుమిల్ కంచర్ల వెంకటరత్నంగారు.

సి. పి. ఛాంబ్ } చెరుకుమిల్లి సీతారామశాస్త్రి,
28-6-1922 } వైశ్వ సమాజము.

లాహోరు నేషనల్ వర్కర్స్ యూనియన్

లాహోరు నేషనల్ వర్కర్స్ యూనియను సంఘములో కొందరు అధికారులను, కార్యులను అధిగమించి ఆయనకు ఉత్తరమును నొకదానిని వారైస్ట్రు రైల్వేయూనియను కార్య నిర్వాహక కర్మమువారికింపిరి ఈ యూనియను కార్యదర్శి భాను గారి తప్పలను అసవర్యతను మరికర ఆక్రమపనులను తెలియజేయుచు భాను గారిని ఉద్యోగము నుండి తొలగింపవలయునని ఉత్తరము మూలకముగ గోరిరి. భానుగారి యుద్యోగములోనుండి ప్రభుత్వ కొలువునకై ప్రయత్నించుట ఇంకొక నేరముగ నిరూపించబడినది. కార్యాలయపు పనులనుగూడ తిన్నగ జూడలేదనిరి. జెయిలులోనున్న మిల్లరు గారుకూడ భానుగారిని ఉత్తరము ఉద్యోగములోనుండి తప్పించవలయునని వ్రాసిరి. లేకున్న ఆ సంఘముతో తమ సంబంధమును వదలుకొనెదమనిరి. తాను శిక్షించబడిన దానిగ యూనియను పనులలో రిసకు పూచీలేదనియు నాటినుండి తమ సభ్యత్వమునుగించినదిగ నెవరవలయునని మిల్లరు గారు యూనియన్ మాన్యనేజింగు డైరక్టరుగారికి తెలియజేసిరి.

ఈ సంవత్సరపు మొదలు ఆర్థిక ప్రయ మరల తీవ్రమి ర్మమునకు పాలయెను. పెద్దయుద్యోగుల జీతమును, ఉద్యోగములను తక్షణము ప్రారంభి చేవలెనని అందరును ఒకేకట్టున గోరిరి. దివానుగారు అసభికాసభ్యులు తెలియజేసిన మార్పులు, మూచనలకు వందనము లొనర్చుచు ప్రస్తు మందున్న ఆర్థిక చిక్కులను తొలగించుటకు యత్నియుక్తముగ సలహానియవలెననిరి. సభయెపుడు సమావేశమగునది తెలియలేదు. లేదే ముందు తెలుసును.

అఖిల మహారాష్ట్రమూర్తినభ

భావికార్యక్రమము

అఖిల మహారాష్ట్ర మూర్తినభావకార్యదర్శకులు మా కిట్లు వ్రాసిరి:-

1922 జూన్ 11 వ తేదీన నాశ్వరముపారు లగు డాక్టరు బి. గాన్ మూంజీగారి అధ్యక్షతక్రింద అఖిలమహారాష్ట్ర మూర్తినభ బాంబాయిగరము నందు సమావేశమయ్యెను. అఖిల మహారాష్ట్ర దేశమునండి (1. బాంబాయి 2. ఆగ్రా మహారాష్ట్ర 3. దక్షిణ మహారాష్ట్ర దేశము 4. బీకానరు 5. చాగ్గూరు నందలి మహారాష్ట్ర మండలములు) నుమారు 800 మంది ప్రతినిధులు సభ సలకరించిరి. మూర్తినభావ సమరముయొక్క భావికార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకు ఈ సభ ప్రత్యేకముగ సమావేశపడుటచేసెను.

పూనా మండలమునందలి మావెలీ తాలూకాలోనున్న మూర్తినభేట గ్రామస్థులు విశేషము నుండి వ్యవసాయదారులు, ఏప్రిల్ 1921 లో వారి సత్కారమును ప్రారంభించిరి. ఇప్పుడు నీటి, మూలజలములు కలసి ప్రసరించును. అట్లు కలిసిన గానె ఇరువైపులు రెండు పెద్దకొండలు కలవు. ఈ రెండు కొండల మధ్య ఒక సేతువును నిర్మించి, మూర్తినభేట ఈనదుల ప్రవాహములలో ముంచివేసి, బాంబాయిగరమునందలి యాక్రమలకు, ఆయోమార్గములకు బ్రాంతకంపెనీలకు విద్యుచ్ఛక్తిని ఉత్పాదించు చేయవలె నని, తాతాకంపెనీవారి ఉద్దేశము. (1. 50,000 గుట్టలవలె క్రి) మూర్తినభేట నీ ప్రవాహములలో ముంచివేయుటకు 12000 మందిగ్రామీణులను తమవ్యవసాయమునండి, గ్రామములనుండి తేచివెళ్లవలెను. 40000 యాక్రమల వ్యవసాయము ధ్వంసమగును. 8000 యాక్రమలకంటె వైస ఆర్మ్యుల్లో మరకము అంతిమోహనరు వీడ్చు వైరమున్నది. ఇచ్చటిభూమి అతిసారవంతమై, వరుసతప్పుక ప్రతిసంవత్సరము పచ్చనివైశతో విరాజిల్లుచుండును. ఇతర మండలముల

చ్చటి నుండి ధాన్యము విశేషముగ సేకు మరకేయబడు చుండును. ఈ గ్రామము సముద్రతటమునకు 2000 అడుగుల ఎత్తున నున్నందున కిలోవట్టినీటి యంత్రమునుగ నుండును. ఇచ్చటవర్షములు తరియని సంవత్సర మరుదుగ నుండునగాన ప్రజలు కాటకబాధయన్న పెట్టిదో ఎటువొక నుభముగ జీవించుచుండురు. పరిశ్రమాభివృద్ధి యను పేరుపెట్టి తాతాకంపెనీవారిట్టి నుభజీవులను వాళము చేయి సుకట్టుట మహాపాక మగు ముగ్ధ్యతయు. మావలూల కృతనిర్మయమై తనతాతామత్రాల గ్రామములను నిడిచిపెట్టివెళ్లముఅని గట్టిపట్టు కట్టిరి. వైశేటుకంపెనీల లాభము కోసము పురులభూములను ప్రభుత్వమువాత గైకొనవచ్చునని 1894 వసంవత్సరమునందు భూసంపాదన చట్టములో నొకనిబంధన చేర్చబడెను. బాంబాయిప్రభుత్వమువాత మావలూల విషయములో నిబంధన నలులలో పెట్టిరి. ఇట్టికంపెనీలపనులు ప్రజోపయోగమునకు తోడ్పడవలెనను ప్రధానాంశము ప్రభుత్వమువాచే సలక్ష్యము చేయుటచేసెను.

సత్యాగ్రహము

మావలూలరేట పునరామున్నగు స్థలములందలి ఆప్రతి క్రులసహాయులతో సత్యాగ్రహము (సాత్వికనిరోధము)న లంబించుటకు తీర్మానించుకొనిరి. ఇప్పుటి కీసమరము ప్రారంభించి ఒక సంవత్సరము ముగిసి కాలది మాసములు దాచినవి కంపెనీవారిపని విశేషము అభివృద్ధి చెందలేదు. వారి సేతు నిర్మాణమున కస్తీకారమును వేయుట కొకచిన్నగుంటను మాత్రము కంపెనీవారు త్రవ్వకరిగిరి. గాంధీమహాత్ముని నిర్ణయించిన దౌర్జన్యరాహిత్యము ననుబించి సత్యాగ్రహమును సలపుచున్న మావలూపురులను స్త్రీలును కంపెనీవారు విశేషముగ హింసించుచున్నారు. ఈమూర్తినభేటను ముంచివేసిన పక్షిమున పురాతన ప్రాధి పండిన రెండు ప్రాచీన దేవాలయములు నేలగులును. ఈరెండు మహాదేవుల ఆలయములు అందులో నొకదానియందు స్వయంభు మహాదేవ లింగము ప్రతిష్ఠింప బడియున్నది. మహామృదీయ రాజుల కాలములో నియ్యబడిన ఈనాంధ్రులు లీదేవాలయమునకు విశేషముగకున్నవి. ఈస్థానము నిర్మించి తాతాకంపెనీ వారు దేవాలయములను రెంటిరి ధ్వంసము చేయుట వలన మహారాష్ట్ర దేశమునందలి హిందువుల కందరికి గొప్పఅవమానము కలుగును గాన మూర్తినభావమండలివారు భావికార్యక్రమమును నిర్ణయించుటకు అఖిల మహారాష్ట్రసభను సమావేశపరచ నిశ్చయించిరి. సేతు నిర్మాణము నాపుటకు సత్యాగ్రహముల గనుబడిన తీవ్రముగ నవస్థ్యుని ప్రభుత్వమువారు, తాతాకంపెనీవారు చేరి అత్యంత చేసిరి.

ప్రభుత్వాధికారులు గాని, తాతాకంపెనీ ప్రతినిధులు గాని ఈసభకు రానందున మహారాష్ట్రుల మనోభ్యుచయనందు వారి కేటాటి గౌరవమున్నట్లు తోచెను. ఈసేతువును నిర్మించిన యెడల, అనేక వేలమంది వ్యవసాయదారులు తమ స్వంతభూములను పోగొట్టుకొని బాంబాయిగరమునకు వెళ్లి దినహారితో చాలిచాలకుండ జీవించుటచేయును. తాతాకంపెనీవారి ప్రయత్నము మహారాష్ట్ర హిందువులము నడుగంట ద్రోహుటకు యత్నించుచున్నది. ఇట్టిపరిస్థితులందు భారతదేశాభివృద్ధి, ఆంగ్లపాలనల నడుద్రోశులందు దృఢనిశ్చయము గలవారికి మాసభావ స్వయంభు వివరముల నన్నిటిని స్పష్టముగ తెలియబరచెదము. సేతువును నిర్మించక తప్పదని బాంబాయిగరము ప్రకటించెను. మహారాష్ట్రభజనము గడుచేయబడినట్లు ఈఉత్తరువునువాద రద్దుచేయు తప్పదని మహారాష్ట్రుల దృఢాభిప్రాయము. ప్రజలు సత్యాగ్రహమున యడుగ నిశ్చయించినప్పటి ప్రభుత్వమువారి గాని అన్యాయము చేయుటలను.

తీర్మానములు.

1921 ఏప్రిల్ 16 వతేదీన సత్యాగ్రహ సమరమును ప్రారంభించి, కంపెనీయంతయును న్యాయమును కొనసాగించుచున్న మూర్తినభేటమాలాల నీసభవారిభిందించుచున్నారు. వీరికి సహాయము చేయుట అరుదెంచిన అఖిలమహారాష్ట్రదేశమును ఇతిరులునువాద ఈసభవారిభిందించుచున్నారు. తాతాకంపెనీ అధికారులు కూలీలు చేరి ఎట్టిదౌర్జన్యమును గనుబడినను కారతచిత్తులై దౌర్జన్యరాహిత్యముగ ప్రవర్తించిన సత్యాగ్రహులనందరిని ఈసభవారు విశేషముగ నభినందించుచున్నారు.

(2) ఈక్రింది కారణములవలన ఈసేతు నిర్మాణపుపనిని కాశ్యతముగ నాపివేయవలసిందని ఈసభవారు కోరుచున్నారు. ఈమనోరథము నీడే స్పష్టమై సత్యాగ్రహసమరమును నిర్విఘ్నముగ ననుజ్ఞప్రదముగ నుండుట మహారాష్ట్రదేశముయొక్కవిధి యైయున్నది

కారణములు

(అ) ఈ సేతునిర్మాణము ఫలితముగ 54 గ్రామములు నీటిలో ముగిసిపోవును. లేనిపక్షమున నిరుపయోగమగును. 10 నుండి 12 వేల మంది మావలూల వాళన మగుదురు. ప్రాణములలో తప్పించుకొన్న యెడల వారు నీటిబాహుళ్యమై దుష్టులై దాడిద్రవ్యము పెనుభూమియనకు లోనై రాజకీయలాభము లేమి లేకుండ జీవించుటచేయును.

(ఆ) అనేకులకు తమ ఇశాంభూములు పోవును.

(ఇ) స్వయంభు బ్యోతిమావేశ్యత, మర్రికార్థసమన్నగు ప్రాచీనదేవాలయములు నదులప్రవాహములలో ముగిసిపోవును. హిందూమతాభివృద్ధికి అటంచు కలుగును.

(ఈ) మహారాష్ట్రదేశపువానిభ్యధనమును కళకలము కొనుటకీ కంపెనీ వారి కీసేతునిర్మాణము ప్రథమ ప్రయత్నము. ఈ ప్రయత్నము సఫలమైన యెడల వారికం అనేక సేతువులను నిర్మింప నుద్దేశించుచున్నారు.

(ఉ) మొదటి రకము సారవంతపు భూమిని ఇంతవిశేషముగ సాగుబడి చేయటము మానివేసిన యెడల మహారాష్ట్రదేశమున కావరము లభించుట అతి దుర్లభమగును.

(డ) ఈ భూమిలో జనించిన మావలూల నుప్రసిద్ధ ఆగు మహాయోధులు. అనేక సందర్భములందు వారు దేశమును శరణాటల నుండి సంరక్షించుకొనిరి. అట్టి మహారాష్ట్రపరాక్రమకాలము ఈ గ్రామము ప్రవాహము క్రింద చేరుట కన్నటికి అంగీకరింపరాదు. అంగీకరించుట వారి కోర్కెమునకు హానికరము.

2. మావలూల వారి పూర్వీకుల భూములను గోల్పోవుట కిష్టపడక పోవుట సహజమే. నలవంతముతో వారికి కొంత నష్టపరిహారము నచ్చి వారిని వెళ్ల తలపెనుయెడల, మహారాష్ట్రులీసత్యాగ్రహసమరము నెన్నటికి నిలిపివేయరాదు. మూర్తినభేటను సంరక్షించుటకీ సమరమును జరుపు చుండవలెను.

3. సత్యాగ్రహము నిట్లు జరుపవలెను:-

(అ) కంపెనీ కూలీలు పనిచేయునప్పుడు దౌర్జన్య రాహిత్యముగ వారిపక్షి అటంచున కలిగించుచుండవలెను.

(ఆ) సేతువును నిర్మించుటకు త్రవ్వబడిన గుంటను రాళ్లతో పూర్తిచేయవలెను.

(ఇ) కంపెనీకి కట్టాక్షరము, కూలీలు దొరకటంత చేయవలెను.

(ఈ) కంపెనీవారికి ప్రభుత్వమువారికి కనికరము కలుగునట్లు సత్యాగ్రహ మండలిచే నియమింపబడు నిరీక్షణ సంఘము వారికి అవసరముగ తోచిన దౌర్జన్యరాహిత్యపుచర్యలను సమయానుకూలముగ గైకొనుచుండ వచ్చును. కంపెనీ కూలీలకుగాని, ప్రభుత్వ సేవకులకుగాని ఏలాటి హాని కలుగ చేయకుం

డ నిరీక్షణ ముందునలే సత్యాగ్రహ లండ రహింసాపరులగు ప్రవర్తించుచుండ వలెను.

4. సత్యాగ్రహ సమరమును (అ) మూడు లక్షల వ్యయము గువర కు (ఆ) 5000 మంది చెజనాల కేసవరకు (ఇ) మూడేండ్ల కాలము జరుపవలెను.

ఇందులో నేపరతు సరిపూర్తి అయినను భావికార్యక్రమమును నిర్వారణ చేయుట కొక ప్రత్యేకసభను సమావేశము చేయవలెను.

(5) ఇకమిడట సత్యాగ్రహకార్యక్రమ మిట్లుండునలెను.

(అ) ఇవన్ను మూర్తినభావ మండలివారి ఆజ్ఞలను శిరసావహించు చుండవలెను.

(ఆ) సత్యాగ్రహమండలిచే జరుపబడు సత్యాగ్రహమును పరిశోధించుచుండుట కొక నిరీక్షణముండలిని ఈసభవారు నియమించుచున్నారు. ప్రతిమహారాష్ట్రదేశమునండి ఒకసభ్యుడు చొప్పున ఈ కమిటీలో నైరుగురు సభ్యులుండురు. (1) మహారాష్ట్ర-రావు బహదూరు సి. వి. నైర్య. (2) బాంబాయిడాక్టరు యం. జి. దేశముఖి యం. డి. (3) బీకానరు-యస్. ఆన్నే గారు. (4) మధ్యరాష్ట్రములు-డాక్టరు బి. యస్. మాంజీ. (5) వీరునలుగురుచేరి కర్నాటకరాష్ట్రమునండి ఒకసభ్యుని నియమింపవలెను. నిరీక్షణకమిటీకి సత్యాగ్రహమండలి కార్యనిర్వాహకదర్శముగ నుండును.

(ఇ) మనజాలను ధనమును ఇతరవానిని పంపుచుండుటకు ప్రతిరాష్ట్రములో నొకసభ్యసంఘము నియమింపబడవలెను.

(ఈ) సత్యాగ్రహరాజధానియములైకొను సత్యాగ్రహస్థామండలి నిరీక్షణసభకు బిప్పజెప్పుచుండవలెను.

6. సత్యాగ్రహములో స్వయముగ బాల్గొనినవారి నామ్మాలముల ప్రకారము ఈక్రిందివిషయములు నిజముగ జరిగెనని ఈసభవారికి తోచుచున్నది

(అ) మూర్ఖిలు వరకు సత్యాగ్రహులు కంపెనీవారికే కొట్టబడుచుండిరి. (ఆ) కంపెనీవారు మావలూస్రీల కొమ్ములను తాకుచుండిరి. (ఇ) మావలూస్రీల సమక్షమున కంపెనీవారు కొందరు తమ కట్టల నన్నిటిని విప్పి, దింబరులగు నిలిచి యుండిరి (ఈ) శారవస్థలగు నాయకుల లనేకులు సత్యాగ్రహుల ఎదుట కంపెనీవారిచే అసహ్యకరముగ దూషింతుండిరి.

7. మహారాష్ట్ర దేశము వెలుపల ఇతరరాష్ట్రములలో నుండి ఈ ఉద్యమ విజయమునకు తోడ్పడు చుండిన మహానీయులకు, ఇకమిడట సహాయము చేయ వాగ్దాన మొసంగిన వారికి ఈసభవారు తమ కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నారు. కొరికవారు సత్యాగ్రహసమరములో బాల్గొని ప్రాధికులు. (అమృత బహద పత్రిక.)

వెల్లింగ్టన్ వార్తలు

రెవీన్యూ జే. పి. ఫిల్చుగారి నపుఖరు గులామి జమీన్ 28 వ తేదీన యాములో ఆర్కివూత్యను గావించుకొనెను ఇతను యజమాని పెట్టెలో 50 రూప్యములను జూదము నిమిత్తము దొంగిలించెను. యజమానుడు కనిపెట్టి సామును పూర్తికేయజన్న పోలీసుగకు ఆప్పగించెదని భయపెట్టెను. పోలీసువారు పట్టుకొనెదరను భయముతో ఆత్మకూత్య తేసికొనెను. పోలీసు పంచాయితీవారిట్లు తీర్మానించిరి. యజమానుడు తుపాకి నొకదానిని క్లౌగారి కీయవలెనని నపుఖరుచేతికిచ్చెను. ఆరుపాకతో కాల్పుకొని వాడు చచ్చెను.

దీప్త్యాటి జెయిలరును జంపయత్నించుట జన్మఖయిదికి ఉరిశిక్ష

అలహాబాదు, జూన్ 30:-వై సేరములో అస్సెసరులు ముద్దయి దీప్త్యాటి జెయిలరుని జంపు నుద్దేశముతో గట్టలేదని భిన్నాభిప్రాయమును తెలియజేసిరి. న్యాయాధికారి, సెషన్సుజడ్జిని చంపుటకే అట్లు చేసెననుటకు ఇంచుమించు సంది యు లేదని. 307, 324 సెక్షనుల ప్రకారము ముద్దయికి 2-3 దు సేరములకు ఒక్కొక్క సేరమునకు రి వీండ్లు కలిపకక్షిన్న విధించెను. మొదటి సేరము సందర్భములో ముద్దయి ఇదివరలోనే యాజ్ఞీకము ద్వీపాంతర నానమునకు బంపబడి యుండెనని రుజువాయెను. ఈ సందర్భమున 307 సెక్షన్ రెండవ భాగములో జెప్పబడిన ఉరిశిక్ష విధించబడెను. దీప్త్యాటి జయిలరు ఖయివీలను ప్రారముగ జూచినటుల గాని ముద్దయిని గూడ బాధపెట్టిట్లు గాని రుజువు కాలేదు. ముద్దయికి దీప్త్యాటి జెయిలరును చంప యత్నించుటకు తిగిసంత కోపము నకుగూడ అవకాశము లేదు అని జడ్జి నడివెను. ముద్దయికి విని గోలపెట్టెను. తక్షణము కోర్టునుండి కొలపోడెను.

దేశీయ వార్తలు

మహాత్ముని సందర్శనము - కుటుంబమువారు ఎరవాడ కేసులు - కారాగృహములోని సౌకర్యములు
 ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణసంఘము - ఢిల్లీలో విచారణ
 దేశీయమహాజనసభాధ్యక్షుల - సంయుక్త రాష్ట్రము - చిత్తరంజనదాసుగారిని సూచించుట
 బొంబాయిలో జన్నాగారి ఉపన్యాసము - పాఠశాలలను శాసనసభలను బహిష్కరింపగూడదు
 అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ - బొంబాయిలో జూలై 18-వ తేదీని జరుగుట
 రాజకీయసంస్కరణములు - జాక్షరు గోరుగారి అభిప్రాయము

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

దేశభక్త కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని రాజమండ్రినుండి కడలూరుకు మార్పుట
 ఆయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుగారిని సాక్ష్యము నిమిత్తము కడలూరునుండి బెజవాడకు తీసికొనిపోవుట
 వేంకటప్పయ్యగారిని కాశేశ్వరరావుగారిని నిన్ను చెన్నపురికి తీసికొనివచ్చుట
 సనుపులేటి వేంకటేశతి (తాడేపల్లి) గారిని చెజుసాలనుండి వదలుట - వారు తెలిపిన విషయములు
 కుంటూరు మ్యూనిసిపల్ సంఘము - గవర్నరుకు సన్మానపత్రము - సభ్యుల ప్రతికూలు రగుట
 ఆంధ్ర ఖిద్దరు పరిశీలనము - సంఘమువారి సంచారము

గాంధీమహాత్ముని సందర్శనము

గాంధీ కుటుంబము వారి ప్రయాణము
 గాంధీ మహాత్ముని ధర్మపత్ని శ్రీమతి మాతా కస్తూరీబాయి గారును గాంధీ మహాత్ముని పుత్రులు రామదాసు గాంధీ హరిలాలు గాంధీ గర్లగు గాంధీ మహాత్ముని సోదరపుత్రుడు మగనలాలు గాంధీ గారును మహాత్ముని సందర్శించుటకు ఆహ్వానము బాదనుండి ఎరవాడకు బయలుదేరిరి. శంకరలాలు శాంకరుగారిని చూటుటకు వారితోపాటు అన సూయా కన్యగారుగూడ బయలుదేరి వెళ్లిరి.

ఎరవాడ చెరసాలలో గల సౌకర్యములు

శ్రీమతి కస్తూరీబాయిగారు మున్నగువారు మహాత్ముని తిలకించుట

మధురాదాసుగారు తెలిపిన విషయములు

శ్రీమతి మాతా కస్తూరీబాయి గారును రామ దాసు హరిదాసు, మగనలాలు గాంధీగార్లును మధురాదాసుగారును ఎరవాడ చెరసాల కేసి గాంధీ మహాత్ముని సందర్శించి బొంబాయికి వచ్చిరి. బొం బాయిలో వార్తాసంఘ ప్రతినిధి మధురాదాసు గారిని సందర్శించెను మధురాదాసు గారిటుల నుడివిరి:

మహాత్ముని ఆరోగ్యమునం దనుకూలముగ గొప్ప మార్పుమియును కలుగలేదు గాని యిప్పు డెట్టి వ్యాధియును లేదని మాత్రము నేను చెప్ప గలను. ఆయనకు సౌకర్యములు కలవు గాని మాన వ్రని కుండవలసిన సౌకర్యములు మాత్ర మాయనకు లేవు. మహాత్ముని బొంబాయిగారిని ప్రత్యేక స్థలమునం దుంచెరి. వారితరఫైదీలను చూడగూడదు. వారితో మాటాడగూడదు. మహా త్మునకు ప్రత్యేకముగ చిన్న ఖాళీస్థలము కలదు. అందులోనే ఆయన తిరుగవలెను. శరీరవ్యాధియ మునకైన బయటకుపో విలులేదు.

ఉత్తరములు

మహాత్ముని కలను నిరబుడి కాకమును మున్నగు వారినిచ్చెదరు గాని ఆయన వ్రాసిన పుస్తకములు కారాగృ హాధ్యక్షులు పరిశీలించెదరు. ఆపుస్తకములలో కొన్నివాక్య ములను వారు తీసివేయవలసగా మహాత్ము డంగీకరింపలేదు. ఒకసారి మహాత్ముడు కస్తూరీబాయిగారి కొక డిష్టు చుగు లేఖ

వ్రాసెను. వానిలో చెరసాలలోని కఠిని కొంత వివరించెను. పాకిం ఆజ్ఞుల ఖాను గారికి మరయొక పుత్రము వ్రాసెను. ఆ కెండు పుత్రులను గూడ పునోగలు పంపలేదు. అప్పటి నుండి మహాత్ముడు లేఖలను వ్రాయుట మానివేసెను.

చక్కని వరసెయ గ్రంథము

దేశభాషలో మహాత్ముడొక ఆపూర్వముగ వ్రసినయ గ్రంథము (టెక్స్టు బుక్కు)ను వ్రాసెను. దానిని గూర్చి తన మిత్రుల అభిప్రాయములను తెలుసుకొనుటకు దానిని వారికి మహాత్ముడు పంపగోరెను. అందులకు గూడ పునోగలు అంగీ కరింపలేదు.

వార్తాపత్రికలు

వార్తాపత్రికలను వేసిని గూడ మహాత్ముడు చదువుటకు నిలుపెను.

భోజనము

వాగుగా త్వలో తీర్చుచున్నట్టి సర్దార్లనులను సమృద్ధి గా యిచ్చుచున్నార. మహాత్ముడు ఏటలను చేయుట, నూలు వకుటలు, పుస్తకములు చదువుట మున్నగు పనులతో కాలము గడుపుచున్నాడు. రోజుకు మూడుగంటల సేపు ఏటలను వకుటలు, నూలు వడకుటయందు గడపును. జయలు నూపర్చుటలు మాకు చాల మర్యాదచేసెను. మహాత్మునిగూడ చాల గౌరవ మతోనే మాయమృష్టున్నది. దొరతనమువారు స్వయముగ మహాత్ముని యొగక్షేమమును విచారించుచున్నారని కూప ర్మెంటు గ్రహించెను.

ఆజ్ఞోల్లంఘన విచారణ సంఘము

సంచార క్రమమున మార్పు

విచారణ ఫలితమును రహస్యముగ నుంచుట

ఢిల్లీలో విచారణ ముగియుననే సంఘమువారు లాహోరు కేసి అనుట మూడురోజు లుండి విచారణ సలిపెదరు. పిమ్మట క్యాబురుకు వెళ్లెదరు. ఆసాము సుర్వావాలిలోగూడ విచా రణజరుగును. విచారణయందలి విషయము లతి నూత్నములను గోప్యములు నగుటచేతను సాక్షులు నిర్భయముగా చెప్పవలసిన విషయములను చెప్పట కభ్యంతరముండకుండుటకును విచారణను రహస్యముగా జరుపుటయే సవంశమున ఢిల్లీలో 30 వ తేదీ రాత్రి జరిగిన సభలో సభ వారు నిర్ధారణచేసిరి. ఇది ఆకస్మికము. పత్రికా ప్రతినిధులను ప్రక్షేపింపగూడ రానీయగూడదని నిర్ణయింపబడెను. విషయ ములు కఠురహాస్యముగా నుంచబడును. ప్రజలు తెలియదగినవి తోచిన విషయములను తరుచుగా వారు కార్యదర్శివ్యారా ప్రకటింపుచుండుదురు. జూలై నెల 1 వ తేదీ పుడయము 9 గంటలకు ఢిల్లీలో విచారణ ప్రారంభమైనది. ఏడుగురు సభ్యులలోను సరోజినీ దేవి, రాజ గోపాలాచారి, నేటు ఫోటినీగారు రాజేను. హాకీం అబ్దులు ఖాను (అక్బరుకుడు) పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, దాక్షరు అప్పారె, వి. జే. పటేలు గార్లు వచ్చిరి. ఢిల్లీలో పీఠయన ఢిల్లీ

రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమునకు వెనుక కార్యదర్శియను మొన్నటివంట ఢిల్లీ కాంగ్రెసు సంఘమున ముఖ్య సభ్యుడు వగు హ్యారిలాలు గాంధీగారికి ఆసాను సాక్ష్యమిచ్చెను.

2 వ తేదీ విచారణ

రెండవతేదీని 8 గంటలసేపు విచారణ జరిగినది. అల్లలు సాక్ష్యమిచ్చిరి. వారిలో కొందఱుండి సాక్ష్యమును వ్రాసిపంపిరి. అట్లు పంపినవారిలో నలుగురు స్వయముగ రాబాలక పోయిరి. 3 వ తేదీ రాత్రి సంఘమువారు లాహోరుకు ఢిల్లీనుండి బయలుదేరుటకు. సరోజినీదేవిగారు రాబాలని వ్రాసినని సంఘము వారు ప్రకటించిరి.

దేశీయమహాజన సభాధ్యక్షుల

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసు సంఘము

దేశబంధు దాసుగారు

సంయుక్త రాష్ట్రముల కాంగ్రెసుసంఘమువారు దేశీయ మహాజనసభాధ్యక్షులకు దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి పేరును సూచించిరి.

జిన్నాగారి యుపన్యాసము

పాఠశాలలను శాసన సభలను

బహిష్కరింప గూడదు

అనహాయోద్యమము విస్తవ కారకము

అధినివేశముల స్వపరిపాలనము

ఇండియాకు 10 వందల లోపున రాకతప్పదు

1-వ తేదీ సాయంత్రము బొంబాయిలో గొప్ప విద్యా థ్యల సభ జరిగినది. ఆసభకు చాలమంది విద్యార్థులు కచ్చిరి. ఆసభయందు జిన్నా గారు వచనమిచ్చిరి. "భారతదేశ విషయ ముల నన్నిటిని విద్యార్థులు పూర్తిగా గ్రహించవలెను. ప్రతి విద్యార్థియును ఆత్మ పరికోధు మొనర్చుకొనుట ముఖ్యకర్తవ్య ము. తనకుగల సుగుణ దుర్గుణములను వివేకతా విశేషాలను ప్రతి యొకడును పూర్తిగా గ్రహించకలెను. తన సుగుణ దుర్గుణముల నెంత గాను గ్రహించిన నంత హెచ్చుగా దార్శన్యము. దేశాను. ఆత్మభిజ్ఞానమే నిజ మగు దార్శన్యము ఎల్లవారును పుష్టకాలమున స్వరాజ్యమునే కోరుచున్నారు. అందులకు భారత యువజనులు చాల ఘన మగు సేవ చేయవలెను. ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులనుగూర్చి కాంక్షముగ వాలోచింపవలెనేగాని భారతీయతచే వెడతొక దొక్కరాదు. విద్యార్థుల లగ్నయైన ప్రజల ప్రభుత్వములననే నడుపబడుచున్నవి గాన హెచ్చుమంది యువకులు పాఠశాలల లోను కళాశాలలలోను విద్యనభ్యసించవలెను.యువకులు విద్యా రుణగా నున్నంతమాత్రమున వానిసలకాగూడదు. మర్యాదగలిగి స్వతంత్రులై దేశభక్తులై యుండవలెను. అనహాయోద్యమ మెటు లైనను విఫలమును కలిగించునట్టిదే. ఆ యోద్యమము దౌర్జన్య విరహితమును కాంతియుతము నై యుండవలెనని నిర్ణయింపబడినను గూడ నది విఫలకరమే అగును. ఆయోద్యమము ఆచరణ సాధ్య ముగాదు. దానికలన ఫలితము లభింపదు. ప్రభాధికార సిద్ధాంతమునై వాధారపడిన పార్లమెంటు పరిపాలనమును అనగా ప్రజల ఆభివృద్ధియును శాసనసభలు నెఱవేర్చునట్టి పద్ధతిని మనము కోరినచో మనము శాసనసభలకు నిలువకలెను గాని వానిని బహిష్కరింపగూడదు. దేశీయ విషయములగూర్చి గట్టిగా వాదమొ నర్చుటకు శాసనసభలే ముఖ్యధారములు. మాంటాగు షెయ్యు ఫర్డు సంస్కరణములు తృప్తిరములు కావు గాని ప్రమాభివృద్ధి కవి మొదటి మెట్టినిదెప్పట కభ్యంతరము లేదు. దేశీయులందు ఆర్థికయము జనాభిప్రాయమును చాల పెంపొందినది. వానిని గమనించి తదనుగుణముగ సంస్కరణముల నొనంగలేదు. ఇక పదివందలలోపున అధినివేశములకు గల స్వపరిపాలనము మన దేశమునకు గూడ లభింపక తప్పదని జిన్నా గారు నుడివిరి.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

బొంబాయిలో జరుగుట

జూలై 18 వ తేదీ

అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ బొంబాయి లో యీనెల 18 వ తేదీని జరుగును.

కడలూరు చెరసాలనుండి విడుదల

ఇగ్నాటియను, వేంకటపతిగారు

వేంకటపతిగారు తెలిపిన విషయములు

కడలూరు కారాగృహవాసుల స్థితి

తాడిపత్రి వాస్తవ్యులగు ననుభవలేటి వేంకటపతిగారికి మొదట నొక కేసులో దీక్షించు 31 వ తేదీని 5 నెలలు కఠిన శిక్ష వేయబడినది. ఆ తరువాత ననుభవించుచుండగానే వేంకటపతిగారు తెలిపిన 5 నెలలు కఠిన శిక్ష వేయబడినది. మొత్తము 8 నెలలు శిక్ష వేయబడినది. ఇందు మొదటి మూడుమాసముల పదహారు రోజులును వీరు బళ్లారి చెరసాలలో గడపిరి పిచ్చుటకడలూరు చెరసాలకు పంపబడిరి. వీరికి 5 నెలలు పూర్తిగాకమునుపే జూనునెల 30 వ తేదీని వదిలివేసిరి. మే నెలలో కఠిన శిక్ష ననుభవించిన జూనునెలలో మాత్రము వేంకటపతిగారిని విడిచిపెట్టినట్లు అనుభవించినది. నిన్న ఉదయము వేంకటపతిగారు చెన్నపురికి వచ్చిరి. వీరు మాత్రము కేసు సంభాషించిరి.

నన్నయే కారణముచేత 5 నెలలు పూర్తిగాకడ వదిలివేయబడిన నెలలో విడిచిపెట్టినదిగా ఏమాదిలో నా కేసును తెలియదు.

ఇగ్నాటియనుగారు

నన్నయే దలినపుడే ఇగ్నాటియను గారినికడ వదిలిరి. మేమిద్దరమును కలిసియే యచ్చటికి వచ్చితిమి. దబ్బాస్, పి. ఇగ్నాటియనుగారు దేశముననుభవించిన స్థాయిసంఘసభ్యులకు కేరళ కాలిగను సంఘసభ్యుడు. ఇగ్నాటియనుగారికి 6 నెలలు కఠిన శిక్ష విధించిరి. ఇచ్చటికి 4 1/2 నెలలుమాత్రమే యెంచి. ఆయన నమనూద నాతోపాటు వదిలివేసిరి. ఇట్లు శిక్ష కాలము పూర్తిగాకడ కడలూరు చెరసాలనుండి యిదివరకు 10 మందిని వదిలివారు. కరణమేమో తెలియదు.

అయ్యదేవర కాశ్యపరావుగారు

అయ్యదేవర కాశ్యపరావుగారు (బెజవాడ) ఏదో సాక్షమియ్య కలసిందను అయిననుగూడ మాతో పోలీసుల తీసుకొనివచ్చిరి. ఆయననుగూడ ఎచ్చర, త్రిముల సేయు చివారు దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్యగారు

దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్యగారిని గజనాద్రీ నుంచి కడలూరుజయలుకు మార్చిరి. నేడుదయమున పోలీసులు వానినిగూడ ఎచ్చర ను తీసుకొనివచ్చిరి. ఇక్కడ నుండి నేడు సాయంకాలము కడలూరు తీసుకొని వెళ్ళిరి.

నెల 5 సాయం 14 వ తేదీన నల్ల ఘంటికి 5 ని కేసు చేసిరి. అందులో రెండేటికి మాత్రమే నాకు శిక్ష వేయబడినది.

బళ్లారి చెరసాల

బళ్లారి చెరసాలలో యిప్పడు చాల హేచ్చుగా నున్నది. నూపర్నంటు (పాకాత్తుకు) మంచివాడేగాని జయలరు (భారతీయుడు) చాలకఠినుడు. నివా, రణముగా వైదీలను బాధించుచుండును. బెల్లూరిదవుండే యింప బట్టలకు పది ను కెట్టి వాటితో తురము చేయుచున్న వలెనని నిష్పందించును నే నాబాధ పడలేక తురము చేయుచు కొనగా 5 గురు వార్డరులు బలవంతముగా నన్ను బట్టుకొని నాచేతులను అరదం దములు వేసి పనసకాయ చెక్కిల్లు నాతిల గొంగిరి. ఇతిర చెరసాలలో తురము చేయుచు కొనననిన బలవంత పెట్టు బళ్లారిలో నిష్పందించెదరు. బళ్లారిలో నొక్క నురుగు నెరుగు గలదు. దానియం దేక కాలమున 24 గురు ఎరు నెరుగుగా కూర్చుండి చులవిస్తన మొనరింపవచ్చును. బళ్లారి చెరసాలలో 1800 మంది వైదీలున్నారు. 1300 మందియను ఆ గంట లోమల విస్తనము నాచిన్ని పెరుదులో జరుపవలెనను నిష్పాధ ముగలదు. అందువలన వైదీ లొకరిపై నొకరు జడుచుచుందు. పనిపూర్తి కాకముందే లేతమ్మని వెలుపలినుండి క్రైలలో వార్డరులు పోతుచుండును. ఇది చాల దుష్టముగానున్నది. కడలూరులో యిట్టి యిబ్బందలేదు. బళ్లారిలో ఖుషియ న్నంతముగానై దీపములు పెట్టుకొనుట కంగీకరింపరు.

కడలూరు చెరసాల.

కడలూరు చెరసాలలో స్నానమున కొక జాతావా (పనసవాడు) వున్నది. అరగంటలో 230 మంది దానిక్రింద స్నానము చేయవలెను లేదా నూతిలో నీళ్లు తోడుకొని స్నానము చేయవలెను. నూతులు చాలలోతుగా నున్నానమునకు మాత్రము కొంత యిబ్బంది కలదు. బియ్యము బొత్తుగా బాగుండవు. మనిషికి 9 అవున్నుల బియ్యం యిస్తారు. బియ్యం

మంచివైతే 2 పాసుల 2 అవున్నులు అనగా 34 అవున్నుల అన్నము కావలెను. బియ్యము మంచిది కావలెను 1 1/2 పాసులు అనగా 24 అవున్నుల అన్నముమాత్రమే అగును. అన్నమునాదు. అంతకంటే మంచిబియ్యము లేనిది నూపర్నంటు చెప్పుతాడు. డాక్టరు చికిత్సక్రిందనున్నవానికి నెయ్యి, వజ్రగ, నిమ్మపళ్లు యిస్తారు. లేనిచో అన్నం కొరతయియున్నది యిస్తారు. పండు కొనుటకు కొబ్బరిపీచు చాపగొలి యిస్తారు చాపవల్లు కొట్టు కొనిపోవును. గొంగళిబొమ్మచిటి కంటుకొని వదిలదు. బళ్లారి చెరసాలలో కలులు చెదవునుగలవి విస్తారము. కడలూరులో అంతగాలేవు. కడలూరులో అంతా ఒకదగ్గిరకూర్చు మాట్లాడుకొనవచ్చును. చదువుటకు పుస్తకములు యిస్తారుగాని వ్రాయుటకు మాత్రమే మియు నియ్యరు. ఆంధ్రుల స్వంతముగా తమ గదులలో దీపములు పెట్టుకొనవచ్చును. విడిచిపెట్టినవారు తురకార్యకు స్వంత కిత్తులను తెప్పించుకొనవచ్చును. శిక్షాశిక్ష వేంకటపతిగారు పని చేయవలెను గాని నూపర్నంటు మంచివాడగుటచే వారిని గూడ యింతివలెనే తీరవలెనని నిష్పందించుటలేదు. చెరి 9 నెలలు శిక్షాశిక్ష ననుభవించుచున్న పదకొండే ఏడవ బాలురు ముగ్గురు కడలూరులోనున్నాడు. వైద్యశాలలో మందులుమాత్రము మంచిది దొరకవు. రాత్రివేళ ఎవరైనచో జబ్బుచే నా అనుభవించవలెనే గాని డాక్టరురాడు. అక్కడ క్యాట్ల నార్డండ్ల వుండే మందోయిస్తాడు. కూడావార్డులు లేకుండ వైదీలు వైద్య కాలగూని మరి యెక్కిడకుగాని అనగా చెరసాలలోనే పోగూడను. 90 మందికి ఒక్క వార్డు గుంటాడు. అతి దెరిమం దిదో కెళ్ళగలదు? అందులన చాల ఇబ్బందికలగుచున్నది. రాత్రి మలమాత్ర విస్తనమున ప్రతివైదీ 22 లోను కుండలుపెడతాడు. రాత్రి తాళమువేస్తారు. కెల్లవారి ఆ కుండలను కడలూరులో మాత్రము కైదీలే తీసుకొనిపో నక్కలేదు. అందుకొక నోక రను ఏర్పాచివారు. మొత్తమువీడ కడలూరుజయలుగా అనుకూలముగానే యున్నది. ఆచట 230 మంది రాక్షసు కైదీలున్నారని వేంకటపతిగారు చెప్పిరి.

దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు

రాజమండ్రినుండి కడలూరుకు మార్పుట

నిన్నను వేంకటప్పయ్యగారు చెన్నపురికి వచ్చుట జూలై 1 వ తేదీని దేశభక్త కొండ వేంకటప్పయ్య గారిని రాజమండ్రి జయలుకుండి కడలూరు జయలుకుమార్పుటకు తీసుకొనివచ్చెను. 1 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు రాజమండ్రినుండి పానెంజులో వేంకటప్పయ్యగారిని తీసుకొనివెళ్లిరి. వేంకటప్పయ్య గారు సంపూర్ణోత్సాహముతో నున్నారు. రాజమండ్రి జయలులో వారు చాల చిక్కిపోయిరి గాని మరల నిపుడే కొద్దిగా దాష్ట్యం కలుగుచున్నది. దేశభక్తులకు వార్డులలో శ్రేష్ఠిముగల వేంకటప్పయ్యగారు మాత్రమే కానురా ముచే కారాగృహ వాస ననుభవించుచుండగా వారిని చూచుటవలన మా కష్టత ప్రోత్సాహము కలిగినదని రాజమండ్రినుండి 1 వ తేదీని తురిగార్డు పంపబడినది.

దేశభక్తుడు నిన్న పురమునుకు చెన్నపురికి వచ్చెను. ఎచ్చరసభ్యములో వారికి బంపి ఏర్పాపడినది.

దేశభక్తులతో ఆంధ్ర రాష్ట్రం లోటీరుంపు కాశ్యపయ్య మామిడి దేవేంద్రుడుగా కూడ వచ్చిరి. దేవేంద్రుడుగారు కడలూరువరకును దేశభక్తులతోగూడ వెళ్లెను. దేశభక్తుల సంఖ్య 1.5 లకు టంకటూరి ప్రకాశం, వేంకటపు రామదాసు, పి. కుమారస్వామిశ్రేష్ఠి, డాక్టరు ఆచంట శ్రీకృష్ణ, వి. వి. ఎస్. ఆచార్యులు, లల్లా శేషగిరిగారు, గర్ల మున్నగువారు వెళ్ళుమందియు చాలమంది సి. ఐ. డి. ఇన్స్పెక్టర్లు చెన్నపురి నెంట్రిలువేయవలెను. వేంకటప్పయ్యగారు చాల కుష్టింపి యున్నను వారి ఆరోగ్యము కేమియును భంగము కలుగలేదు. వారు సహజోత్సాహము తోనీర్వహణలే వచ్చినవారి నందిరిని బహూకరించిరి. వారి నొక యుక్కాబండిగా వేయననుండి ఎచ్చరలో నున్న కలవల కట్టను శ్రేష్ఠిగారి సుత్రముకు తీసుకొని పోయిరి. ప్రకాశంగారు మోటారుకారు నిచ్చినను పోలీసువారు దానిలో నెక్కించుటకు నిరాకరించిరి. ఎవరనుగూడ వేంకటప్పయ్యగారిని గమనించి సావకశముగా మాటలాడుటకు పోలీసువారు సహకరింపలేదు. నిన్న సాయంకాలము 4-40 కి బయలుదేరిన పానెంజులో వారిని చెన్నపురినుండి కడలూరుకు తీసుకొని వెళ్లిరి.

అయ్యదేవర కాశ్యపరావుగారు

క్రిమినలు కేసులో సాక్ష్యము బెజవాడ తీసుకొని వెళ్లుట

ఏదో క్రిమినలు కేసులో కాశ్యపరావుగారు సాక్ష్యమియ్యవలసియుండుటచే కడలూరునుండి పోలీసులు కాశ్యపరావుగారిని చెన్నపురికి నిన్న పురమును తీసుకొనివచ్చిరి. వారికి చాడ కట్టిన శ్రేష్ఠిగారి సుత్రమునందే బంపి యింపబడినది. వారిని చెన్నపురి పోనె జయల దిలో బెజవాడ తీసుకొనివెళ్లిరి. కాశ్యపరావుగారు గూడ చాల కృశించిరి గాని వారి యత్నము మేమియును కష్టశ్రమ.

రాజమండ్రి జయలు

మజ్జిగను బొత్తుగా నీయుకుండుట

ఆంధ్రులకు మిక్కిలి యిబ్బంది కలుగుట

రాజమండ్రి చెరసాలలోనున్న రాక్షసు కైదీలకు బొత్తుగా వజ్ర, నిమ్మపళ్లు ఉపయోగము. అందులననే ఆంధ్రులలో చాలమందికి చాల యిబ్బందియు అవాగ్యములను కలుగుచున్నది. ఆ చెరసాలనుండి ఒకడుయెరిగినవాడు వెళ్ళుమంది తెలిపిరి. తక్కిన చెరసాలలోగూడ డాక్టరు సిఫార్సు చేసిన వారికి బట్ట తక్కినవారి కెక్కిరిసి నజ్జిగ నిమ్మపళ్లెనియే తెలియుచున్నది. ఆంధ్రులకు భోజనమునం దాద్యతము లనబడు కెట్టి జిల్లు చాల ముఖ్యమై వి. అని లేకున్న భోజనము సంతుష్టి రముగ నుండదు. అది అనగర పదార్థములుగాని భోజనములు కావు గాని ఉదాహరణ విషయములైన గమనింప వుండుట కడలూరు జయలను యొకరు వ్రాసిరి.

ఖద్దరుకుమిటీ ప్రచారము

శ్రీముత మధురవాసుగాను, కాశీవాసుని వాగ్దేవరావుగారు, బల్లారి కృష్ణమూర్తిగారు బంపురమునుండి 30 జూను రాత్రి 8 వ 2 కు పోయారుగాని దిగిరి. బాటసారుల బంగారాలో బస చేసిరి. జూలై 1 వ తేదీ యుదయమునకు పొందూరు గామము నకువచ్చిరి. ఆట పడుకు సరిచేయుట, ఏకులుచేయుట, నేత మొదలగువారి నిపుణులకు చేతకాత్తిరించుచిరి. వి. ఆర్. మోహన్ బ్రహ్మ చేరు నేతపనులను గాంచివారు. వారు ఒక్కరినిజ మగు ఖద్దరు తయారుచేయుచున్నారు. మిగిలిన వర్తకులు బిలాగుతీ చేయుచున్నారు. పొందూరు పట్టు సారీలు ఆంధ్రులు నేయుటలో నేలము వారిని మించి పోవుచున్నారు. ప్రతివారము రూ 1000 కలువకుల సన్నపునూ దొరుకును కాని వారమునకు రూ 10,000 విలువ గల బట్టలు తయారుచును, రవాణాచుచును. బట్టలు తయారుచేసినవాడ పోవును. అటునుండి బొంబాయి యెగుమతియగును. 1 వ తేదీ సాయంకాలము విజయనగరమునకు వచ్చిరి. మండల కాశ్యపయ్యగారు పొందూరులో లెపిరిరి. విజయ నగరపునధ అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శిగారు వీడ్పొలిరి. నేను సంతోషిని ఖద్దరుల చాడ చూచుచున్నాను. కమిటీవారు 4 వ తేదీని అనకాపల్లి వెళ్ళుచు. తుది 5 వ తేదీని కకినాడ 6, రామంధ్రపూరు, మండవేటి, ఆలమూరులు 7 వ తేదీని రాజమండ్రికి 8 వ తేదీని వెళ్ళుటకు నిశ్చయింపబడినది. సభాకార్యదర్శులు సమావాలాను లే ప్రార్థనలు. (ఒక విలేఖరుండి).

అహమదాబాదు మ్యూనిసిపలు సంఘము

వెనుకటి 18 గురు సభ్యులపై ప్రభుత్వమువారిదావా

జూనునెల 30 వ తేదీని విచారణ జరుగుట సంఘద్రవ్యమును దుర్వినియోగము చేసిరిని అహమదాబాదు మ్యూనిసిపలు సంఘమున వెనుక సభ్యులుగా నుండిన 18 గురివైన దొరతనమువారు తెచ్చినదావా విచారణ అహమదాబాదు జిల్లాకోర్టులో జూనునెల 30 వ తేదీని జరిగినది. ప్రతివాదులలో అహమదాబాదు నాయకులగు నైరుతుల అనాడుకేసి నాతి మూలమునిచ్చిరి. మేము చట్టము నశింపించలేదు. చట్ట ప్రకారము ప్రాథమిక సాక్షులను నడుపకపోలేదు. కొన్ని సాక్షులలో పరిశీలేకుండ చేయటచే ద్రవ్యమును మేము దుర్వినియోగము చేశితిమిందులేని ప్రాథమిక సాక్షుల ఆదాయవ్యయ పట్టికలను దొరతనమువారు ఖండింప లేదు గాన మే మెంతగానైనను బాధ్యులము గామని వారు లేటపరచిరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922-వ సం॥ జూలై నెల 3-వ తేది

సోమవారము

వ్యర్థపు కొర్రె

వికటరుట్టనుగారి ప్రసంగము, మితవాదాల ఆశల నన్నిటిని యెటుల భంగపరిచినో, రాసురాసు వెల్లడియగుచున్నది. శేషగిరి అయ్యరు గారికొకవంకను, జమ్నాదాసు ద్వారకదాసుగారికొకవంకను, తమకు గలిగిన తీవ్రమగు నాశాభంగమును వెల్లిబుచ్చి, తామిక నేమియు జేయజాలమని సూచించిరి. ప్రస్తుత సంస్కరణముల ద్వారా గట్టెక్కుట దుర్లభ మని, వారు స్పష్టపరచిరి. వీరిరువురు మాత్రమేగాక, సామ్రాజ్యశాసన సభ్యులగు డాక్టరు గవరుగారు గూడ వికటరుట్టనుగారి యుపన్యాసభోగిని ఖండించిరి. వీరి యుపన్యాసమువలన, సక్రమాందోళనవాదులకు గలిగిన నిరాశ గొప్పదని డాక్టరు గవరుగారు నుడివీరి. శాసనసభ కధికార మున్నదటగాని, నియోజకగణమునకు బాధ్యత వహించుట లేదట. బాధ్యతయు అధికారమును కలసియుండవలెనని, డాక్టరుగారు నిరూపించుచున్నారు. బాధ్యతలేని శాసనసభల ద్వారా, గవరు ప్రభృతులు మొదటినుండియు స్వరచాలనము నెటుల చేరదలచిరో తెలియదు. ఇప్పటి కయినను, నిజ సందర్భములను వీరు గ్రహించుట మేలే. శాసనసభలలో ప్రజల పలుకుబడి మృగ్యమయినపుడు, వానిలో జేసంగువలన కాలము వృధ యగుట దప్ప లాభ మేమియు గలుగజాలదు. శేషగిరి అయ్యరు, ద్వారకదాసు, డాక్టరు గవరుగార్ల యుపాధముల జూచి యి నను, శాసనసభలద్వారా స్వరాజ్యమును సాధింపవచ్చునను నాశను మన స్నేహితులు ఒక్క మారుగ విడువవచ్చును. వివరీతపు మిలిటరీ ఖర్చువలన, ప్రజలలో తమ పలుకుబడి దగ్గ ననియు, ఎన్నికవర్గమునకు సందర్భము లన్నియు కాగుగ తేటపడెననియు, డాక్టరు గవరుగారు విచారించుచున్నారు. రాజోపు ఎన్నికలలో తమ కేటులనయినను చేయూత నొసగవలయునని డాక్టరు గవరుగారు రీడింగు ప్రభువు గారిని వేడుకొనుచున్నారు. రీడింగు ప్రభువుగారు, ఇంతకాలమునుండియు తాము హిందూ దేశపు గాజకీయస్థితిని పరీక్షించుచుంటిమని దెలిపిరి. ఇప్పటి కయినను, రీడింగు ప్రభువుగారి పరీక్ష ముగిసినచో, ప్రజలకు సంతసము గలిగించెడి మేలును జేసి, వారి మొగమును మరల జూచుటకు తమకు కొంచె మయినను అవకాశ మొసగవలెనని, డాక్టరు గవరు విన్నవించుచున్నారు.

గవరుగారి స్థితి జాలిని పురికొల్పుచున్నది. శాసన సభలోజేరి, తా మిట్టి యుపకారమును ప్రజలకు జేయలేకపోతిమని, వీరికి దెలియును. మరల ఎన్నికలు జరుగునప్పటికి, ఎన్నికదారుల నేదియో విధమున సమాధానపరుపవలయును. శాసనసభ్యులు సభలు జరుగుచున్నపుడు వానిలో పాల్గొనుట దప్ప సభలేని సమయములో నెలుపలకు వచ్చి ఎన్నిక డార్లకు సంగతి సందర్భములను తెలుపుట గాని, వారి యభిప్రాయములను కనుగొనుటగాని, ఇంతవరకు జరిగియుండలేదు. ప్రాయశః, ఎన్నికదారు ఎల కలుసుకొనుటకు, వారికి మొగము చెల్లలేదని నుంచవచ్చును. కాని, ఎంతకాలమని తప్పించు

కొందురు? మరల ఎన్నికలు జరుగునాటికియినను, ఎన్నికదారులను వీరు చూడక తప్పదుగదా. వీరి యెటులయినను, వీరు తమ కారవస్థానమును వదులుకొనరు గదా. అట్టియవస్థ తటస్థింపకముందు, సంస్కరణములద్వారా కొంచెము మేలు గలిగినటుల జూపుటకు తమ కాధారము మెసగవలయునని డాక్టరు గవరుగారు కోరుచున్నారు. సాపము రీడింగు ప్రభువుగారు మాత్రము ఏమిజేయగలరు? వీరు సమర్థతములతో నీ దేశమునకు వచ్చియుండవచ్చును. ప్రజలకు సాధ్యమగునంతవరకు ఉపకారము జేయదలచియుండవచ్చును. కాని, అధికార వర్గ యంత్రమున జేరినపిమ్మట, దానితోబాటు వీరు నడచుచున్నారే గాని, అందుకు భిన్నముగ నడుచజాలకున్నారు. హిందూ దేశస్థితిని ఎంతకాలము పరీక్షించినను, సర్వవసానమొకటిగనే యుండును. గాంధీకిని, రీడింగు ప్రభువుగారికిని వెనుక జరిగిన దీర్ఘ సమావేశమునకు ఫలిత మేమి చేకూరెనో, ఎల్లరికను తెలిసినసంగతియే. ఇప్పుడింకను జరుగుచున్న రీడింగు ప్రభువుగారి పరీక్షలనము వలన గూడ, ఎక్కుడు లాభము గలుగజాలదు. బాధ్యతా విరహితమగు పరిపాలనము యథేచ్ఛగ కొనసాగుచుండును. డాక్టరు గవరుగారి యూహా సఫలమగునని తోచదు. ఒకవేళ మితవాదులను చేరదీయుటకు, తుదిరంగమున తాత్కాలికోపశమనము గలిగించినను, ప్రజల నది సంతృప్తిపరుపజాలదు. ఎండ మాపులజూపి, నీరని భ్రమపెట్టుట కీకీమీద వలను పడదు. ప్రజలకు ప్రభుత్వము పూర్ణ బాధ్యతను వహింప సంతవరకు, వారు సంతృప్తిజెందజాలరు. ఆ కారణముచే డాక్టరు గవరుగారు వెనుకటివలె, నేదియో మేలు చేకూరెనని ప్రజలను ఉద్బోచుట దుర్లభము.

పరిస్థితులు ఇప్పటివలెనే విషమముగనుండుచో సహాయనిరాకరణవలంబులు శాసనసభలలో నిండిపోవుదురని, డాక్టరు గవరుగారు భీతి గనుబొమచున్నారు. మితవాదులకు గల భయమునకు కొంత కారణ మిందువలన వెల్లడియగుచున్నది. సహాయ నిరాకరణవలంబులు శాసనసభలకు పోటీవచ్చిన, తమకు ఇప్పుడున్న స్థానముగూడ తప్పిపోవునేమో యని వీరు భయపడుచున్నారు. ప్రజలమధ్య మెలగలేనివారికి, శాసనసభలే శరణ్యములగుటచే, గవరు ప్రభృతులకు గలభీతి సహజమే. డాక్టరు గవరుగారు రెంతవిచారించినను, మిలిటరీఖర్చు తగ్గుననిదోచదు. మిలిటరీవ్యయ మవసరమని, వికటరుట్టనుగారు అసంగిగముగ వెల్లడిజేసినపుడు, అది తగ్గునని భావించుట కేటులవీలగును? ఈదేశమునం దన్ని పక్షములవారును మిలిటరీఖర్చును ఖండించి రనియు, బ్రుసెల్సు కాన్ఫరెన్సునందు సయితము గాబడిలో నూటికి ఇరువదివంతునకన్న ఏదేశమునకును మిలిటరీఖర్చు ఎక్కువ కాగూడదని తీర్మానించినయియు, ఈదేశమునకు మాత్రము నూటికి ఓబదివంతున ఖర్చు లగుచున్నదనియు, డాక్టరు గవరుగారు వెల్లడిజేసిరిగాని, కేవల హేతువాదమునకు లోబడి మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింతురని యనుకొనుట, భ్రమ. ఆయవ్యయాధికారము ప్రజలకు పూర్తి గలభింపనంతవరకు ప్రస్తుతదస్థిస్థితి తొలగిపోవజాలదు. వాణిజ్య స్వాతంత్ర్యము గూర్చి వికటరుట్టనుగారు దెలిపిన భావములును డాక్టరు గవరుగారి కా గ్రహము గలుగజేసినవి. వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము విషయమై సామ్రాజ్యశాసనసభ తనకుగల అధికారమును వదులుకొనదనియు, ఇండియా ఆఫీసువారి ఆజ్ఞలకు లోబడదనియు, డాక్టరు గవరుగారు బెదిరించుచున్నారు. మంత్రములకు చింతకాయలురాలునా యనునటుల, గవరుగారి బెదిరింపులను, ఇండియా ఆఫీసువారు లక్ష్యముజేసెదరా? హిందూ దేశమున

కొనగిన వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యము నామమాత్రమని జాయింట్ కమిటీరీపోర్టు జదివినవారికి తెలిసిన సంగతియే. ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యదర్శి హిందూ దేశపు ఏర్పాట్లతో జోక్యము కలుగజేసికొని, వానిని తలక్రిందులుజేయుట కవకాశ మొసగబడినది.

ఆ కారణముచేతనే, లాంకుమైరు వర్తకులు ఎప్పుడు పట్టిన నప్పుడు ఇండియా ఆఫీసువారి చెవి గిల్లుట తటస్థించుచున్నది. ప్రభుత్వ కార్యదర్శియు, వారి నూరడించి బుజ్జగించుట సంభవించుచున్నది. వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యపు హక్కును శాసనమునందు పొందుపరచియుండలేదు. జాయింట్ కమిటీవారి సిఫార్సులలో మాత్ర మిది సూచింపబడియున్నది. ఆచార మొక మా రేర్పడినపిమ్మట, శాసనముతో నిరుత్తము లేకుండ వాణిజ్యస్వాతంత్ర్యపు ఏర్పాటు సురక్షితముగ కొనసాగునని, బిసెంటు ప్రభృతులు తెలుపుచుండిరి. కాని, ఇట్టి ఏర్పాటును ఎప్పుడయినను భంగపరుచుటకు వీలగునని, వికటరుట్టనుగారి ప్రసంగము చెప్పకనే చెప్పుచున్నది. దిగుమతులపై పన్ను వైచెడి అధికారము నయినను సంస్కరణములు శాసనసభకు ప్రసాదించి యుండనిచో, సంస్కరణశాసన మిచ్చిన అధికార మసలే లేదని, గవరుగారి తలంపు. గవరుగారి కింతకాలమున కీ విషయ మాశ్చర్యము గలిగించె గాబోలు! సంస్కరణము లిచ్చిన యధికారములు ప్రయోజనరహితము లని దేశములో నధిక సంఖ్యాకుల కిదివరకే దెలియును. శాసనసభల వాతావరణమధ్య, సంస్కరణముల నిజ స్వరూపము శాసనసభ్యులకు గోచరింపకుండెను. పైపై మెరుగులజూచి వారు బహుశా సంతృప్తిపడియుండురు. వికటరుట్టనుగారు మనస్సులో నున్న మాట బయటపెట్టగనే, వీరికి ఆశ్చర్య, పంభ్రమభావము లుదయించెను. తమకు చేకూరిన నిజాధికారము నున్న యని, ఇప్పుడు దెలిసినది. ఉన్నతోద్యోగములను భారతీయు లాక్రమింపవలెనను విషయమై, శాసనసభ తన యభిప్రాయమును మార్చుకొనదని, గవరుగారు భయపెట్టుచున్నారు. కాని, లాభమేమి? సర్దిసు యద్యోగల విషయమై ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి సంపూర్ణాధికారము గలదు. వారు తమ యిచ్చవచ్చిన ఏర్పాటుల జేయవచ్చును. శాసనసభల తీర్మానములు వారిని బాధింపవు. సివిలు సర్దిసు యద్యోగల గూర్చి ప్రభుత్వ కార్యదర్శి ఇప్పుడు జూపుచున్న యభిమానము ఇంతింత గాఢు.

సంస్కరణవిమూఢులగు సివిలు సర్దిసు యద్యోగల పెన్ననలు గైకొనుట కిదివరకు కాలనిర్ణయము గావింపబడెను. అనిర్ణయమును, శాసనసభవారితో యోచింపకనే ప్రభుత్వ కార్యదర్శి యగు పీలు ప్రభువుగారు ఈ మధ్యతొలగించిరి. శాసనసభవారిందుల కేమి జేయగలిగిరి. శాసనసభ్యులు ఎంత మొరలిడిన గేమి ప్రయోజనము? సివిలు సర్దిసు వారి విన్నపము, విశేషాందోళన లేకుండనే సఫలమయ్యెను. ప్రస్తుత సమయమున లిబరుపక్షమునకు జేరిన రాజప్రతినిధియు, టోరీపక్షమునకు జేరిన ప్రభుత్వ కార్యదర్శియు కలసి బనిచేయవలసినవచ్చుట దురదృష్టమని, డాక్టరు గవరుగారు భావించుచున్నారు. కాని, దేశమటుల భావించుటలేదు. లిబరలు పక్షమువారయినను, టోరీపక్షమువారయినను, హిందూ దేశ విషయమున ఒక్కరీతిగనే ప్రవర్తించుచున్నారు. మరల పార్లమెంటుసభకు ఎన్నికలు జరిగి, హిందూ దేశమునకును, భారతీయులకును అనుకూలులగు మంత్రవర్గ మేర్పడినగాని, ఆశగనుబడుటలేదని, డాక్టరు గవరుగారు చింతించుచున్నారు. డాక్టరు గవరుగారి తలంపు వ్యర్థమని, సూచించుట కభ్యంతర ముండజాలదు. ఇంతవరకును, లిబరలు టోరీపక్షములకన్న హిందూ దేశ వ్యవహా

రము విషయమై లేబరుపక్షమునా రెక్కడభిమానము జూపెదరని, భావింపబడుచుండెను. వెనుక స్వయానిర యాధికారము హిందూ దేశమున కిచ్చుట యవసరమని ఈ పక్షమువారు తీర్మానించి యుండిరి. ఇప్పుడంతయు మారివది. హిందూ దేశమునం దన్ని పక్షములవారును నివసించుచున్నను సుస్వరణవిధానమునకు, లేబరుపక్షమువారిపుడు ప్రోద్బల మొసగనిచ్చియుంచిరి. ఇందునుబట్టి భారతీయుల కోర్కెలను సఫలపరుచుటకు, అన్ని పక్షములవారును వెనుదీయుచున్నటుల స్పష్టమగుచున్నది. ఒరుల సహాయముపై నాధారపడి యుండునంత వరకు, ఏజాతివారయినను నిస్సహాయస్థితియందుండెదరు. ఇంగ్లీషు ప్రజల సద్భావమునే నమ్ముకొనిన, మితవాదసాదరు తెంతటి ప్రమాదమునకు లోనయి కో, వారి యొప్పుదల తెలుపకయే దెలుపుచున్నది. భారతదేశము తనపై నాధారపడియుండుట కెప్పుడు దీక్షబూనునో అప్పుడే విజయముచేకూగును. ఇంగ్లీషు ప్రజల దృక్పథమును అప్పుడే మారును.

దేశభక్తుని యాగమనము

దేశభక్త కొండవెంకటప్పయ్యపంతులుగారిని చూచు భాగ్యము, నిన్నటిదినము లభించెను. దేశభక్తుని, రాజమహేంద్రవరమునుండి కడలూరునకు గొనిపోయిరి. మార్గమధ్యమున చెన్నపురిలో దిగెదరను వార్త దెలిసి, సెంట్రలుస్టేషనుకు పలువురు ఆంధ్రులును, ద్రావిడులును వెడలియుండిరి. పోలీసు భటులతో దేశభక్తుడు రయిలునుండి దిగినలోడనే, జయజయధ్యానములు చెలంగెను. దేశభక్తుడు దస్సి, చిక్కియున్నను, ఆతని సహజగాంభీర్యము ముఖమునందు పరిస్ఫుటమగుచుండెను. మనోహర్యమును, ఆత్మవిశ్వాసమును వారి చూపులలో స్పష్టముగ వెల్లడియగుచుండెను. "ఆంధ్రులలో కెల్ల నుత్తము"దని గాంధీమహాత్మునిచే కీర్తింపబడిన వెంకటప్పయ్యపంతులుగారి దర్శనభాగ్యమిచ్చినను, వారితో కొలదిసేపయినను ప్రసంగించుట కవకాశిని వీలుపడలేదు. వారిని స్పృశించుటకేగాక, దగ్గరకు బోవుటకు గూడ పోలీసువా రనుమతి నొసగక బోయిరి. దూరమునుండియే, దేశభక్తునకు ప్రణమిల్లవలసినచ్చెను. దేశభక్తుని, మోటారుబండిపై కొనిపోవుటకు సయితము ఆంగీకార మొసగరయిరి. తుదకొక జట్కూబండిపై ఎక్కుగునందలి కలవల కణ్ణుశ్రేష్ఠిగారి సత్రమునకు దీసికొనిపోయిరి. అక్కడవయినను, వారినికొకగదిలోనుంచి ఇతరుల నెవరిని లోనికిపోనియరయిరి. ఇన్ని నిర్బంధములున్నను, దేశభక్తుడు ఏమియు జరుగనట్లుల, నిశ్చింతగనుండి జపముజేసికొనుచుండెను. తగు నీటివనతి యయినను, దేశభక్తుని దింపిన ప్రదేశమునందు లేకుండెను. కాని, దేశభక్తునివంటి పవిత్రతేజస్సుని కన్నులార జూచుటయే, ప్రేక్షకులకు షరమానందము గలిగించెను. త్యాగ మూర్తియగు వారి సందర్శనము లభించినంతటనే హృదయములు నిర్మలము లయ్యెను. దేశభక్తుని బోలు ఉత్తమనాయకుల గలిగిన ఆంధ్రదేశము ధన్యము గాదా? నిన్నటిదినమే కడలూరునుండి విజయవాడకు క్రిమినలుకేసులో సాక్ష్యము నిమిత్తము గొనిపోబడుచున్న అయ్యదేవర కాలేశ్వర రావు పంతురుగారును, ఎక్కురు సత్రమునందే నుంచబడిరి. దేశమాతకొర కర్పణజేసి, ఇరువురు నాయకుల దర్శనము, మిగుల ఆనందదాయకము గాదా? ఆంధ్రదేశత్యాగము సామాన్యమగునది గాదు. అట్టిత్యాగము ఫలింపకబోవునా?

పంజాబు ఉద్యోగులు : లంచగొండితనము
పంజాబు అధికారులలో వ్యాపించి యున్న లంచగొండితనమును గూర్చి విచారించుటకు, ప్రభుత్వమునా రిడివర కొక విచారణసంఘము నేర్పరచిరి. ఈ సంఘమువారు విచారణజేసి, ఉద్యోగులలో లంచగొండితనము విశేషముగ వ్యాపించియున్నటుల సూచించిరి. ప్రభుత్వమువారు గూడ ఈ సంగతికి మొదట ఆంగీకారము జూపిరి. కాని, ఇప్పుడు వారు తమ ఉద్యోగుల ప్రవర్తనమును కప్పిపుచ్చజూచుచున్నటుల, వారి ప్రకటనమువలన కనుమించుచున్నది. అధికారులలోనేగాక, అనధికారులలో గూడ లంచగొండితనము ప్రబలియున్నదట. ఆసంగతి వీరి కేటుల దెలిసినో తెలియదు. విచారణ సంఘమువారు పోలీసు, మెడికలు, పబ్లికువర్క్సు శాఖలలోని ఉన్నతోద్యోగుల యవిసీతిని వెల్లడిజేసిరి. కాని, పంజాబు ప్రభుత్వమువారి పు డివిషయమును సంగీకరించుట లేద. మీద: మిక్కిలి అన్ని సంఘములలోను చెడువారుండకబోరని తెలుపుటతో, వీరు సంకల్పపైజెందుచున్నారు. క్రిది యుద్యోగులలో వ్యాపించిన లంచగొండితనమునుగూర్చి చర్చదీసికొనట మాత్రము, వీరు త్రువు జేయుచున్నారు. క్రిది యుద్యోగులందరకును లోకువగద. పెద్ద యుద్యోగుల దుస్థితిని మాన్పనిది, క్రిది యుద్యోగుల ప్రవర్తనమును చక్కబరచుటకు వీలుగనా? పంజాబు ప్రభుత్వ దృక్పథమును, ఈ ప్రకటనముబట్టి కనుగొనవచ్చును. తమ యుద్యోగులమీద ఈగవాలకుండ జేయుటకు వీరు పాటుబడుచుందురు. ఇంతియగాక, విచారణ సంఘముల నియామకము లెంత వ్యర్థములో గూడ గనిపెట్టుట కిది మరియొక నిదర్శముగ నుండగలదు.

సిన్హావాసము

చల్లదనముకొరకును, ఆరోగ్య ప్రవర్ధనము కొరకును, యూరపియను ప్రభుత్వోద్యోగులు సిన్హా కొండలకును, నీలగిరి, డార్జిలింగు మొదలగు ప్రదేశములకును వెడలుచున్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములును, ఇండియా ప్రభుత్వమును, సంపత్సరము నందు చాలభాగము కొండలపై నివసించుచున్నవి. ఇందునుగూర్చి ఎవరెంత మొరలిడినను మాక్కుగలుగుటలేదు. కొలది మంది యూరపియను యుద్యోగుల సౌఖ్యమునిమిత్తము, ప్రభుత్వములు ప్రజలమధ్యనుండక ఎక్కడకోబోయి, అధికవ్యయమునకు కారణ మగుచున్నవి యూరపియను సభ్యులు కొండల కారోగ్య నిమిత్తము వెడలుచుండగ, భారతీయసభ్యులకు కొందరకు సిన్హా గాలి అసలే సరిపడక అనారోగ్యము దెచ్చిపెట్టుచున్నది. గౌ. శర్మగారికి సిన్హాగాలి కొంతకాలము సరిపడకబోయెను. డాక్టరు సప్రూగారికి సిన్హా వాతావరణము సరిపడక జబ్బుచేయుటచే, వారు తమ ఉద్యోగమునే చాలించుకొనవలసినస్థితి సంభవించెనని ప్రభుత్వ ప్రకటనము దెలుపుచున్నది. అధికవ్యయకరమును, నలుపుర కారోగ్యభంగకరము నగు పర్వతయాత్ర నికనయినను ప్రభుత్వములు మానుకొనజాలవా? స్వల్పసౌఖ్యకులగు యూరపియను సభ్యులు, తమసౌఖ్యమును మానుకొనజాలరా? సప్రూగారి రాజీనామాకు ఫలితముగ నయినను, పర్వతయాత్ర దొలగనని తలంప వీలులేదు. అధికారవర్గపురితులు ఎప్పటియట్లే నడుచుచుండును.

రాజకీయ నిర్బంధితులు

యంగుఇండియాపత్రికకు ముద్రాపకుడగు భాగవతీగారు, ఇటీవల కారాగృహశిక్షకు బాత్తులయిరని, సాతకులకు దెలియును. జయిలులో వీరికి పిండి విసర్పపని నిచ్చినటుల జయిలునుండి విడుదలయిన, స్వామి కృష్ణానందుగారు తెలిపిరి.

ఖయిదీల కిచ్చెడి భోజనము మిగుల అసంతృప్తికరముగ నున్నదని. బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు ఖయిదీల నందరియొడను ఒక్కవిధముననే ప్రవర్తించుచున్నటుల బలికిరి. దేశభక్తులు, మాతృసేవ కొరకై ఎట్టిబాధల ననుభవింపవలసినచ్చుచున్నదో దెలుప నవసరము లేదు. ఇందుకు గుండ నగత్యము లేదు. సత్పురుషు లనుభవించెడి బాధ లన్నియు, దేశమున కత్యంత లాభకరమనియే తలంపవలెను. ఏలనన, స్వరాజ్యము నవి చేరువకు దెచ్చును.

వృత్తాంతములు

దామోదరు నది కడి తగ్గకది. రైలు పోవుచున్నది.
సెప్టెంబరు మొదటిలేదీని సంయుక్త కాప్తముల ఇండియన్ క్రైస్తవుల వార్షికసభ జరుగును.
జూలై 4 లేదీ సిమ్లాసెనిక ప్రధానకార్యాలయమునుండి రెడ్డి నెంటు క్రాఫర్డు ప్రెస్ లియూక గారు మద్రాసుకు వచ్చి ఆ 4వ లేదీ సాయంకాలము మదరాసునుండి పయనమయ్యెదరు.
ఏప్రిలు 25 లేదీని ప్రకటించబడిన కాయలు వారంటా నవసరించి ఉపకారవేతనముతో పనిని చారించుకొనుచున్న వారికిచ్చు హెచ్చుఉపకారవేతనములకు ఆదాయపుపన్నుండదు.
పిల్లంగు, జూన్ 30:—మౌ. భాగవతమూడు అల్లుల చుట్టుగాను విద్యాభ్యాసంబ్ది 29 లేదీని మృతినొందెను. జయన గౌరవాధ్యక్షు ప్రభుత్వ కార్యాలయములు మూయుటెన్న.
భారతదేశ సైన్యములో అదనముగ నున్న సైనికోశ్యగుల సంఖ్య చాలయెక్కువగ నుండెను. అందుచే కొంతమంది యుద్యోగులకు ప్రత్యేకముగ పనిలోనుండి విశ్రాంతిగొనుటకు అధికారులు అనుమతించురని తెలియుచున్నది.
కోయంబత్తూరు శిశుసంరక్షకభవన కంఠాస్థాన సంవర్ధమున గవర్నరుసతి శిశుసంరక్షక గృహమును నెలకొల్పుటకు స్వాధ్యత్వగురై పూజకొన్న ప్రేమస్వతి మున్నగు వారిని కొనియాడి భవనమునకు స్థలము నిచ్చిన పురపాలక సంఘము వారి సభివందించి ఈ గృహము చిరకాలము వర్ధిలుగాక యని కోరిరి. ఈ రాజధాని యందు మాతాకుపుల సంగతులను కంటే ఎక్కువ ప్రీతియైన వివయ మింగింటి శాస్త్రావయమునలేదు. నేనీ రాజధానినుండి పోవులోపల రాజధాని యని తయై ఇట్టి గృహములతో నిండియుండు వలెను. అభివృద్ధి కరముగ నుండవలె నని గోరెదననెను.
కన్ననూరు శిక్కుసిపాయి-నల్ల పగ్గి నేధరించెదననుట
అలహాబాదు, జూన్ 30:—కన్ననూరుగూర్చు 45 వ సిక్కుపటాలములో ఒక సిక్కు సైనికుడు కడ్డపగ్గినే ధరించెదనని పట్టుబట్టెనయి, కవాతు జేయుటకును, సైనికదస్తును యూనిఫాం—ధరించుటకును నిరాకరించెనని మదరాసు సమాచారము దెలియజేసెను.
నిజస్వత్వంకమును పయనిరపత్రిక ట్టు తెలుపుచున్నది:—తిరుగబాటొనచ్చెనన్న సిక్కుసిపాయి యూనిఫాంమును ధరించననెను. కవాతుజేయ నిరాకరించెను. కల్ల పగ్గినే ధరించెదనని పట్టుబట్టెను. జెనరలుకోర్టుమాన్లు విచారణ జరిగెను. 14 ఏండ్లు కఠినశిక్ష విధింపబడెను. పటాలాధికారి సై:కులు యూనిఫాంము-దుస్తులలో లేనిసయమును ఒకవిధమగు దుస్తును ధరించగూడదని ఉత్తరువుజేసెనన్న మాటయందు సత్యమెద్దియో లేదు.
బొకా రా అల్లరులు.
బొకారాలో తిరుగబాటొచ్చినవారిపట్ల సానుభూతి తగ్గని కాబూలు పత్రికలు వ్రాసినవి. మరల తిరుగబాటు ఏమైనది దెలియలేదు. రాజకీయ సంబంధుగు వివయములన్నియు ప్రకాంకిముగ నున్నది. బానూ పాలిమేర డగ్గర దొంగలు కిగురు పోలీసు కాన్స్టేబిలులను ముట్టడించిరి. దొంగలసంఖ్య విస్తారముగ నున్నను పోలీసు వారు భైర్యముగ పోరి తప్పించుకొనిరి. ఆయధము లన్నిటిని దక్కించుకొనిరి. ఇద్దరుపోలీసు కన్స్టేబిలును చనిపోయిరి. ఇంకొకడు తీతగావుదాయెను. ఈయతను ఈటలమునకు నాయకుడు వైద్యాలయములో చనిపోయెను.

విదేశ వార్తలు

బెల్జియం కలహములు

బెల్జియం గారు ప్రజాస్వామ్యవాదుల నాయకత్వము బూనుట

ఫోటోగ్రాఫులు నేల గూర్చుట

అడమ, జూన్ 30:—ఈ యదయము బెల్జియం ప్రభుత్వవారు ఫోటోగ్రాఫులపై పట్టుక ఫోటోగ్రాఫులను గురించిన వారే భవముల గోడలలో నొకటి నేలగూలెను. అంతట ప్రభుత్వపాలకులు ఆయనను భవములలోకి ప్రవేశపెడంగెను. బెల్జియం లోక్మన్యమిది ముందుకు జరిగా కొంతకాలము పోరాటము చేయుచు లిసి ద్వంద్వపోరాటము జరిగెను. ప్రజాస్వామ్యవైకులు వందలవందల గనెను. బెల్జియం దేశములోని దేశములకు వీలులేకంద తీరలు నడిచి వెలువడెను. 33 ప్రజాస్వామ్య వైకులలో ప్రముఖులు ఖయిదీలుగా జేయబడిరి. చాల మరకరంగులు మంగుగుండు సామానులు జప్తుకొనబడెను. ప్రజాస్వామ్యవైకుల నాయకులగు ఒక క్లౌడ, లియోన్ పెల్లోనిసుగార్లు 150 మంది ఆనుచరులతో ఫోటోగ్రాఫుల వెనక నిలకను పోరాడుచు వేరున్నారు. ఇంకను సైరంగులు వివిధ నుపయోగి పడుచున్నవి. ప్రభుత్వవైకుల లో నెల్లరు మాణిచిరి 14 గురు గాయములు తగిలెను.

ఫోటోగ్రాఫులను కేల్చుట

ఫోటోగ్రాఫులకు ద మ దునలను ప్రేక్షకులన భవములు ఆకాశమున కెగిరి కల గూలెను. దానివడికి దెబ్బకుర మంతయు వణికిపోయెను. ప్రజాస్వామ్యవాదు లుచిన మందు గని ప్రేక్షకులచే నిట్లు సంభవించిట్లు దోయెను. భవములలో శంకుపాట్లనుండి ప్రజాస్వామ్యవాదులు పోరాడుచుండిరి. వీరు తియెయ్యునో దెలియదు. పోరాడగల ప్రజాస్వామ్యవైకులకు సహాయ మొనర్పరలెనని ఒకప్పుడు మొదలగు 18 నాయకులు ప్రకటించిరి.

అడమ, జూన్ 30:—ఫోటోగ్రాఫులను మిగిలియున్న ప్రజాస్వామ్య వైకుల తీవ్రధాన్యము తెల్లజెండా నెత్తి. వీరిన ఖ్య 180 యుండును. మురొక పురాహితము నడచుచుండగా వీరందఱును నెలులకుచ్చి లోబడిరి. లోబడినవారిలో నొకరి ఒకప్పుడు, లియోన్ పెల్లోనిసు మొదలగు నాయకులు గలరు.

దెబెలరాగారు నాయకత్వము వహించుట

ఫోటోగ్రాఫులకు నెలులనున్న ప్రజాస్వామ్యవాదులకు దెబెలరాగారు నాయకత్వము వహించి యుద్ధమున నడుపుచుండిరి. దెబ్బకునను వీరి సంఖ్య హెచ్చుచున్నది.

వీధులందు పోరాటము

అడమ, జూన్ 31:—అతడయన ప్రభుత్వ వైకులు వీధులందు జనుచుండగా వీధిమాలలందు, మామూలవస్త్రముల ధరించియున్న ప్రజలు వైకులను తిరుమగా నెట్టి తుపాకుల ప్రేల్చుచుండిరి. అట్టి పరిస్థితులందు పటాలములు ప్రకంపింతు మగు ఆత్మప్రవాహము గన్పించిరి. ప్రజలు వీధులలో గుంపులు గూడుట పాపాపకరమనియు ఇంతవరకును 11 పాటులు హతులైరియు 20 మందికి గాయములు తగిలెనయు వివిధ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఫోటోగ్రాఫులను వశపరుచుకొనినను జేకనునం దిరకల్లాలయందు ప్రజాస్వామ్యవాదులను వారి సాంఘికవాదస్నేహితులను అణగ ద్రోక్కవలసి యున్నది. ఇతర జిల్లాలనుండి యెట్టి సహచారములను జనుదెంచుటలేదు. చాల జిల్లాలయందు శాంతినిరీతి బున్నవనియే దెలియుచున్నను మరొకటి జిల్లాలనుండి అననుకులవార్త లు జేయచున్నవి. లియోన్ క్లౌడ ఇంకొకమైక్ల దూరమున నున్న వివిధ ప్రభుత్వవైకుల సోదమున కన్న దిరకల్లాలనుటచే వైకులు లొంగి పోవలసి గచ్చెను. లియోన్ క్లౌడ తంతివార్తలను తెలు మం గెనెను భవము మొన్నబడెను. ఈస్తు కాదుగూడ నిట్లే జరిగెను. వివిధ ప్రభుత్వమువారు మాట్టిభవము వహించి యూరకుండలేదు. 1100 వైకులను ఆవేపున కంకిరి. లియోన్ క్లౌడ పట్టి మున ప్రజాస్వామ్య వైకులు బలపడుచుండుటవలన నచ్చటి బాల వైకులు లంపబడెను. దండెరికు ప్రజాస్వామ్యవాదుల నాయకులు దెబ్బకునకు పోటారులో వెళ్లుచుండగా ప్రభుత్వ వైకులు వారిని నిర్బంధించిరి.

వివిధ ప్రభుత్వ పక్షము

వివిధ ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటించబడిన ప్రకటన ఇట్లు దెబ్బకునున్నది. చాల కళాబద్ధుల తిరువార నివృద్ధుల విద్వదులు తిరిగి లభించిన స్వతంత్రవాదమును, సంధి యొడబడికను భగ్ను మొనర్చుటకు కుట్రలు నెల్లుచున్న ఆరాజ్యోద్యమము నుండి ప్రజల హక్కులను రక్షించుటకు ప్రభుత్వవైకులు పోరాడుచున్నది. వీరి నుతో జగూకలేట్టియు, ఆంవరమైట్టియు, సంగ్రామమునకు దిగవలయునని ఈ యద్యమము బలపరచెట్టుచున్నది. ఈ విప్లవకారులు ప్రజాస్వామ్యము కొరకు పోరాడుటలేదు. తిరిగి బ్రిటిషువారిని రప్పించుటకు పోరాడుచుండెను.

వివిధ ప్రభుత్వము వారి పట్టవమృత ఆకరములందు నర్లింపబడెను. ప్రభుత్వము వారు దీక్షించి లిసి వచ్చు చర్యను బలపరుపరలెనని ప్రజలను గోరెదరు.

ప్రభుత్వ బలములు ఫోటోగ్రాఫుల ప్రవేశించుపుడు అచ్చట మందుగుండుగనలు వేయబడెను. వారి గారు చాల విచిత్రముగ పట్టుకొనబడెను. భూతదయ కొరకైనను యూరఫార దుస్తులతో ఒక నర్సును సంపరలెనని ఫోటోగ్రాఫుల నుండి 8-10 గంటలకు ప్రభుత్వ వైవాధ్యక్షున కొక సందేశ ముడిరి కాని సేనానాయకున కనుమానము తగిలి ఒక బోటులు నాయకును వీడుకొని పోయి తరిమింపగా నామె వారి ప్రజాస్వామ్య వైకులవై సంతకములలో సంతక మొర్చి వారిలో నీమె యొకరె.

ఒక నైలు సేనాని విడువబడుట

మేజరు జెనరలు ఒక నైలు గారు (వివిధ ప్రభుత్వముల సేనాని, ప్రజాస్వామ్య వైకుల చర్యనుండి ముగితియు వెలువలకు వచ్చెను. ఈతను ఫోటోగ్రాఫులందు చెరబెట్టుడెను.

బ్రిటిషుపటాలములపై తుపాకుల ప్రేల్చుట

మందుగుండుగనలతో పో కొర్టులను నేలగూర్చుటకు గురించి కామర్సు కథవాకి దెలుపబడెను. వివిధ ప్రభుత్వవైకులు వశపరుచుకొన్న భవమును దిదిరికే ప్రజాస్వామ్యవాదులు మందుగనలనుంబొనియు నది ప్రేలేనియు చరిల్లు గారు దోపిరి అన్వయ వివిధ ప్రభుత్వ వైకుల 20 మంది హతులైరి. ఆభవములందు భూముల స్వహాళమును గురించిన విలుగ గలదస్తావేజులకాదుకదు పేలికపుడు అందుగల సామానులను గోడలును గూడ కాక మెల్లెగిరెను ఈభవము లింకను మండుచున్నవి. వీరిని రక్షించు నుపాయములేదు. ఇది పేలిక తరువార నాలుగుగంటలకు ప్రజాస్వామ్యవాదులు పోరాటమును సాగించిరి.

ఒక బ్యాంకు నుండి దబ్బుదెచ్చుకొనుటకు గాను వివిధ ప్రభుత్వ వైకుల సహాయంతో బ్యాంకునకు జనుచుండగా చాటున నుండివారిపై రిపబ్లన్లు పేల్చబడెలు వారికి గాయములు తగిలెను. బ్రిటిషు పటాలములు సామాన్యముగ బారాకేమెను నడచి వెళ్లుటలేదు. కాని వారిపై తుపాకులు ప్రేల్చ బడిన యెడల తిరిగి తుపాకులను ప్రేల్చవలసి న దని వారి కు త్తరు వీయబడెను.

బెల్జియం

ఆగ్నేయభాగమునకు బాబులు పంపబడ వని పోసుహస్తరు జెనలు ప్రకటించెను.

హిందూ సమావేశము

రవ్యనులకొర్చెలు

32240 లక్షల ఋణమును గోరుట

హిందూ, జూలై 1:—రవ్యయొక్క పున్నగ్గాణము నకు గాను 32240 ల రూబిల్లు నాణెములు గావలసి యుండునని రవ్యప్రతినిధుల రాయవారిదుగు లిట్టివాపు గారు ఋణముల యు సంఘము వారికి దెలిపిరి.

రవ్య పున్నగ్గాణమునకు గావలసిన మొత్తమును గురించి లిట్టివాపు గారు ఋణముల యు సంఘము వారికి దెలిపిననాఖ్యకు గాంగి రవ్యను ప్రజానిధులదప్పు ఇతరప్రతినిధులు దిట్టివ జెందిరి. రవ్యుండు (1) వీల్లరతులు, రైల్వేలు రహదారులు, హార్బర్లకు 1050 మిలియనులును, (2) క్వరనా యాభివృద్ధికి 92 వ మిలియనులును కలిపి 750 మిలియనులును 5 బ్యాంకుల, వ్యాపారఋణములకును 500 మిలియనులును మొత్తము 3224 మిలియనులును గావలయునని దెలుపబడెను. అనగా 3410 లక్షల వరకును.

ఈ మొత్తము చాల యధికముగ నుండెనని కొందరు ప్రతినిధులకర్తవ్యమును దెలుపగా లిట్టివాపు గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చున, సంగ్రామమునకు పూర్వము రవ్యకు 1500000 లక్షల రూబిలుల సంపద గలదు. సంగ్రామము వలనను మితిమందలి

నారు రవ్యర్యుగవారములందు బోక్సము గలిగిండు కొనుకనేన అందు 5/12 వంతులు వారసమయ్యెనని దెలిపెను. రవ్యయందు కొన్నికొన్ని భాగములందు మామే పున్నగ్గాణ మొనర్చుటకు వీలులేదు. అసలు పున్నగ్గాణమునకు గావలసిన మొత్తములో చాలవంతులు నింపబడెను. మిగిలిన మొత్తము నంతను రవ్యప్రభుత్వమువారే భరించిరి.

సాకొల్చి కాఫ్ గారి బెదరింపు

ప్రజలకు విత్తమును దెచ్చి పంచికెట్టుటకు సహకార సంఘములను నెట్టుటను, సోవియట్టు ప్రభుత్వమువారు ముద్రించి నోట్లు మూలభవముగ నుంచుటను ఈ మొత్తము తప్పక కావలయుననియు, దీని కిది ప వీలులేదనియు సాకొల్చి కాఫ్ గారు తెలిపిరి. రవ్య పున్నగ్గాణ పునడక పోయినయెడల ఇదివరకు రవ్యుల ఋణముల కొంగిగనవారు తనభవములో నెక్కవనకు తిరిగివచ్చునని ఆకెట్టుకనగాదని నడిపిరి. సాకొల్చి కాఫ్ గారి బెదరింపులన లి సంచలనము ముగిసిన తిరువార లిట్టివాపు గారు ప్రసంగించుచు రవ్యయు కొరుచున్న మొత్తమునకు వివరములను, ఋణములన్ని వారికి పోని నట్లు ప్రభుత్వము వారి సొసగు ప్రత్యేక హక్కును గురించినను దెలిపెదనని వాదన మొనర్చెను. రవ్యకు దు ఆస్తులను సహించిన విదేశముల నురు తమ కచ్చట నండుకొన్న స్తులను గురించి వివరముల దెలుపరలెనని రవ్యకు ప్రతినిధులు ఒక క్షేల బట్టెను అందిచ్చిరి.

అంతకు తర్గుటకు వీలు లేదు

లిట్టివాపు గారు దెలిపిన మొత్తము కంటె తర్గుట కంతమాత్రమును వీలులేదని రవ్యను ప్రతినిధులు దెలిపిరి. కొడికాలము లోనే పున్నగ్గాణమును ముగించుట కింతమొత్తము దొ కనని కాస్త్రవేత్తలు దెబ్బకుండిరి. ఇంతమొత్తమును ఋణమియ జాలనియు, సోవియట్టులు విశ్వాసపాత్రముగ ప్రకటించిన ఎవల తక్కువ మొత్తము ఒసంగబడుననివారు దెలుపుచున్నారు.

కాస్త్రీ గారి వర్తమానము

హిందూ, జూలై 1:—తమ పక్షముననుండలి యను భవములను గురించి కాస్త్రీ గారు ప్రకటించగా వారిటుల నుడిపిరి. ఆస్థిలి యనులు మర్యాదగను అదణముతోను ప్రకర్తించిరి. అస్థిలి యనుల నన్న తిడయతో నాదరించిరి. దారిద్ర్యవిన్నములు నాకేమియు గన్పడలేదు. అందును నప్పటికి పనిజేయువారు. ఇంతవరకు నాప్రతుక్తియులు జనప్రదము లగునను సంపూర్ణ నమ్మకముతో నెడలుచుండిని. నాసిద్ధాంతముల నంగీకరించని వారి నెన్నది నేను గలిసికొనలేదు.

కాస్త్రీ గారి మెల్లారిపర్యటనము ముగిసెను. గతరాత్రి చాలకాలమునకు ప్రభానయంత్రి గారగు హిందూ గారు కాస్త్రీ గారితో సుప్రసందిరి.

కాస్త్రీ గారు సిద్ధికి బహుదేశకర్తవ్యము నెసేటకు పీయర్లు (దేశాంగమంత్రి) గారో చాలసేపు సంపదించిరి. ఇండియను వర్తకమును ప్రజా నికులు అస్థిలియను జూచుటకు వచ్చుచు పోవుచు నుండలెనని దెలుపుచు నందుల కను కూలములగు నూచనల గానించిరి.

రెవెన్యూ గారి హత్వ

బర్లిను, జూన్ 30:—ఎర్నెస్టు బెహ్ యను వారిదు, డాక్టరు రెవెన్యూ గారి హత్వ దనుకు దెలియుననియు హంతకుల మోటారుల డిని తా నే నడిపిరినియు నొప్పుకొనెను.

రహస్యసంఘములందు సభ్యులుగా నున్న వారు ఆజన్యాంత కరి తితుకు గాని మంజుశితుకు గాని లోనుగావలసి వచ్చున యు, అట్టి సంఘములనుగుంచి దెలిసినవారు ప్రభుత్వము వారికి దెలుపబోయినయెడల ఆజన్యాంశితి విధించబడుననియు జన్యప్రజాస్వామ్యవైకులు దల ఎట్లుగారు తెలిపిరి. రెవెన్యూ గారు వాక్య ముచెయ్యగింపబడి మోటారులందె యజనుడగు తుజెమిట్టున ఆయ వాక్యకామికు డరట్టు చేయబడెను.

కాస్త్రీ గారి యశ్వక్షతికింద సమావేశమైన రవ్యకు వ్యాపారముల సమావేశమువారు వ్యాపారమును త్రవ్వత్యాధికారములందగ నుంచుట కేకగ్రవమును తీర్చుకొనిరి.

అప్పుడు నైజీషియాలోని హిందూ బర్లు పట్టణమును ఆధీనము జేకొనుటకు పోల్చి పున్నగ్గాణమును ప్రయత్నించి అందలి జన్యుల ఆత్మక్షణములను దీనివలము లాయెను. అంతట పరానుపటాలములు జన్యులను ముట్టించెను. ఇరుపక్షములకును తీవ్రపోరాటములు జరిగెను. 17 జగ్గులు నురజించిరి. 17 గురుకు గాయములు తగిలెను. పరానులలో 8 హతులైరి. 15 గురుకు గాయములు తగిలెను.

వాతావరణ సితి

1922-వ సంవత్సరం జూలై నెల 8-వ సోమవారము.

వాతావరణ సితి	అర్ధరాత్రుల నుండి	అర్ధరాత్రుల నుండి	అర్ధరాత్రుల నుండి	అర్ధరాత్రుల నుండి	అర్ధరాత్రుల నుండి
వాతావరణ సితి	అర్ధరాత్రుల నుండి	అర్ధరాత్రుల నుండి	అర్ధరాత్రుల నుండి	అర్ధరాత్రుల నుండి	అర్ధరాత్రుల నుండి
విశ్రాంతి	8.31	78.0	...	31.12	...
అర్ధరాత్రుల నుండి	84.8	74.9	0.70	21.97	1.28
సమస్తము
సమస్తము	84.6	78.8	0.12	18.49	7.6
సమస్తము	87.8	80.5	0.07	21.92	19.88
సమస్తము	84.8	80.0	0.07	5.11	1.75
సమస్తము	75.7	69.5	...	5.49	4.11
సమస్తము	92.4	81.1	...	1.74	8.55
సమస్తము	94.6	76.2	0.80	2.58	2.28
సమస్తము	100.6	78.0	0.05	2.69	2.28
సమస్తము	99.6	78.9	0.10	3.93	1.24
సమస్తము	100.6	79.5	0.11	1.71	0.28
సమస్తము	100.9	81.5	...	2.15	0.04
సమస్తము	100.0	78.1	0.08	0.67	1.12
సమస్తము	100.1	78.2	0.80	1.97	0.47
సమస్తము	91.6	79.8	...	0.08	0.15
సమస్తము	94.9	78.6	...	2.27	...
సమస్తము	83.5	78.8	1.13	11.21	2.57
సమస్తము	80.1	78.0	2.25	16.65	2.64
సమస్తము	81.4	74.1	0.87	32.17	0.91
సమస్తము	79.2	78.5	0.10	30.79	6.45
సమస్తము	83.2	72.2	1.79	42.54	1.58
సమస్తము	70.8	62.5	1.16	30.40	0.94
సమస్తము	81.7	71.5	0.96	44.98	3.90
సమస్తము	81.4	74.8	0.95	45.82	...
సమస్తము	82.2	77.2	1.54	28.58	7.12
సమస్తము	92.5	74.6	...	2.80	2.88
సమస్తము	91.8	69.9	...	2.02	1.82
సమస్తము	96.1	74.7	...	1.28	0.70
సమస్తము	94.5	75.7	...	0.19	1.95
సమస్తము	94.9	75.8	0.03	0.86	2.67
సమస్తము
సమస్తము	79.4	65.6	0.13	1.93	2.46
సమస్తము	83.8	64.9	...	3.36	0.04
సమస్తము	62.4	52.7	0.02	4.55	0.18
సమస్తము	61.5	52.8	0.10	4.53	3.22
సమస్తము	87.2	71.1	0.20	1.25	0.59
సమస్తము	98.0	78.8	...	3.93	1.33
సమస్తము	94.4	78.5	0.12	5.55	2.21
సమస్తము	101.1	79.9	...	0.81	1.00
సమస్తము	99.7	78.0	0.06	1.16	0.38
సమస్తము	97.8	77.8	...	2.80	1.20
సమస్తము	0	0.64

మొనూరు, పశ్చిమతీరములందు మబ్బు లోకముగ గలవు. మిగిలిన ప్రదేశములందొక మాదిరిగలవు. బొంబయియు దార్జిలింగ్ సామాన్యముగ నుండెను. దక్కను, కర్ణాటకములందు తక్కువ. మిగిలిన ప్రదేశములందొక మాదిరిగలవు. సర్కారులందు వేడిమి తగ్గెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు హెచ్చెను. పశ్చిమతీరమున నర్షము వరియెను.

సి. చెంగల్వరాయ మొదలియార్
వాతావరణ కార్యములు.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు
కార్యసంఘసభ

ధీర్ సమావేశము

వివరములు

30 వ తేదీ వుదయమున ధీర్ సమావేశము కాంగ్రెసు సమావేశము ప్రారంభమైంది 12 గంటలవరకు నిర్వహించింది. మరల మధ్యాహ్నము సభ జరిగింది. సభ్యులలో వా. ఆజ్ఞానానంద, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ, డాక్టరు ఆస్వానీ, వి. కె. పటేలు, నేను గుప్త, లాలా భగీ చందగార్లును సభ్యులనుండి వారిలో శ్రద్ధానిధిస్వామి, సత్యేంద్రచంద్ర మిత్రగార్లును సభకువచ్చిరి. కాంగ్రెసు సమావేశము జరుగుచున్న సంగతులనుబట్టి చేరుదగిన ప్రజాత్మములను నిర్ణయించుటకు బొంబాయి లిలవనిధి ధర్మకర్తల నియోజనమును గూర్చి చిట్టాము చేయబడినది. కాంగ్రెసు సమావేశము వారును ధర్మకర్తలను కలసి బొంబాయిలో వారినిండిన నని తీర్మానింపబడినది. తేజముచూపగా స్థాయిసంఘమునకు వంగరాష్ట్రము కాంగ్రెసుసంఘమునా రిక్ష్యలవలన మొత్తము బొంబాయిలో నిర్వహించేయబడును. జాతీయ విద్యావిషయముగూడ నాభిలాష పరిష్కరింపబడును. వంగరాష్ట్రము నుండి ఆనాముకు ఆర్థిక ప్రజాకులను పంపుటకు నేను ప్రకారంగీకరించిరి. 3 నెలలవరకు వారికి ఉద్యమమును భరించుటకు కాంగ్రెసుసంఘమువారు నిశ్చయించిరి. (అమృతబహుపత్రిక)

మధ్యరాష్ట్రములు

రాష్ట్రీయ (మహారాష్ట్ర) దీవిజము

కాంగ్రెసు సంఘసభ

నియోజనమును నిలువగొనుట

నాగపూరులో నేటు జమునాలాలు బహుభాగి అధ్యక్షతక్రింద మధ్య రాష్ట్రములలోని మహారాష్ట్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగింది. ఈ రాష్ట్రములలో మరల నియోజనము ఆంధ్ర నెల 15 వ తేదీలోగా పూర్తికాలవలెనని అఖిలభారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు నిర్ణయించిరి. ఈ తీర్మానమును ఆమోదించినపుడు హెచ్చుమంది 18 గురు మాత్రమే. నేటు జమునాలాలు బహుభాగి కామలాభాను గార్లు ప్రతిపాలముగ నోటుకేసిరి. దీనిని రద్దుపరచవలెను. ఈ విషయమిది మిగిలిన పరిష్కరించువరకును నియోజనమును జరుపనక్కర లేకుండ నాజ్ఞానానంద వలెను. అని అఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమును కోరుటకు సంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఆస్థానసభ సంఘమువారి ఎదుట కాంగ్రెసుపక్షమున సాక్ష్యమిచ్చుటకు డాక్టరు మూంజి గారిని నియమించిరి.

కృష్ణానందస్వామిని వదలుట

చెరసాల అనుభవము

భోజన సదుపాయము

కరాచిలో కల్లు దుకాణములవద్ద విక్రయ నిరోధము నొనరించి నందులకు ఒక సంవత్సరము క్రితమునాటినుండి ఆర్య సమాజ మతభోధకుడు కృష్ణానందస్వామిలవారిని అనానుదాదామలలోని సజగ్రతీ చెరసాలనుండి వదలిరి. 30 వ తేదీని అనానుదాదామల జాతీయ కళాకాల విద్యార్థుల సభలో స్వామి యుపన్యసింపెను. హిందూదేశమున రాజకీయ ఖైదీలగు యితర ఖైదీలకును విశేషమును గమనింపవారు బొంబాయి కొరతనవా రొక్కరు మాత్రమే. నేను రోజుకు 30 కులముల పూనుండి భారముపడకవలసియుండెను. యంగుయిండియా పత్రిక ముద్రాపకుడు భాన్సేగారికి గోధుమలను విసగపని యేర్పరిచి, మా కిష్యులవలెను భోజనము చాల నగవ్యయముగా నుండెను గాన మేము కొన్నిరోజులు భోజనమునే మానివేయుచుంటిమి. చెరసాలలకు పోగోరువారు పిండినిసరుట మున్నగు పనులను ముందుగా నభ్యసించవలెనని స్వామి నడిచెను.

వింటర్ ప్రభువుగారి ఉపన్యాసము

డాక్టరు గవరుగారి అభిప్రాయము

వర్తమాను నాకలు

వింటర్ గారి పార్లమెంటు ఉపన్యాసమును గురించి డాక్టరు గవరుగారి టెలు సంగ్రహించి.

భారతప్రభుత్వము దీక్షదినాభివృద్ధి కెందుటగారి, దీక్షదేశమును పట్టుటగారి లేదని వింటర్ ప్రభువుగారు కామన్వెల్ థలో నిచ్చిన యుపన్యాసము సక్రమాంతరముల కాశాభంగమును గలిగించినది. భారతకాశా సభాభివృద్ధి దినాభివృద్ధి కెందుచున్నది గాన ప్రభుత్వమువారు దీనిని ధీమానింపవలెను. అధికారములో బాధ్యత చేయుచుండవలెను. భారతకాశా సభ కధికారముగలదుగాని నియోజకవర్గమునకు బాధ్యతలేదు.

ప్రభుత్వసహాయము కావలెను.

రాజకీయధీని కనుగొనుచుంటిని రీపీరు ప్రభువుగారి రిటీనల చెప్పియుండిరి. ఆయన పతన మిప్పటికి ముగిసియుండు ననినాభావము. మన నియోజకవర్గమున కిప్పుడు రాజకీయపరిస్థానము విశేషముగ కలిగినది. గతవత్సరపు ఆయన్యయపుత్రము నుండి భయంకరముగు బ్రాటు నియోజకవర్గమున కవిశ్వాసమును కలిగించినది. ఈపరిస్థితి నంతరింపచేయనిపక్షమున సహాయరాకరణనాదులు సభలో ప్రవేశించి అంత తమవక్తము చేసి కొనవచ్చును. సయినీ కన్య యా మ క్షణ సరదీయ మైనదని వింటర్ ప్రభువుగారు చేసిన తర్కము కారణసహితమైంది కాదు. దేశములంద రహంతుముగ నైతిక వ్యయభారమును కడతీర్చుముగ నాజ్ఞాపించుచున్నారు మొత్తపు జాతీయరాజడిలో 5 వ పాక్షకన్న నెక్కువకు నైతికమునకు వ్యయము చేయరాదని బ్రెసిల్యుంభగోకూడ తీర్మానింపబడినది. ఇచ్చట 100 కి 10 రూపాయల కెక్కువ వ్యయమును చేయవలెను. భరింపజాలని వ్యయమును ప్రభుత్వమువారు తీర్చినామే తగ్గించివేయవలెను.

నిరంకుశము వలదు

భారతదేశపు అర్థిక స్వాతంత్ర్యమునుగురించి వింటర్ ప్రభువుగారు సంగీన ప్రత్యుత్తరము భారత కాశా సభకును, భారత కార్యాలయమునకు గల అన్వేషణసంబంధమును బలపఱచజాలరు. ముంకములను నిర్ణయించుటకు భారత కాశాసభ కధికారులు గలదాయని ప్రశ్నించుటకు తరుణము మించిపోయింది. భారత కార్యాలయమువారు నిరంకుశత్వము తరువుల కిచ్చట విశేషము తగ్గించబడును. నిగమకులమిద ముంకములను విధించుట కధికారము నిశ్చయమైదల, సంస్కరణములవలన వేరేలాభము లుండజాలవు. వ్యయభాగ కార్యనిర్వాహకకాఖిలందు అందరిని భారతీయులనే నియమించవలెనని భారతకాశాసభ కెక్కువ ఆసక్తిగలదు. దీక్షాకాము పక్షము వారు తమ బాధ్యతను గ్రహించిరారు. ఈ అధికారము నెదిరించినయెడల, ఆపక్షమువారు తదేకదీక్షతో తమకార్యము కొనసాగింపగలరు.

అసహజ మగుమైత్రి.

మనరాజప్రతినిధి రాజకీయ పక్షములో చేరిమహానీయుడు రాజ్యాంగ కార్యదర్శి బోరీషక్షకలవి. ఈమైత్రి దేశోద్ధరణకు తోడ్పడవలదాయని నానందేనాము. అంగదేశములో పార్లమెంటు సభ్యుల నూతన యెన్నికలు జరుగునెవల మైత్రి వర్గమునందు కొన్నిమార్పులు కలుగ వచ్చును. అప్పుడు భారత దేశమునకు భారతీయులకు కూడలాభముండవచ్చును (గ్వరాజ్య)

ప్రపంచ యూత్రికుడు

బొంబయి జూలై 1. ప్రెస్ ఆఫ్ సెన్సేటివ్మునుండి బ్రిటిషుపౌరు దొంగడు ఆ. స్కెల్లీ గారు ప్రపంచ మంతన కాలినడక మీద చుట్టినచ్చుటకు బయలుదేరిరి. ఈయన బొంబయిలో ప్రవేశించిరి. ఇదిగత కవుడే 8 నెలమైర్లు నడిచిరి.

ఆరేవియా సముద్రతీరమును నిలువంతన నడచినవారలో తానే ప్రథముడని తెలియజేసెను. బోర్నియో మురకాలు సాంబలు అడవియనుభ్యులతో నుండిరి. బర్మా సయాం లో వింత ప్రజలలో చునరిరి. నేవో కేవో నెట్టల్ ఇ. దీయా కేగదను, అచటనుండి ద్వీపకల్పమునకు దక్షిణముగ సోయి ఆఫ్రికా యూపు కేగును.

అలిఖురు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము.

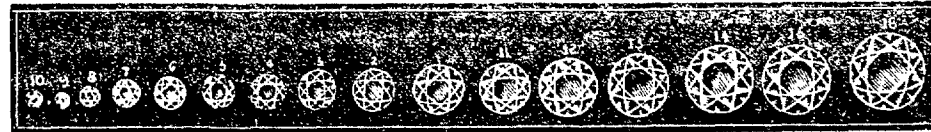
మా|| సవాబు ముబామిలుల్లాగారు.

లఖ్నోహాయిల నివృత్తి.

అలిఖురులో ప్రభుత్వమువారి ఆదరణక్రింద మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయమునకు టెన్సెలాభికలు యనిస్టిట్యూటు కేర్పరుచుటకు మా|| సవాబు ముబామిలుల్లాగారు లఖ్నోహాయిల నిచ్చిరి.

ప్రవృత్త రాగ కమలములు

(314)

ప్రతిరాయకిని సీమకమలములు మిరి యుండునట్లు 64 పట్టులు తీర్చి గ్యారంటీగా పంపబడును. సరకు తృప్తిలేనిచో పార్శ్వలునుపుచ్చుకొనిన 3 దినములలోకల తిరిగి పంపిన పైకము పంపివేయబడును. పి. గోపాలసామి శెట్టి, 783 ధర్మరాజ గుడిపీధి, పోస్టు నెంటుతామన్ మాంటు,

మదరాసు గవర్నరుగారికి సన్మానపత్రము

గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ చైర్మను ప్రేరేపణ

సంఘసభ్యుల ఆసమితి

సంఘసభ్యులు చెయ్యవలసిన వ్రాసిన లేఖ

అయ్యా!

మదరాసు గవర్నరు గుంటూరుకు వచ్చినపుడు వారికి సన్మానపత్రము నొసంగుటకు సమర్థులైన వారు యీ మిమోరాండముపైని సంతకములు చేయగోరవలసి గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ సంఘసభ్యులకు సు. ఘనభ్యులకు మిమోరాండము పంపగా సంఘసభ్యులు ఛెయ్యవలసిన ప్రత్యుత్తరమునకు నకలును తమప్రతికలో ప్రకటింపగలరు నిందులో ప్రతిపాదన. ఇది ప్రజలకు తెలియఁజేయుటకు తమ ప్రతికలో ప్రచురింప గలదులకు ప్రార్థిస్తున్నాను. సంఘసభ్యులలో యేకా లక్ష్యీకర సింహం, మాడభూషి వేంకటేశ్వర్లు, వద్ది వేంకటసుబ్బయ్య, చీమకుర్తి బసవయ్యగార్లు, డివరకే రాజీనాథును పంపియున్నారు. చిత్తరేవు-భాగవతుల సుబ్బారావుయ్య, గుంటూరు. 1-7-22.

సంఘసభ్యులు వ్రాసిన లేఖ

గుంటూరు మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు చైర్మనుకు

అయ్యా!

అసహాయవాదులు గవర్నరుకు స్వాగతమిచ్చుటలో తొల్లానుట సముచిత మగునా అను విషయములంద మ్యూనిసిపల్ సంఘమువారు కొరెనకొరెకలలో నొక్కదానియైన గవర్నరు చెల్లింపని సందర్భమున గవర్నరుకు సన్మానపత్రము నొసంగుట ప్రజలకు మోఁపుచుండు యగునా కాదాయను ప్రశ్న గూడవచ్చుచున్నది. సంఘసభ్యులు పౌరులచే నియోజింపబడిన ప్రతినిధులగుటచే పౌరసభాభిప్రాయమునే సంఘమువారు వెల్లడించుచుండిన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ఆ ప్రభుత్వమునకు అగ్రసరుడగు గవర్నరును నిర్ధారణ గా ప్రతి విషయమునకు సంఘమువారు లేకగ్రీవముగ కొరెనకొరెలనున్న టిని పూర్తిగా తప్పకరించిరి. పన్నులను 15 నుండి 12½ కు తగ్గించవలెనని సభ్యు లేకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. మరల దానిని జలపరచిరి గాని దొరతనమునా రెండుమాత్రమును పన్నులను తగ్గించలేదు. పాఠశాలలను జాతీయ పాఠశాలలుగా నొనరింప ననుచుండు పోతుటెం గాక ఆపాఠశాలలకొరకు వ్యయపరచిన శాస్త్రు సభ్యులకు భర్తీ చేయవలెనని గూడ సాక్షాపించిరి. గత సంవత్సరములలో జాపాతశాల కియ్యబడుచుండిన విద్యార్థుల నన్నిటినిగూడ తీసివేసిరి. ఇట్టి పరిస్థితులలో సంఘమువారు గవర్నరుకు సన్మానపత్రము నొసంగినచో సంఘమువారి తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారు రద్దుపరచుట సముచితమనియే సంఘమువారు తలచిరి గవర్నరు భిప్రాయమును. ప్రభుత్వమువారి చర్యలను కలిగిన ఆకాభంగమును సంఘమువారు వేరొకరిటిని వెల్లడింప న క తా క ము లేదు గాన ప్రభుత్వమువారి చర్యలను పౌరుల కిత్తధికమగు నాకాభంగము కలిగినదని గవర్నరుకు లేటపరుచుట సంఘసభ్యులమగు మాకు ముఖ్య కర్తవ్యమగుటచే మేము సన్మాన పత్రముతో సంబంధము కలిగించుకొనుచుండుటకు నిశ్చయించితిమి. సన్మానోత్సవములకు ధనమును సమకూర్చుటకు మీరిట్ల చేసిన సభకు వచ్చినవారి సంఖ్య విక్రీతి తక్కువగా నుండుటనుజ్జీయే సంఘమువారు చేయుకేసుకలలో పాలుగొనుటకు ప్రజల కిష్టములేదనిస్పష్టమగుచున్నది గాన నట్టి ప్రభుత్వమునకు ప్రధాన పురుషుడగు గవర్నరు గుంటూరు వచ్చినపు డియ్యదలచిన సన్మాన పత్రము నందుదహరింపబడు సంఘసభ్యుల పేర్లలో మాపేర్లను చేర్చవలదని మేము విన్నవించుచున్నాము. చిత్తరేవుకు: నడింపల్లి వేంకట లక్ష్మీనరసింహారావు. చట్టి నరసింహారావు.

ఒక పంటపై దుడ్డు బాగ్రతగ, తెలివిగ పన్నునులాగి తరిగా మందు వేయలేని కరావీ బాడిమలకమీవనరుకోర్కులొకై దుడ్డుపై ఒకరు యభియోగము దెచ్చెను. ప్రతివాది తగిన శ్రద్ధను దీసుకొనెను. పన్ను తీయుటకు పూర్వము, తీసినవెనుక బాగ్రతగనే పనిచేసెను. పన్ను లాగబడినపిదప నిలిచిన ఇగురకాపు పోలేదని దావాతెచ్చెను. ఆ ఇగురకాపు పన్నును లాగితే వచ్చినదిగాదు గావున కైడ్యునకు బాధ్యతలేదు. మరల ప్రాంతము స్థానేకట్టిన పన్ను సరిపోలేదని తగవు జరుగలేదు. కాన అన్నివిధముల వైద్యుడు సరిగానే చేసెనని దావాను గాట్టివేసిరి.

పంజాబు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము

అధికారుల లంచగొండితనము

సిమ్లా, జూన్ 30:- పంజాబు ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము ఇట్లు తెలుపుచున్నది:- అధికారుల లంచగొండితనమును గూర్చి విచారించుటకును, దానిని నివారించుటకు ఉపాయములను వెదకుటకును ఒక విచారణసంఘము నియమింపబడినది. ఈ విచారణ సంఘమువారు తమనివేదికమును బహిరి దానిమీద పంజాబు ప్రభుత్వమువారు 31-3-1922 ని ఒక తీర్మానమును జారీ చేసిరి. ఈ తీర్మానము లంచగొండితనమును మాన్పుటకు విచారణసంఘమువారు తెలియజేసిన ఉపాయములను చర్చించుటతో సరిపోయినది. సెడ్లకొద్దోగులు లంచగొండితనమునకు పాల్పెరిని విచారణసంఘమువారు నూచించినసంఘటలు ఎంతవరకు నిజమో నగున ప్రయత్నించలేదు. దీనికంతకును ప్రభుత్వమువారు తేల్చిన పర్యవసానమేమన:- అన్ని కాఖలయందును లంచములను విస్తారముగ తినుచున్నారను మాట నిజము. ప్రభుత్వమువారికికరించుచున్నారను. ఈ లోపము ఒక ప్రభుత్వమువారి తాతేగారులయందేగాక వర్తకసంఘమున గూడ గలదు. అనధికార ఉద్యోగులయందు గూడ ఈ వృత్తి వ్యాపించినది. షోలీను మెడికల్ పబ్లికమర్చెన్సర్యాఫోద్యోగుల ప్రవర్తన కళంకదాయకమని విచారణసంఘమువారు నిరూపించిరి. వీనిగూర్చి ప్రతికలు వ్యాఖ్య యొనర్చినవి. కాని ప్రభుత్వమువారి సంగతులను తమ తీర్మానములో వివరించలేదు. దానిని జేసి ప్రభుత్వమువారు ఈయధికారుల కృత్యములను అంగీకరించిన కొందరు అపార్థములను కల్పించిరి. దీనివల్ల ప్రభుత్వమువారు గొప్పయధికారుల లంచ గొండితనమును గూర్చి సాక్ష్యము నిచ్చినవారి మాటలను విశ్వసించిరిని యనుకొనరాదు. అధికారులు లంచగొండులని విచారణ సంఘమువారు తమ యభిప్రాయములను తెలియజేయలేదు. వారు జూచిన సాక్ష్యము ధోరితి నిబట్టి అధికారులు లంచగొండులై యుండునని అందరు అనుకొన్నటులనే విచారణసంఘమువారును యోచించి యుండిదరు. సాక్షుల యభిప్రాయమునే తెలియజేసిరి తమివేదికములలో జతపరచబడిన వాజ్మూలముల వాధారము జేసుకొని విచారణసంఘమువారు తమ యభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. చాలవంది తమకు తెలిసినసంగతులను జెప్పినవారు లేరు. ఎవరో కొందరుమాత్రము తమకు స్వయముగ తెలిసిన సంగతులను యధార్థమని నువరిరి. ఇది ఇట్లుండుట ఆసాధ్యము. పరిస్థితులను గూర్చి సాధారణముగ తెలిసిన యభిప్రాయమునుగూర్చి సాక్ష్యము నిచ్చిరి. విచారణసంఘమువారు దీసుకొన్న సాక్ష్యము ఘరానాసాక్ష్యము. కృత్తులమీద ప్రత్యేకముగ సేరములను విచారించుటకు విచారణసంఘమువారికి యధికారములేదు. ఈవిషయములనుగూర్చి సాక్షులనుగూడ పరీక్షింపలేదు. కొన్ని కాఖలయందు గొప్పయధికారులు లంచగొండులని విచారణసంఘమువారు తమివేదికమున నిశ్చయముగ తెలియజేసిరిని కొంద యభిప్రాయపడుటచే తమయభిప్రాయము ఆదిగాదని గవర్నరు గారు తెలియజేయుచున్నారు. ప్రతిసంఘమునందును దుష్టులు, తుంటులు గలరు. కాని వైన జెప్పబడిన మూడుకాఖలయందు పెద్ద యధికారులు మర్యాద యోగ్యత విషయములో తమసహోద్యోగులకు తీసిపోరు. తమసహోద్యోగులతో పాటు గొప్పభావములే నల్లియున్నారు. నీవిలు పరిపాలనములో లంచముదిన యధికారులసంఖ్య అతిస్పల్బము. ఉన్నదా లేదాయ నుట్లున్నది. దానిని త్రోసివేయ నగు. కమిటీ వారి యభిప్రాయములను అపార్థముగ ప్రహించి వైన జెప్పబడిన యధికారులకు కళంకమును ఆపాదించుట విచారకరమని గవర్నరు గారు నిరి. క్రిందియోద్యోగులలో ప్రబలియున్న లంచగొండితనమును మాన్పుటకు ఆకాభాధికారులకు అధికార మియుండెను.

వెనుకకు నడచుట

అంగ్లభాష పాలకభాష యైనంతకాలము, విదేశీవ్యాపారము ఆభాషములమున నెక్కువక జరుగునంత కాలము ప్రభుత్వమువారుగాని, వాణిజ్య సంఘములుగాని, యింగ్లీషు భాషలో కొలది వాత్రము జ్ఞానము గల యువకులను ఉద్యోగములలోకి తీసికొనరు. ఇట్టి ముఖ్య విషయమును త్రోసివేల్చి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులు, యింతటి ప్రధానాంశములో తొందరపడి తీర్మానించుట బాధ విచారముగ నున్నది. ఎటులైన నేమి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమును యితర చోట్ల ననుకరింపకుండుట యుక్తము. అంగ్లభాష మూలముననే యిప్పుడు భారతదేశక సామీప్యమున నున్నది. అంగ్ల విద్యార్థిత్వధికి ప్రతికూలమేమైన జరుగు వెదల యీ విషయమునకు భంగమునాటిల్లును.-జిప్సిను.

గాంధీ జాతీయ విద్యాలయము విజయవాడ,

ఉద్దేశము

స్వతంత్రతీవనము చేయులిగి: టియు, దైవ రాజు దేశభక్తులు కలిగినట్టియు, పౌరులను దయాదయచేయుట మామూఖ్యోద్దేశమైయున్నది. అటు చేయుటలో దేశభావకు(బ్రాముఖ్యమొసగబడును. విద్యార్థి మాపాఠశాల పెడలనప్పటికే స్వభావముగ నాంగ్రమందు మంచి ప్రావీణ్యముగలవాడగును. రాష్ట్రభావముగూ హి: దీయను గొంత సాహిత్యము గలవాడగును. అంగ్లమునందు స్వాభిప్రాయ ప్రకటన పరాభిప్రాయ గ్రహణ శక్తులు గలిగియుండును. ఈ పాఠశాలయందు జాతీయభావము పెంపొందునట్లు దేశ చరిత్రాదులు గ్రహపడును. గణిమున చిత్రా ఆవర్ణ మొదలగు నీని గూర్చికూడ సాంగ్రశేర్పబడును. ప్రకృతికాస్త్రము లుచిరీతిని బోధింపబడి చిత్రలేఖనము సంగీతిమకూడ బోధింపబడును. స్వతంత్రతీవనము చేయుగొన్నట్లు నేత మొదలగు పరిశ్రమలు నేర్పబడును. బాలర దేహద్యోమమున కృత్రిమేయుటకును వారిని సంఘసేవా తత్పరులనుగా జేయుటకును బాలభటు శిక్షావిధానము గరపబడును. మతవిద్యకూడ సంప్రదాయానుసారముగ గరపబడును. పరిశ్రాకాతీవ్యమును తగ్గించి యోగ్యతనుబట్టి విద్యార్థులు చేర్చుకొనబడుదురు.

విధానము

విద్యార్థివిధానము మూడుభాగములుగా భాగింపబడి యున్నది. 1 శిశుశిక్ష (4 తరగతులు) 2 బాలశిక్ష (3 తరగతులు) 3 యౌవనశిక్ష (3 తరగతులు) ఏతరగతియందు చేపడుములు బోధింపబడునో క్రింద వివరింప బడినవి. I. (1) శిశుశిక్ష-1వ తరగతి, తెలుగు, గణితము, లోకజ్ఞానము, తోటపని, ఆటలు, (2) డిటా 2వ తరగతి, తెలుగు, గణితము, లోకజ్ఞానము, తోటపని, రాటము, (3) డిటా 3వ తరగతి, తెలుగు, హిందీ, గణితము, లోకజ్ఞానము, చిత్రలేఖనము, రాటము, తోటపని, (4) డిటా 4వ తరగతి, తెలుగు, హిందీ, అంగ్లము, ఇతిహాసము (చరిత్ర అందు భూగోళము), ఆరోగ్యము, గణితము, రాటము, చిత్రలేఖనము. II. 1 బాలశిక్ష-1వ తరగతి, తెలుగు, అంగ్లము, హిందీ, ఇతిహాసము, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, రాటము, చిత్రలేఖనము, (2) డిటా 2వ తరగతి, తెలుగు, అంగ్లము, హిందీ, ఇతిహాసము, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, రాటము, చిత్రలేఖనము, (3) డిటా 3వ తరగతి, తెలుగు, అంగ్లము, హిందీ, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, రాటము, చిత్రలేఖనము. III (1) యౌవనశిక్ష-1వ తరగతి, తెలుగు, అంగ్లము, హిందీ, ఇతిహాసము, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, నేతపరిశ్రమ, వాణిజ్యము, (2) డిటా 2వ తరగతి, తెలుగు, అంగ్లము, హిందీ, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, నేతపరిశ్రమ, వాణిజ్యము, (3) డిటా 3వ తరగతి, తెలుగు, అంగ్లము, హిందీ, ఇతిహాసము, గణితము, ప్రకృతికాస్త్రము, నేతపరిశ్రమ, వాణిజ్యము. ప్రజలనుండి తమ నుత్సాహ మున్నయెడల జాతీయ విద్యాలయముల యందలి యౌవనశిక్షయందు దుత్తీర్ణులైన వారికిని ఇతర పాఠశాలలయందు మూర్ఖులైనవారికిని చదివినవారికిని ప్రత్యేక మాచార్య శిక్షావిధానమున కేర్పాటు కావింపబడును. కావున దేశభిమానులందరు తమ బాల బాలికలను మాపాఠశాలకంపి దేశ సేవకు నిర్వర్తింప బ్రార్థితులు.

అధ్యక్షుడు:

డాక్టరు ధ. రామచంద్రరావు, ఎం. ఏ., ఎం. డి., (ఎడింబర్గ్)

కార్యదర్శి:

ఘంటసాల సీతారామశర్మ
ప్రధానోపాధ్యాయుడు:
కురుగంటి సీతారామయ్య, ఎం. ఏ.

వి. సి. ఎస్. పరీక్షలు

సిమ్లా, జూన్ 30. వి. సి. ఎస్ పరీక్షలో శేర్పూరుకు టకు 1923 సం. జనవరి 1 తేదీని అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయపు నేటు భవనమునందు పోటీపరీక్ష జరుగును.

అఫ్ గజ్ రాయబారి

వెనుకకు, జూన్ 30:- ఇటీవల అఫ్ గజ్ రాయబారపు సంఘాధ్యక్షులు యూరపియనుదేశము కేగి అమానుల్లాఖాను గారు సింహాసనము నధిష్టించిరి తెలియచేయుచు కాబూలుకు తిరిగి వచ్చిరి. ఈయన ఆఫ్ ఘక్ వదేశాంగమంత్రిగ నియమించబడితి.

గవర్నరుగారి పర్యటనము

కోయంబటూరు, జూన్ 30:—ఉదకమండలమునుండి 9 తేదీన గవర్నరుగారి పర్యటనము మొదలుపెడిది. బయలుదేరి 9.50 గంటలకు కోయంబటూరును ప్రత్యేక రైలు ద్వారా చేరి. అచటనుండి మునిసిపల్ వైద్యాలయమును సూచించు గవర్నరుగారి వెళ్లెను. శిశుసంరక్షక భవన శంఖు స్థాపనము చేయుట కాయము ఏగెను. రామారాజుగారు వేంకట రెడ్డినాయుడుగారు గూడ ఈ ఉత్సవమున కేగిరి. బయట ప్యూడ్ రామారాజుగారు ఈ గృహచారిత్రమును గూర్చి ప్రస్తావించిన పిదప గవర్నరుగారి శంఖుస్థాపనమున జేసెను. రైలు స్టేషనుకు పోవుటకు పూర్వము శిశుసంరక్షక గృహమును వెదకాలయమునకు బోయి చూచెను.

సెంట్రల్ అగ్రికల్చరల్ ఫారం

గవర్నరు, వెల్లింగ్టన్ ప్రభువు సెంట్రల్ అగ్రికల్చరల్ ఫారమునకు మొటూరు బండిలో యెబోను, వ్యవసాయక శాఖ లాధికారులు, ఫారము అధికారులు, గవర్నరుగారిని కలిసికొనిరి మొదట పశువులను పరిశీలించిరి. పశువులను గూర్చి కొన్ని వివరములను తెలియ గోరిరి. పిమ్మట ప్రత్తి పనిజూచిరి. మధ్యాహ్నము వ్యవసాయ కళాశాలను వెంచి కట్టు స్థలము దగ్గరకు, ఉపాధ్యాయులు పరిశోధన ఫలము కా ర్యాలయము కడకేగిరి.

కార్యక్రమము ప్రారంభమగుటకు పూర్వము సాంస్కృతిక గాన యాచర్యునిచే సందర్భమున ఇండియాదేశము బీదభక్త మనియు ప్రస్తుతమందు భారతదేశము వెట్టుబడి వెట్టు డబ్బు వలన ప్రతిఫలము తగినంత కలుగునట్లుబ జేయవలయును. కాన పరిశోధనము ఇక్కడేగాక జిల్లా లో అన్ని వ్యవసాయ స్థలములందు పరిశోధనలు జరుగవలెను. పరిశోధనల ఫలితమును రైతులకు తెలియజేయవలెను. ఇట్లు జరుగునో రైతు నిశ్చయము కలుగును. తనకీకొలిది రైతులు దేశభివృద్ధికి పాటు బడెదరు. ఈ ప్రకారముగ ముందు రైతుల సంతతివారి చదువు నిమిత్తము తక్షణ ప్రతి ఫలము లేకుండ వెట్టుబడి వెట్టుబడు ఎంతవరకు విలగనో తెలియగలదు. ఇట్టికాలము వచ్చునరే ప్రస్తుతవిధానమును సాగించుట కింకను, ఈ కళాశాలకు సంబంధించినంతవరకును, అవసరముగ నుండును. ఏలయన వ్యవసాయ పాఠశాలలకు కళాశాలలకు పల్లెటూళ్లయందు తరిగివేయు పాఠశాలలకు ఉపాధ్యాయులు కావలసియుండుటయే కారణము. రాజధాని అంతయు కి సర్కిలు గ విభజింపబడినది. ఒక్కొక్క సర్కిలుడిప్యూటీ డై రెక్టరు అధికారములో నుండును. ప్రతిసర్కిలులో సగటున 4250000 ఎకరములు వ్యవసాయము జేయుచున్నవి. నూటికి 60 ఎకరములు వ్యవసాయము లేకున్నది. 40ఎకరములే సాగుబడియున్నవి. అనగా ఒక్కొక్క సర్కిలులో సగటున 11250000 ఎకరములున్నవి. ప్రస్తుతము 88 గురు పరిశోధనలను గానించుచున్నారు. వీరిందరు క్రిందియుద్దేశములను సాగుబడిలోనున్న 380000 ఎకరములకు ఒక్కొక్క ఉద్దేశిగ పనిచేయుట తలపించుచున్నది దీనినిబట్టి ఒకపరిశోధనకు మనుష్యులు చాలని తెలియక మానదు. దీనివలన రైతులకు వ్యవసాయశాఖ ఒకటి కలవని తెలియబోయిన ఆశ్చర్యమేమున్నది.

రైతుల కి శాఖలను లాభము లేకపోలేదు. కాని వారికి అనుభవము లోనికి రాలేదు. దక్షిణ జిల్లాలలో ప్రత్తిపంటను జేయువారందర కి శాఖను గూర్చి తెలియును. ఎంతయు లాభమును బొందెను. ప్రతివారము ప్రకటింపబడు తిరుపూరు సంత వివరములను జూచిన వారు దీనిన లాభము తెలియును. ఈ శాఖ వారు జేసిన పని వలననే తిరుపూరుసంత బయలుదేరినది, ఈజిల్లాలో మొదట ప్రత్తి (అప్పటం) 280 రూప్యముల ఖరీదు. కంపెనీప్రత్తి లేక కారు గన్ని 245 రూప్యముల ఖరీదు. ఇది తిరుపల్లెటి ప్రత్తికములో జేరినది. కంబోడియాప్రత్తి మొదటిరకము 290 రూప్యముల ఖరీదు. ఈ జిల్లాలో మొదట ఇది ప్రవేశ పెట్టబడెను. కాన పరిశోధకవ్యవసాయాని అనగా ప్రజలకు వ్యవసాయశాఖ లాభములను తెలియజేయు ఉద్దేశ్యమును మోచింపవలెను. ఈపని ముఖ్యమైనదిని రైతులగుడ గ్రహించుచున్నారు.

రెడ్డినాయుడుగారు

వ్యవసాయ కళాశాలలను అభివృద్ధిజేయుటలో వెల్లింగ్టన్ ప్రభువున గల ఆసక్తికొండంతగ జూగిడి ఈ కళాశాలను పోలుమును, వెల్లింగ్టన్ ప్రభువు వ్యవసాయక శాఖల, వెల్లింగ్టన్ అగ్రికల్చరల్ ఫారం అని పిలువవలయుననియు ఆట్లొనర్చిన మన

విశ్వాసమును జూపగల్గినవార మగుదుమనిరి. శంఖుస్థాపనమున జేసి గవర్నరుగారి ట్టుపస్యసిందిరి:— గతసంవత్సరము ఈ శాఖనుగూర్చి చాలమంది ఆక్షేపించిరిని డైరెక్టరు తెలియజేసిరి. ఏప్రతిపాపనగాని ఏవ్యక్తిగాని జేయు పనులు లాభకరమగు విచర్యనలకు గాని తీవ్రముగ ఆక్షేపణలకు గాని లోబడకుండుట యసంభవమని నాయనభవము వలన జెప్పగలను. అందుచే విచర్యనలకు విచారింప నవసరము లేదు. ఈ వ్యవసాయశాఖ పరిశోధన మూలకముగ ఈ రాజధానికే గాక ఇతరభాగములకుగూడ మహాపకారము జేసెను. ఇంత పని జేసినప్పటికిని ఇంకను చాలమందికి ఈ శాఖ జేయుపని తెలియలేదు. దీనికి దృష్టాంతముగ కాంపుకొగారు నూచించిన కాసనసభోపన్యాసములనే మీకు జూపెదను. కొందరు సభ్యులు వ్యవసాయశాఖవారు సామ్యము అపారముగ పాడుచేయుచున్నారని కఠినముగ జల్పిన మాటలను నే నెరుగుదును. కాని పోకటరెడ్డి నాయుడుగారు వ్యవసాయ శాఖోద్ద్యోగులు జేయు మహత్వము తెలియజేయుటవలన వైన జెప్పబడిన సభ్యులు తమ యభిప్రాయమును మార్చుకొనిరి. వ్యవసాయ శాఖవారు తాముజేయు పనులను ఎవరికిని తెలియజేయరు. అదంబర రాశిత్యముగ జేసెదరు. అందుచేతనే మిమర్యన పాలగుటకు అవకాశమైనది. వ్యవసాయఫలితములను రైతులకు తెలియజేయుటకు సిబ్బందిబాలదు. వ్యవసాయశాఖోద్ద్యోగులు తమపనులను తామే గ్రహించుకొనుటకు ప్రయత్నించవలెను. అందుల కలవాటు పడవలెను. తాము తమపనులను లోకమున తెలుకజేయు సాధనముల నన్నిటిని వినియోగించికో తేదో కనుగొనగోరెదను. స్వత్రా తమ నివేదికములను పరిశోధన ఫలితములను ప్రకటించు కొనవలయును. వ్యవసాయశాఖవారు జేసిన సేవచే రైతులకు ఎంతయో ధనసంపత్తి చేకూరెను. ఒక ప్రత్తిపంటయేకాలు. కాని ప్రజ లీసంగతిని ప్రాంతజేతున్నారు. మీరు వారికి తెలియజేయవలెను. మీ రేమైన పరిశోధనలనుజేసి ఫలితములను మీ కళాశాలపత్రికలోనే ప్రకటించి యూరకుండురు. దినపత్రికలకు పంపరు. ఈ పత్రికలకు పంపుటయే గాక ప్రచురణ సంఘమువారికి గూడ బంపిన సర్వతోముఖముగ సమాచారమును తెలియజేసెదరు. మీరు స్వయముగ జిల్లాలంతట పోవు నపుడు రైతులకు స్వయముగ శాస్త్రయుక్తమగు పరిశోధనల వలన గల్గు లాభములను తెలియజేయవలెను. ఇది ముఖ్యముఖిని జరుగవలెను. భారతదేశపు రైతులు పూర్వార్చారపరాయణులు. ఆ పద్ధతులనే బట్టుకొని ఉనులాడుదురు. ఈ శాస్త్రోక్తమగు పరిశోధనల ఫలితములను గ్రహించి ఈ పద్ధతులను ఆచరణలోనికి తెచ్చుటకు జేయవలయును. రాజధానియందంతటను ప్రతిసంవత్సరము వ్యవసాయ ప్రదర్శనములను నెలకొల్పవలయును. ఈ ప్రదర్శనములలో ప్రభుత్వమువారు పరిశోధనల నంపి వ్యవసాయఫలితములను తెలియజేయుటకు సహాయ మొనర్చెదరు. అభివృద్ధికరమగు వ్యవసాయపు పద్ధతులను గూర్చి యుపస్యసిం చెదరు. రైతు లీపద్ధతుల నవలంబించిన బాగుపడెదరు. కష్టములున్నమాట నాకు తెలియును. భూస్వాములను రైతులకును సహకారముతో ఈపనులు జరుగవలెను. ఇట్లు జరిగిన లాభము గల్గును. తనకు తమ్మున బహుమతి వచ్చెను. తన రైతుకు ఎక్కువ బహుమతివచ్చెనని కుండరాదు. పరిభవముగ నెంచరాదు. ఇదంతయు నా స్వామభవము. నే నిట్లు జేసినవాడనే. ఈ ప్రదర్శనములవలన పోటీ బయలుదేరి పంటలు బాగుగ పండించబడును. దీనికి వ్యవసాయములో అభివృద్ధికరమగు మార్పులు చేయుచును. ఎవరైన ఇట్లు జేసిన వారికి నేను తోడ్పడెదను. వ్యవసాయశాఖవారికి తమ యుపయోగమును రాజధాని కంతకును తెలియజేయుట కవకాశము కలుగును. తదనంతరము గవర్నరు దండుతులు అటుని కళాశాలకు బోయి రెండ్రపనికి కేటగిడెన వారికి పట్టుముల నిచ్చిరి. నీ దు జరిగెను.

ఆయుర్వేద వైద్యసంగ్రహము

అనుభవసిద్ధమగు 600 చికిత్సలను తెలుపు సద్గ్రంథము ప్రతిముంటు నుండదగినది 1 కి 1-4-0 2 కి 0-6-0 ఆంగ్లవైద్యము:— వ్యాధులను రాకుండా కాపాడు కొను మార్పులను చూపించున, తప్పక చదువ దగినది 1 కి 0-6-0 2-పి 0-4-0 ఆయుర్వేదచంద్రిక, ఆంగ్ల, వైద్య, శారీర, నిధాన వస్తుగుణ, చికిత్స, మొదలగునవి వ్రాయబడు వైద్యపత్రిక, చందారు 2-8-0 వైదిలు ఏక కాలముందు కొరెనవారికి 2-12-0 లకు పంపెదము. ఆయుర్వేదగ్రంథమండలి, పెరిదేసి. (నెల్లూరు జిల్లా)

వెల సులభము. ఫల మధికము. ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి కుమారు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు ఆయ్యలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని ముగ్గునిపల్లె నెం 148 రు కలిగినటువంటిన్ని రెండంతస్తులు గలిగిన నా మేడను అద్దాల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, ఫలము సహా లాటరీ మాలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి యగుచున్నది. లాటరీ చీట్లు యావత్తు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేది పత్రికలలో ప్రచురపరచి యేలూరుపట్టణములో ఘరానా మనుష్యుల యెదుట లాటరు వేయబడును. గనుక ప్రతివారును వారి వారి యవ్వముల నిర్ణయించుకొనట కిది మంచితరుణము. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయిన తరువాత పశ్చాత్తాపపడిన లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 లు మాత్రమే. ఇంకా పూర్వముయిన తదిన్నీళ్లున్నవి, వివరములున్న కొరవారు మా యేజంటలకు గాని నేరుగా నాకు వ్రాసిగాని లేలునుకోవలయును. ఈ చీట్లవల్ల వసూలు అయ్యె సామ్య కృష్ణాజిల్లా యేలూరు సెంట్రల్ కో ఆపరేటివు బ్యాంకింగ్ నుంచబడును.

2. ప్రతిగామునునందును మంచి యేజంట కావలయును. మంచి కమిషను ఇవ్వబడును. వివరములు కొరవారు యిక్రింద సంతకముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి గాని తెలుసుకొనవచ్చును.

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం, కృష్ణాజిల్లా. } మేడ వాక్కువారుడు. 1-7-1922

కమ్మమహాజనసంఘము (విద్యార్థి వేతనములు.)

కమ్మమహాజనసంఘమువారు (ప్రతిసంవత్సరం) వివిధ పాఠశాలలలో చదువు అర్హులయిన బీద కమ్మ విద్యార్థులకు వేతనము లిచ్చుచున్నారు. ఈ సంవత్సరంకూడా యిచ్చెదరు గాన, పాఠ దరఖాస్తుదారులుగాని, క్రొత్త దరఖాస్తుదారులు గాని తాము యేతరగతి చదువుచున్నది, సదరు తరగతి యెన్ని సంవత్సరములనుండి చదువుచున్నది చదువుచున్న స్కూలు అడ్రసు, స్వగ్రామ అడ్రసు తమకుగల యధార్థనిధి మొదలగు యోగ్యతాపత్రికా వివరములతో (31-7-1922) లోపల యీ క్రింది చిరునామాకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను. వై వివరము లన్నియు సరిగా కనుపరచని దరఖాస్తులు అంగీకరింపబడనేరవు. ఇట్లు, సూరపనేని వెంకయ్య చౌదరి, సెక్రటరీ, కమ్మమహాజన కార్యనిర్వాహకసంఘము, (192) బెజవాడ, (కృష్ణా జిల్లా)

ఆంధ్రప్రచారిణీగ్రంథనిలయం, రాజమహేంద్రవరం.

శివపురాణము జ్ఞానసంహిత ప్రథమసంపుటము.

దేశభక్తులు కొనియాడదగినది. దేశభావోద్ధారకులు మెచ్చుకొందగినది. శివభక్తులు శివసావహింపదగినది. ప్రాచీన నాగరికతా జ్ఞానమునకు ముఖ్య సాధనమైనది. బాలికా బాలకులకుగూడ నుపోధకమగు సులభచర్యతెలిచే శోభిల్లుచున్నది. ఇది జ్యోతిర్లింగ ప్రాచుర్యము, పార్వతీపరిణయము, కుమార జననము, తాతకాసురసంహారము, శివపూజాఫలము, నివాయక చరిత్రము, మొదలగు ననేక పుణ్యకథలచే విరాజిల్లుచున్నది ఇరువదినాలుగువేల శ్లోకములను, అటు సుసీతలుగల యీ శివపురాణము సీతత్వములో అటుసంపుటములుగ రెండేసి మాసముల కొకటిచొప్పున బ్రకటింపుచున్నాము. నెలదినములలో సీత్రధనుసంపుటము వెలువడుచున్నది ప్రతిసంపుటమును ఇందు చందాదారులగు వారలకు పోస్టేజిగాక రు 1-0-0 ఇతరులకు పోస్టేజిగాక రు 1-8-0 క్రొత్త చందాదారులగువారు 0-8-0 ల ప్రవేశమును చెల్లించవలెను. అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి అభ్యుదయము. 900

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింప
వలసిన మొత్తము

గొప్పభారము

సార్వమెంటరీ సంఘమునకు
మొమ్మరాండము పంపుట

రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి చెల్లింపవలసిన విషయమై సార్వమెంటరీ కమిటీవారికి పంపబడిన మొమ్మరాండము ప్రకటనార్థమై మాకు పంపబడినది.

అయ్య, సామ్రాజ్యశాసన సభయందును, స్టేటు కాన్సిలునందును వెన్నరాష్ట్రపు ప్రతినిధులగు మేము, రాష్ట్రపు ఆర్థిక పరిస్థితులను వివరించుచు మీ కీక్రింది వివరప్రకటనను పంపు కొనుచున్నాము.

(1) ఒక కమిటీని నియమించవలయు నని నవంబరు 1919 సంవత్సరము మార్చి నెల 5 వ తేదిన ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇండియా మంత్రికి ఇట్లు జాబు వ్రాసియుండిరి:—

“రాష్ట్రములందలి నిలుకమొత్తమును ఆధారముగ గైకొని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారు కేంద్రప్రభుత్వమున కెంతసొమ్ము చెల్లింపవలయునో మేము నిర్ణయించినాము. ఈ నిర్ణయమును ఆక్షేపించుటకు వీలున్నది. బొంబాయి సంయుక్త రాష్ట్రములవారు రెంతచెల్లించుచున్నారో అంతకన్న అయిదింతల అధికముగ మద్రాసు రాష్ట్రమువారు చెల్లింపవలెను. ఇట్లే ఎల్లకాలము ఇంత మొత్తము వసూలు చేయుచుండుట యుక్తము కాదు. ఖర్చులకు కావలసిన ధనమునకై ఇతరులపై ఆధారపడక యుండుట బాధ్యతాయుత్తర ప్రభుత్వపు ముఖ్యుత్తరము. కావున యీ విషయముల నన్నిటిని చక్కగ పరిశీలించి యేరాష్ట్రమునా రెంత చెల్లింపవలయునో నిర్ణయించుటకు ఒకవిచారణసంఘము నేర్పరుచుట అవసరమని అభిప్రాయపడుచున్నాము.”

(2) ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సూచించిన యీ ఖేదము మెప్పును సంఘమువారి నిర్ణయము ననుగుణంబు కనబడుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు గలిగిన లోటుకు గాను బొంబాయి రాష్ట్రమువారు నూటికి 5 కంటకున చెల్లించుచున్నారు. మద్రాసు రాష్ట్రమువారు 6 కంటకున చెల్లించుచున్నారు. మద్రాసు వారు 3 కంటకున చెల్లించుచున్నారు. ఇట్లు నిర్ణయించుట ధర్మము కాదనియు ఈ రాష్ట్రమునందు ఖర్చుకన్న ఆదాయము అధికముగ నున్నందున ఇంత ఎక్కువ మొత్తము చెల్లింపవలయునని నిర్ణయింపబడినదియు, (కనుకను చెన్నపురివారు సంయుక్త రాష్ట్రములు వారు చెల్లింపవలసిన మొత్తమును క్రింద వలయుననియు, బొంబాయి వంగరాష్ట్రముల వారు చెల్లింపవలసిన మొత్తమును హెచ్చింపవలయునని మెప్పును కమిటీవారే చెప్పియుండిరి.

(3) సంస్కరణములు అమలునందుంచుటలో పరిస్థితులు మారినవి. ఉన్నతోద్ద్యోగులకు జీతములు హెచ్చింపబడినవి. విద్యుద్ద్యోగులకు హాద ఎక్కువ జీతములు కావలయునని కోరుచున్నారు. ఇందువల్ల ఈ రాష్ట్రములో 1918-19 సంవత్సరము లందుకన్న ఇప్పుడు 310 లక్షలు రూపములు ఖర్చు అధికమైనది. సంవత్సరమునకు దాదాపు 1600 లక్షలు ఆదాయము ఈ రాష్ట్రమునకు కలుగును. అందు జీతములకు గాను 835 లక్షలు వ్యయమగుచున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి 348 లక్షలు చెల్లింపవలసియున్నది. ఇంక మిగిలిన ధనముతో విద్యాభివృద్ధికి, ఆరోగ్యాభివృద్ధికి, పరిశ్రమాభివృద్ధికి, తగుబట్టు ప్రయత్నించుట కైతిమాత్రము వీలులేదని వేరుగ చెప్పనక్కరలేదు.

(4) ఖర్చులు అధికమైనది. మద్యపాననిషేధ ఉద్యమమువల్ల ఆదాయముకూడ అధికముగ తగ్గినది. ఖర్చులకన్న ఆదాయము అధికముగ నున్నదనియు, అందుచే సంవత్సరమున కింత మొత్తమును చెల్లించుటకు వీలుండుననియు, మెప్పును సంఘమువారు అభిప్రాయపడియుండిరి. ధనము నిలువయుండుటకు బదులు గొప్ప లోటు కలిగినది. ఇప్పటికే యీ రాష్ట్రమునందు పన్నుల భారము దుర్భరముగ నున్నది. ఇంకను పన్నులను హెచ్చింపవలసి వచ్చినది.

(5) ఈ రాష్ట్రమునందు నేలపన్ను వల్లన, మద్యముపై విధింపబడు పన్ను వల్లన 1108 లక్షల రూపములు ఆదాయము కలుగుచున్నది. ఇతర రాష్ట్రములలో యీ క్రింది విధమున భూ విషయము విధింపబడుచున్నది.

- (1) బొంబాయి—ఎకరమునకు రూ 1-5-7
- (2) మధ్యపరగణాలు—రూ 0-10-0
- (3) సంయుక్త రాష్ట్రములు ఆగ్రా—రూ 1-12-8
- (4) అమోధ్య—రూ 1-15-3

ఈ రాష్ట్రము నందు ఎకరమునకు రూ 2-9-11 పన్ను న పన్ను వసూలు చేయబడుచున్నది. ఇంక మద్యములపై యీ క్రింది విధమున పన్నులు వసూలు చేయబడుచున్నవి.

- (1) బొంబాయి—ప్రాపుగాలనకు రూ 10-2-7
- (2) వంగరాష్ట్రము—రూ 9-18-7
- (3) బీహారు—రూ 4-4-4

ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రాపుగాలనకు రూ 11-2-2 పన్ను విధింపబడుచున్నది. బొంబాయిలో సగటున ఒక్కొక్కరు 18 రూపములు వంగరాష్ట్రములో 16 రూపములు పన్ను చెల్లించుచున్నారు. చెన్నపురిలో సగటున ఒక్కొక్కరు 27 రూపములు పన్ను చెల్లించుచున్నారు.

(6) ఏ రాష్ట్రమునందు వసూలు కాబడు మొత్తము ఆ రాష్ట్రమునందే క్రయమొనర్చుటకు అధికారముండవలయునని చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారు కోరుట మంజురముగ నున్నది. ఇంక ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి రకు ప్రత్యేకింపబడిన ఉప్పు కచ్చమును అదాయపు పన్ను రైల్వేలు పోస్టు టెలిగ్రాఫు డిపార్టుమెంటులకు గొప్ప ఆదాయము కలుగుచున్నవి. ఇంక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము కొరకు ప్రత్యేకింపబడిన నేలపన్ను, కోర్టుజూ, రిజిస్ట్రేషన్ మున్నగు కాబులల్ల అంత అధికముగ ఆదాయము వచ్చుటలేదు. ఆదాయమును అభివృద్ధి చేయుటకు కూడ వీలు లేకున్నది. కేంద్రప్రభుత్వ ఆదాయము కడచిన 7 సంవత్సరములలో నూటికి 6 కంటకున హెచ్చినది. కాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ ఆదాయము నూటికి 19 కంటకున మాత్రమే హెచ్చినది.

(7) ఇట్లు ప్రతిసంవత్సరము అత్యధికముగ మొత్తమును ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి చెల్లింప వలసియుండుటచే సంస్కరణములను జయప్రదముగ కొనసాగించుటకు వీలులేకున్నది. మంత్రి లెట్టి క్రొత్తలను ప్రారంభించి పనిచేయుటకు వీలులేకున్నది. మెప్పును సంఘ నిర్ణయమును రాష్ట్రీయములు ఏక గ్రీవముగ నాక్షేపించిరి. ఈ ఎర్నాటు మిగుల అశ్వాసముగ నున్నదని ఇండియా ప్రభుత్వము వారికి లెట్టిలు పంప బడినవి. చెన్నపురి శాసన సభ రాయవారు రాజ ప్రతినిధిని సంబోధించిరి. చట్ట సమర్పకుని ఆంధ్రాశసము అధికముగ జరుపబడెను. ఎట్టిలాభము కలుగలేదు. వంగరాష్ట్రమువారు స్వల్పముగ మొత్తమును మాత్రమే చెల్లింపవలసియున్నది. వీరికి ప్రత్యేక పోకర్తములు కలుగజేయబడినవి. చెన్నపురి వారి ఆర్జీలు నిరాకరింపబడినవి.

(8) ఇండియా ప్రభుత్వమువారి వాదములను వివరించుట అవసరము. ఈ ఏర్నాటు మూర్ఖులచేదనియెడల యీ రాష్ట్రము మిగుల వెనుక చిక్కిపోవును. కొన్ని సంవత్సరములు పిమ్మట యీ భారము తొలగింపబడినను రాష్ట్రము వృద్ధి నొందుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అధికముగ ధనసహాయము చేయవలసియుండును. మేము కేవలము స్వాధాయమును కోరుచున్నాము, గానముఖ్య విషయముల మాత్రమే తెలిపితిమి.

(9) కావున మీరు యీ విషయములన్నియు చక్కగ పరిశీలించి యీ రాష్ట్రమునకు స్వాధాయము కలుగజేయుదురని న ముచున్నాము.

ఇట్లు, విశేషములు.

గర్ అహమదు తల్లి వర్గయారు, యన్. ఆర్ యం. ఎ. ఆహమదు రెస్టెట్టియారు, యం రామభద్రనాయకు, కె. వి. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, (స్టేటు కాన్సిలు సభ్యులు), టి. రంగాచారియారు, జయతి రామయ్యపంతులు, టి.వి. శేష గిరిఅయ్యయ్య, జె కోటిలింగం, పి. వి. శ్రీనివాసరావుపంతులు, సి. యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, యం. సంబంధం మొదలియారు, యం. కె. రెడ్డియారు, యం. జి. ముకుందరాజు అయ్యంగారు, కె. ముప్పిలునాయురు, టి. యస్. వహమ్మదుహుస్సేన్ సాహేబు, మీరు అనుమతి, రామకర్మలాలియారాజు, నారాయణధాను గిరిధరవాను. (సామ్రాజ్య శాసనసభ సభ్యులు).

ఇటీవల మునిగి పోయిన ఈజిప్టునాకలో ఒక నైసికుని దైత్యముతో ప్రాణములను గాపాడినకథానునకు గోవిందపద్మ అనునాతనికి వెండిపట కాను కొంతధనమును బహుమతిగ నొసంగి.

బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమువారు సింధుదేశపుజాతీయ కళాకాలను రెండవ తరగతి కళాకారుల శిష్యుని. తాత్కాలికముగ రెండేండ్లవర కట్టుబెట్టుటకు అంగీకరించిరి.

స్వరాజ్య గ్రంథములు

(1) లోకమాన్యుని జీవితము:—గ్రంథకర్త-కుద్దూరి అన్న పూర్ణయ్య ఈ గ్రంథమును గూర్చి ఆంధ్రపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—“ఇందు లోకమాన్యు శాలగంగాధాతలకు జీవిత చరిత్రము చక్కని శైలిలో కవ్యమగు ఫణితిని పిల్లలకును, పెద్దలకును రుచియ సలకణముగ భావతో వ్రాయబడినది.” వెల ప్రతి 1 క 0-2-0, 10 ప్రతులు రు 1, 100 ప్రతులు రు 8

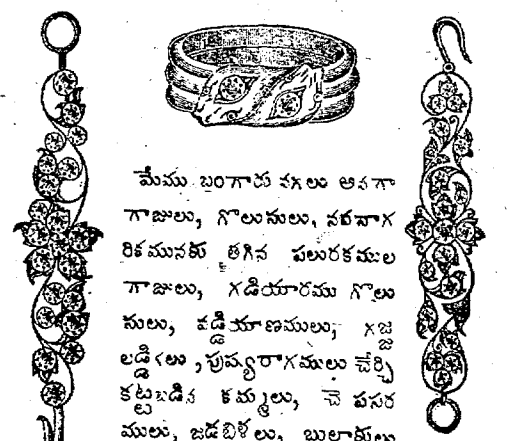
(2) స్వరాజ్యము సహాయనిరాకరణము ప్రతి 1 క 0-0-9
50 ప్రతులు రు 1-12-0

- (3) మహాత్మా గాంధీ-హైందవ స్వరాజ్యము రు 0-10-0
- (4) మహాత్ముని ఉపదేశములు రు 0-12-0
- (5) తిలకు హరికథ రు 0-8-0
- (6) భారతవస్త్ర తరిశ్రమలచరిత్ర రు 0-8-0
- (7) స్వరాజ్యనవనీతము (పాటలు) రు 0-2-0
- (8) సహాయనిరాకరణోద్యమ తత్త్వము రు 0-4-0
- (9) స్వరాజ్యదర్పణము రు 0-8-0

తెనుగుభాషలోని యితర రాజీయగ్రంథములును, హిందీపుస్తకములును, ఇంగ్లీషుభాషలోని రాజీయగ్రంథములును మాయొద్ద దొరకును.

కుద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య,
వై. గాంగోద్ధు, రాజమహేంద్రవరం.

ఆంధ్ర పత్రిక చదువరులకు
ఒక విజ్ఞాపనము

మేము బంగారు నగలు అకగా గాజులు, గొలుసులు, నవనాగ రికమునకు తగిన పలుకముల గాజులు, గడియారము గొలుసులు, వడ్డీయాణములు, గజలడ్డీలు, ప్రవ్యరాగములు చేర్చి కట్టబడిన కవ్వలు, చె పనకములు, జడబిళ్లలు, బులాకులు మున్ను పుడకలు, లోలాకులు, బేసరలు, ఇవి, అవి, యన నేల చిన్న నగ మొదలు పెద్ద నగ వరకు నమ్మకముగా మొదటిరకము బంగారుతోను, మెలైన పువ్వరాగములతోను తయారుచేసి అమృతమునకు సిద్ధముగా నుంచి యున్నాము. ఎల్. ముని వెంకటరావు శైలి లక్ష్మీ జ్యూయలరీ కంపెనీ, (189) 18/233, వైనాబజారు, మద్రాసు.

దంతచూర్ణము
వెల డబ్బీ 1-కి 0-2-0

ఈ ధంతచూర్ణముతో పండ్లతోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము ప్రవించుచుండును. నోట దుర్బంధములేక యుండును. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి - మద్రాసు.

ఆయుర్వేద పంచరత్నములు

- 1. చిరట ఆసవ: స్వజ్వరముల తప్పక బరిమాన్యు దివ్యా వధము. సీసా రు 2. రు 1-4-0.
- 2. మధుమూత్ర భంజని: మధుమేహము, బహుమూత్రము, శుక్లవస్త్రము, కుసుమగోగముల నిర్మూలము చేయు సంజీవీని సుధ తులం రు 15.
- 3. సిద్ధ మకరద్వజ: అకాల జరా ప మృత్యుభయముల తొలగించు అమృతకల్పము 15 పా॥ రు 4.
- 4. శంకర తైల: కుషా చర్మవ్యాధుల నిర్మూలము చేయు అలత్రము రు 1.
- 5. మంత్ర కవచమ్: మహా ఋషిప్రాక సర్వసిద్ధిదాయక మంత్రవధరసాయనిక ప్రక్రియ. రావేజ 8 అణాలు.

ఈ కటలాగు ఉచితము. చూచి తీరవలెను. ఆయుర్వేదరత్న వి. కేశవనారాయణ,

(182) మేనేజింగ్ ప్రొఫ్రయిటరు, మెస్సర్సు, వి. యస్. రావు బ్రదర్సు వారి ఆయుర్వేదావధాలయము, బరంపురం.

మంచి పట్లు.

‘టూల్ బ్రష్’ మంచిది కాదు.

దెబ్బ వాస్తవ్యులగు డాక్టరు సిద్ధి బాబుగారు రిక్ హెల్త్ రాయల్ యిన్స్టిట్యూటు ప్రిజింట్ కాంగ్రెసులో పట్టు-ఆరోగ్యము” అను వ్యాసమును జరుపుచు, మంచిపట్లు ఏమి, పోషకద్రవ్యములను అవలంబించుట వల్ల జన్మించునది ఆరోగ్యము బాగుగ నుండునని తానుకనిపెట్టిన విషయమును చెప్పెను.

అందెల్లు వెల్లిన తరువాత పిల్లలకు ఘోషదార్థములు తిని 10-12 భోజనాంతరము నీళ్లు త్రాగుటను నేర్పించెను. ‘టూల్ బ్రష్’ పట్లు తోము కొనుటకు బ్రష్ నుపయోగించని యింట్లలో పిల్లలకు మంచి పట్లుండుటకు కనుగొంటినని ఆయన చెప్పెను. పిల్లలకు ఘనా చూర యివ్వకలెనా, భోజనాంతరము లిట్లు త్రాగించకలెనా, టూల్ బ్రష్ వాడకుండు యందవలెనా లేక మధ్యరకం పిల్లలకలె పెంచకలెనా టూల్ బ్రష్ వాడకలెనా అని అడిగినచో మధ్యరకం పిల్లలకలె పెంచుట యిష్టమని ఆయన చెప్పెను. టూల్ బ్రష్ సరిగా యెటు లుండవలయునో లేక తోయిండుగు కొనుటకు నివృత్తి రుపయోగించవలయునో యెవ్వరును బాగుగ తెలిపి నుండలేదు.

కొన్ని వర్తకముల క్రింద పిల్లలు కండకట్టుటకు పాలు నీళ్లు యిచ్చెడివారు అందుచేరినే. కాబోలు యిప్పుడు జరుగుచున్న సులభవారికి తమపిల్లలకన్న మంచిపట్లున్నది. ఏకోయివిధముగ జరుచుకొనుచున్నచో యిప్పుటి పన్ను వైద్యులతో పరియిండుదు. ఇప్పుడు వారు తిప్పని సరిగ నున్నారు. మానవ స్వభావ మెప్పుడును ఒకటిగ నే యుండుటచే వారు యెప్పుడును తమకు నుండకలెనా భయమగుచున్నదిని ఆయన చెప్పెను.

ఆయన చెప్పిన ప్రకారము చేసినచో పిల్లలకు ముంగ్రం ఘట లేకుండను, బడినానీ లేకుండను, వాతనొప్పులు, వ్యాధి గములు లేకుండను పెరుగుదురు. నడయిన ఆహారము తినుటకిచ్చి టుటల, నానాకురిడ్డ, అనుభయము పోవును.

స్ట్రాప్ మైల మిడికలుఅసీసు డాక్టరు శేషువీలే గారు తమ, పిల్లలు చచ్చుటకు గాను ఇట్టి జాతీయమగు విధానము నేర్పరచెను. అందువలన ప్రజారోగ్యము బాగుగ నుండెను.

భోజనము చేయుచున్నప్పుడు ద్రవపదార్థ పేమియును పుచ్చు కొనరాదు. భోజనమును, ఉరుగాయలోగాని మితాయితోగాని పాలతోగాని పూర్తిచేయకలెదురు. రాత్రిల్లు చివకు తినునది పాలుగాని బిస్కెట్లుగాని, పానకముగాని మితాయాలుగాని యుండకలెదురు. వీని ననుసరించియున్న గుండల ఆరోగ్యము సాధారణముగ చక్కగ నుండును. ఆరోగ్యములో లోపమున్న పుడు, దంతములకు చికిత్సజేయుచుకొనియు, టూల్ బ్రష్ నుపయోగించియు దాచియుండు జాలరు.

నాదారు సమావేశము కవకాశిలో (త్రవనశ్వరిజిల్లా) 29 తేదీతో ముగిసెను. 28 తేదీ సభయందు నాదారుమహాజన సంఘాధ్యక్షులు బాలగురుస్వామినాదారుగారు సమావేశం క రోగోద్యమమును ఖండించుచు దానినిపాద్యమైంరికాకు ఖండించ కులయుననిరి. నాదారుపిల్లలకు నింపింధనిద్యమ ప్రకటెట్టెనెన ని తిక్కానము నుపహించిరి. నాదారు సంఘమునకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములనుగూడ చూపిరి.

నోటి సు. 186

ఇందు మూలముగా అందరికి తెలియ చేయడము ఏమనగా:—

నూటు నెం 2523/1922.

నాది: గొంట్ల లక్ష్మీకాంతమ్మ
ప్రతివారి: గొంట్ల నాగయ్య, బెజవాడ. (కృష్ణాజిల్లా)
సదరి ఈ నావాలో బొంబాయి హై కోర్టునాడు ప్రతివారి అయిన నాగయ్యగారి తాలూకు బెజవాడ జిల్లాకు పేట గ్రామములలోను, చేడ్లగిరిచావులను గొట్లా నాగయ్య గారు ఆమృతకుండానున్న ఇతరులు కొనకుండా నున్న ‘ఇన్ జక్షన్’ అడ్డరు ఇచ్చివారు. కవక సదరి ఆస్తులకు వారు ఆమృతము. ఇతరులు కొనరాదు. ఇందుకు వ్యతిరేకముగా నడిచియెడల చెల్ల నేరదని ఇందుమూలముగా తెలియజేయడ మయినది.
ఇట్లు,
వాది: గొంట్ల లక్ష్మీకాంతమ్మ.

ప్రాప్తజేతరోద్యమము

‘స్వేచ్ఛేటరు’ అను నామాంతరముతో నొకరు బెంజి తియ్యవెను పత్రికకు వైశిష్టిక క్రింద నిలుల వ్రాయుచున్నాడు. అయ్యా,

నేను ‘బెంజి తియ్యవెను’లోను హిందూ పత్రిక లోను జే. యె. రామనాథను గారు వ్రాసిన లేఖను అమితో త్యాసముతో జదివెతిరి. ప్రాప్తజేతరోద్యమ నాయకులు, ప్రాప్తజేత ర సంఘాధిపతి శ్రీ యె. ట కే మి యు ను ప్రయత్నించుట లేదని ఆయనతో నే కేకీధించెదను. ఇప్పుడీ ముద్యమములో అనుసరు ల కన్న నాయకులెక్కువగ నున్నారు. అనుసరులగ నున్న వారు కొలదియందీ అధికాము ఎక్కి ఉన్నతస్థితికి వచ్చుట కష్టమై డామని బాగ్రత్త పడుచుండును. ప్రాప్తజేతరుల యభివృద్ధికి వారు ప్రాణమిచ్చిన దేమియును లేదు. ఈ ఉద్యమము మొదలు టి. యె.తిక్కాబాబు మొదల్యారు గాఁయింటిలో కొన్ని వర్సర ముల క్రింద ప్రారంభించెదను. అప్పుడు యిప్పటివలెయు గాని పెట్టెలుగాని, అధునిక నాయకులు గాని యెవ్వరును కనబడలేదు. ఈ యుద్యమమును జైటికి నెచ్చివారిలో చాలమంది అలక్ష్యభావముతో నున్నారు. లేదా ప్రస్తుత నాయకులు ఉద్యమ ప్రారంభదేశముతో కేకీధించి పనిజేయుటకు టచే వారితో జేక : ధ్వమలేచున్నారు. ఉద్యమము ఈసః ఘము లో నైతిక, విద్యా, సా ఘిక వాణిజ్యభివృద్ధి జరుపు నుదేశ మతో ప్రాంభింపబడెను. ప్రస్తుత నాయకులు యావిధముల నభివృద్ధి జేయుట కెట్టి ప్రయత్నము లను గాని జేయ లేదు. ప్రాప్తజేత ర పిల్లలు ఉన్నతోద్యోగముల బడచుటకై ఉద్యమమును వృద్ధి జేయలేదను ప్రాప్తజేతము వారివారి యభివృద్ధికిం ఉన్నత స్థానమునకును మార్తెను ప బంధించి యున్నది. ప్రాప్తజేతరోద్యమమే తమన్నచో యీ నాయకులు ప్రస్తుత ఉన్నతస్థానముల బడచునీ వారే. యూరోపియను అధికారులు భారతీయుల యెడ అభిమానులొను ద ఆతోను ఉండును. అట్టియెడ మన నాయకులు ఉన్నత స్థితిలో నుండి, ఉన్నత స్థానముల గొనుచు తోటి దేశీయుల నే యూరోపియనలకన్న ప్రాప్తముగ కారునన్నారు. ప్రాప్తజేతరోద్యమ : పత్రికయు ‘జెస్టిను’ పత్రికయు అందరు ప్రాప్తజేతరులకును నొక కొంతయు యిష్టంపరావిషయమై మాత్రము వ్రాయుచుండును. నాయకులు తమముద్రేకములను మార్చుకొని : ర్యాణకార్యమునకు ఎడగినగాని ప్రాప్తజేతరులందఱును అందరినీ నాకు దోచుచున్నది. వారి ప్రతి మోదేశము తమమిత్రులకును బదులకు ఉద్యోగముల నిప్పించుటగ నుండకలెదురు. ముదు పట్టుముగాను యిరవొట్టును యవకలకు విద్య బాగుగ నేపించి, బాధ్యతాయితీస్థానముల నలంకరించి ఉద్యమము నాగిండుటకు వీలగుటలు జేయకల యును.

నోటి సు. 184

బెజవాడలో తేలప్రోలు యస్టేటు జమీం వారుగారి తాలూకు పాత మునసబు కోర్టు వద్ద నున్న స్థలములలో 960 To 972 నెంబరుగల స్థలము యస్టేటువారివద్ద నుంచి విక్రయించుకొనుటకు నేను ఖరారుతీసుకొనియున్నాను. నా స్నేహితుడు కొల్లిపర శ్రీరాములు కూడా యస్టేటు వారివద్ద కొంతస్థలము కొనుటకు ఖరారు చేసినందున యావత్తుస్థలమునకు గ్రీమెంట్లు శ్రీరాములుగారి పేర వ్రాయించబడియున్నది. సదరు శ్రీరాములుగారికి దురుద్రేకముకలి నాస్థలమునకు కూడా శ్రీరాములు గారు క్రయదస్తావేజ వ్రాయించుకున్నట్లు తెలిసినది అట్లువ్రాసియున్నకూడనిన్నీ వ్రాయించుకో కూడదనిన్నీ యస్టేటువారికిన్నీ శ్రీరాములుగారికిన్నీ నోటిసులు లొంగెదయ్యి పున్నాను గనుక నాకు విక్రయించుటకు ఖరారుఅయినస్థలము యెవరున్నా విక్రయము పొందకూడదని తెలియ చేయడము నది.
బాడ్లపాటి హనుమంతరావు.

ప్రకటన

చందాదారులు మా ఆఫీసుకు ఉత్తరములు గాని మనిఆర్డరులు గాని పంపునపుడు తమ చందా నెంబరును ఉదాహరించు చుండినయెడల ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుటకు సులభముగా నుండును కనుక నికనుండి అట్లు తప్పక గావింపవలెనని కోరు చున్నాము.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ వ్యవస్థాపకుడు.

ఆపూర్వరాజకీయ గ్రంథములు

- 1. పుష్పాంజలి (భావగీతములు) 1 8 0
- 2. తిలకుమహాశయుని సంపూర్ణ ఉపన్యాసములు } 2 4 0
- 3. గాంధీమహాత్ముని సంపూర్ణ జీవితము 1 8 0
- 4. ఆంధ్రమాత (రాజకీయనాటకము) 1 0 0
- 5. స్వరాజ్యవతాకము " 1 0 0
- 6. సంస్కారణి " 1 0 0
- 7. స్వరాజ్యధ్వజము " 0 12 0
- 8. స్వరాజ్యరథము " 0 8 0
- 9. గాంధీ మహాదయము " 0 8 0
- 10. ఆరీప్రభుత్వలనిర్బాధము " 0 10 0
- 11. ఆసియాఖండవిజ్ఞానరహస్యము 0 8 0
- 12. నిరాకరణోద్యమతత్వము(ఆంధ్రాను) 0 6 0

ఆగ్రదేశమున ప్రకటించుటకు రాజకీయగ్రంథము లన్నియు. మావద్ద దొరకును.
(3402) ఉపేంద్రప్రచురణాలయము,
17, నారాయణ మొదలివీధి, మదరాసు.

“తెలుగు సంక్షిప్త లేఖనము”

మీరు ఇల్లుకదలకనే తెలుగు హస్తమాండు నేర్చుకొని భాషాసేవచేయవచ్చును. దినమున కొక గంట పని. “ప్రాప్తజేతము” నిమిత్త మదాఖిల్ల పంపించండి!
(13) ఇక ఫర్లేవ్ బ్యూరో, కాకినాడ.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

యోగ్యతాపత్రములు
(1) నేను 5 సంవత్సరములనుండి విడువని తీయవ్యాధితో బాధపడుచుంటిని. కొన్ని వేళలో ప్రాణముకూడ విసికిపోయినది. కాశిపట్టణములో నుండు, ‘దుర్గా మెడికల్ హాలు’ వారిచిన్స్ ‘స్పెషల్ - స్ట్రాక్చర్’ అను దివ్యోపద్యమును నేనించుట చేతనే నేను ఇప్పుడు సదరు వ్యాధితో నోఖ్యముగా నున్నాను.
తెంగుళూరు } ఆర్. ఎన్. చెట్టి
4-8-20

అమృతాంజకము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది
ఇతర ఏ విధమైన నొప్పులకు కూడా
మా అమృతాంజనము వాడినా
మాత్రమున నయచుగను. వెల 0-10-0 అణాలు.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు.

గృహ నిర్మాణము 109

కృష్ణా, గుంటూరు, హైదరాబాదు, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజాము జిల్లాల వారికి, హెచ్చరిక.
మా స్వంత పడవలమీద రంగునునుంచి. శేకు కలక తెప్పించుటచే చవుకగా ప్రకటమైన, శేకుమానుల కమ్మలు, దూలములు, రభసకుండు చిల్లరగానన్న, కర్తవ్యులకు టోకు భరణమును విక్రయించు చున్నాము. చెన్నపట్టణం కట్టకంటే మా కట్టు తక్కువ, రయలు చాచ్చీలు కూడా తక్కువగ నుండును, కావలెన్ని వారు, ఇట్లు వ్రాయవలెను.
ఆ. సుబ్బారాయుడు, కంపినివారికి
శేకు కలకర్తవ్యులు, కాకినాడ.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

(1)

భృగువతి

జాతకము

సంజీవిని

మహావైద్యములుగ మనుషుల మూర్తి ముగ్ధమునండి చీమవలె ప్రవించుచుండెడి, తెలుఁగ, పచ్చగెఱ గత్తెగ నీరు పుట్ట వాళ్లవలె మూత్రము బొట్టు బొట్టు బడుట మాటి మాటికి మూత్రము విసర్జన చేయుట పొత్తికడుపు నరములు గడియుట మూత్రము వచ్చినట్లు అనుమానము గలుగుట యిటువంటి లక్షణములు గల వైద్యుల సామాన్యములను మొదలంటి క్రితమును, మరియు మాత్రముగ సంభవించిన వైద్యులమును! 48 గంటలపుగ గుణమును బొందించును. మూత్రసారమును. పీరి (అనగా మూత్రఫలిత) కృత్యపరచి నరములకు అధిక బలమును కలగ జేయును. (కాయము బుడ్డి 1-కి రూ. 1-12-0 గ్యాలెంకు నది, పోతేత గర్భ వాలు వేరుగా నివ్వవలయును. మా మందుల కాపితాను, కోరువారికి ఉచితముగా పంపబడును.

సకల వ్యాధిము.

మూత్రసార సంబంధమైన వైద్యము, తెలుపు మున్నగు భూతవ్యాధుల కిది ఆమోఘమైన ఔషధము. 24 గంటలలోగా మంచి ఫలము గుఱుచును. బుడ్డి 1-కి ధన రూ 1-4-0

చర వ్యాధులు సోపట్ లోషన్

తామర, గజ్జ వర్ణవ్యాధులు మొదలగు వాటి కిది త్వరలో నిజమైన గుణము నిచ్చును. ఇది నువ్వునకుల ప్రావీణము. గుడ్డలకు మరకకాదు. బుడ్డి 1-కి రూ 0...6-0

ప్రదర్శిస్తు.

ఈ టూలిక్ స్త్రీలకు సహకారి వంటిది. అందరిచేసిపొమ్మవేయబడినది తెలుపు వ్యాధిగల స్త్రీల కిది రాయబాణము వంటిది. దీనియొక్క గుణములు అత్యద్భుతములు. ధన బుడ్డి రూ 5-0-0

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలో వ్రాయవలెను. Sapat & Co. [3404] Kalbadevi Road, Bombay

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసి (లిమిటెడ్)

19, హరిన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు. ఉత్పాదకమైన ఆయుర్వేద ఔషధములకు ప్రసిద్ధిచెందిన ఔషధశాల - రహస్యము లేదు. డాక్టరు ఏ. లక్ష్మీవతి, బి. ఏ ఎమ్. బి. డి సి. ఎమ్ గారి చేస్థాపించబడినది. (3166) కి లక్షల మూలధనముతో రమారమి రెండు లక్షలు జను అయినవి. కావలసిన వారికి మా క్రొత్త క్యాటలాగు పంపబడును.

సిఫలిన్, సెగరోగముకు (157) పూచీయైన ఔషధము

ఎత్తి విధ సిఫలిన్, సెగరోగములచే స్వహముగా ననుభవించుచున్నను, లేక వంక పారంవర్తముగా అనుభవించుచున్నను, 7 దినములలో పూర్తిగా మదురు. మదురని పక్షమున కండింతులు వైకము వాపసివర్ణమునాను. సెగరోగినివారికి వి. పి. ఖర్చుతో సహా బుడ్డి 1-కి రూ 3-0-0 ఫలన్ ఔషధము " " " రూ 4-8-0 ఉత్తరములు ఇంగ్లీషుభాషలో వ్రాయవలెను. HAKIM ABDUL HAJEE, P. O. Kamtaul, Dabhanza North Behar.

మలయచందనము

గనేరియా అను సెగరోగమునకు ఔషధము. అధ్యము లేదు. పిచికారితో పని లేదు. ఎటువు, తెలుపు, పచ్చ, అను మూడు విధముల సెగరోగము ను మూడు పూటలలో మానును. స్త్రీల కుసుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది ఔషధము. (1251) బుడ్డి 1 కి రూ 2-4-0 గంధర్వ ఫార్మసి, రాయవరం. (గోదావరిజిల్లా)

నాస్తి తగ్గధర? జాతకరత్నము

అర్థభరదు! PART 1 జన్మనక్షత్రము పుట్టినతేదీ వేళ మున్నగునవి లేకయే గుంక త్వర ఫలితములను క్యాకెత్తు రిడింకుతో సహా యెన్ని సంక త్వరములకైనను జ్యోతిషుని సహాయము అక్కరలేకయే తమంతా తాము వ్రాసికొనగలరు ధనము, సంపాదనము అయిన రాశిగ్రహము మున్నగు ద్వారాకభావములతో మీ మీ జాతకములను మీరే వ్రాసికొనగలరు. ఇది యింటిజ్యోతిషుడు. దీనివెల రూ 2-0-0, నెలఖర్చులోగా కొనువారికి 1-0-0 మాత్రమే (164) గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము, ఖజికోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

అ స్వీ లై ను

వైద్యకాస్త్రము ననుసరించి ఖుద్దన తయారుచేయుచు, నీలుచేయుచున్న బుడ్డలో నింపుచున్న ఔషధమును ఇన్ జెంక్స్ చేయుటచే ఉబ్బసరోగము పూర్తిగా నయమగును. పోస్టు ఖర్చులతో సహా బుడ్డి 1 కి ధన రూ. 15-8-0. ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను. BANERJEE & SONS Manufacturing Chemists. 53 A, Parbati Charan Ghose Lane Barabazar, CALCUTTA.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకచక్రము (కుండలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేది, జననకాల భుజియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మకాలము, ప్రస్తుతపు వయస్సు, మాత ఉత్తరము (వాయుసంయముగాని, ఈమాటిలో నేదియో యొకటి మాత్ర పంపియింతు. జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, కిరీరాశి గ్రహము, ధనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళాసౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంకతులు దాఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రూ 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంకతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకునియొక్క ఆయుర్దాయము అభిరువరకు, జయభోధ ప్రతిసంకర ఫలములు, అనగా, మహాదళ, అంకరకాఫలములు గల పూరా జాతకము, కాస్త్రసమ్యక్తముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూరా జాతకమునకు రూ 5 లు, అగును. పూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రూ 2 లు, అడ్వాన్సు ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపగానే జాతకము పూర్తిగా అభిరువరకు తయారుచేసి తక్కిన రూ 3 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయించు, నెలవారీగా 12 నెలల ఫలములు విశరముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రూ 1-4-0లు అగును. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మకాలము గాని, మాత్ర పంపియింతు.

జాతకమార్పాడము

మొదటిభాగము జ్యోతిషమందు ఏమియు ప్రవేశము లేనివారికి తగ్గగంధము మిక్కిలి ఉపయోగము. దీనినిబట్టి భూకభవివ్యవస్థ మానవలములు అతిసులభముగా తెలియును. కావలసిన వారికి వి. పి. ఖర్చులతో రూ 2-8-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

రెండవ భాగము

ఇది అచ్చుపూర్తికయి సిద్ధముగా నున్నది. 800 పేజీలు. ఇందు లగ్న స్థుటము, గ్రహస్థుటము, భావస్థుటము, వడ్డలము, బాడకవర్ణ, అప్తకవర్ణ, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావఫలములు మహాదళ అంకరకాఫలములును, ఇంకను అనేక సంకతులతో మిక్కిలి సులభతెలిసి అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంకతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి పొమ్మ వాతను చేయుచును. ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు ధర్మభావము పంపినవారు తిరిగి మాత్ర వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనివెల పోస్టుఖర్చులు గాక రూ 2-0-0-0 లు. ఆలస్యపాపవో ప్రకులు దొరకవు. ఆ కెళ్ల వెంకట శాస్త్రి (3112) గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2118-688) ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారడి, రోమగర్వహస్తలాఘము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రకాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావాసి చీట్లపేక రిమామలు విచిత్రవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, కిరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకములున్నవి. ఈ పోత్రము తెలుగుభాషలో అతి సుభమైన తెలిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరిని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ 4-0-0. త్వరపడుడు. పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా.

బావనన్ జర్మనుపాకెట్టుడై రెక్టర్

జర్మనీలో చేతిపనులు చేయవారి విలాసములు స్పష్ట ర్థములో గడియారములు తయారుచేయువారి విలాసములు 100 పేజీలగల పుస్తకముగా ప్రచురించి యున్నాము. వెల రూ 1-4-0 లు. ఆర్డరుచ్చునప్పుడు 0-4-0 స్టాంపుతో ఆర్డరు పంపిన మిగత రూ 1-0-0 కు వి. పి. చేయవలెను. టి. ఆర్. ఎన్. అందు సన్ను. (132) నోర్ వెలింగం ఏజెంట్లు అందు స్టేటుటంతులు చేయువారు (వి. పి.) ఈగవల్లి అప్పయ్యగోవింద్, జి. టి. మదరాసు.